

Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Εργαστήριο Βελτίωσης Φυτών και Γεωργικού Πειραματισμού

Έκθεση Προόδου Β΄ Παραδοτέου

**Καταγραφή και συλλογή τοπικών ποικιλιών σε χωριά και οικισμούς
πέντε τέως Δήμων της Μεσσηνίας**

Δροσινού Ιουλία
Θανόπουλος Ροίκος
Μπεμπέλη Πηνελόπη
Οικονόμου Ανδρομάχη
Παπά Ελένη

Αθήνα

2014

Περιεχόμενα

	Σελίδα
A. Πρόλογος	3
B. Μαρτυρίες σχετικά με την ιστορία των τοπικών ποικιλιών από κατοίκους των χωριών των περιοχών έρευνας	4
Γ. Καταγραφή των πολυετών τοπικών ποικιλιών	66
Δ. Αποτελέσματα συλλογής σπερμάτων (σπόρων)	111
Ε. Εκτίμηση του ενδιαφέροντός τους για καλλιέργεια των τοπικών ποικιλιών	122
ΣΤ. Προτάσεις	123

A. Πρόλογος

Το Β' Παραδοτέο αφορά τα αποτελέσματα της έρευνας πεδίου που έγινε στα χωριά και οικισμούς των πέντε τέως Δήμων που ορίζονται στη σύμβαση. Η μεθοδολογία έρευνας που ακολουθήθηκε είχε ως στόχο να γίνει τουλάχιστον μια συνέντευξη ανά χωριό/οικισμό όπου οι ερωτήσεις αναφέρονταν τόσο στο τι καλλιεργούσαν τα παλιά χρόνια, είτε ετήσια είτε πολυετή και αν καλλιεργούν ακόμα τοπικές ποικιλίες. Στους πίνακες του κεφαλαίου Β περιλαμβάνονται οι μαρτυρίες σχετικά με την ιστορία των τοπικών ποικιλιών από κατοίκους των χωριών των περιοχών έρευνας και στο κεφάλαιο Γ η καταγραφή των πολυετών τοπικών ποικιλιών. Μέσα από τις μαρτυρίες αυτές αναδεικνύεται η μεγάλη ποικιλότητα της Μεσσηνίας σε τοπικές ποικιλίες που υπήρχε.

Τα αποτελέσματα συλλογής δειγμάτων (κεφάλαιο Δ) αποδεικνύουν ότι ακόμα και τώρα, παρά τις μεγάλες αλλαγές στην γεωργική παραγωγή, διατηρούνται αρκετές τοπικές ποικιλίες, κυρίως κηπευτικών, ενώ οι τοπικές ποικιλίες σιτηρών έχουν σχεδόν ολοκληρωτικά χαθεί. Παρ' όλα αυτά κανένας εφησυχασμός δεν μπορεί να υπάρξει όσον αφορά το επείγον της συλλογής. Κάθε μέρα που περνά κάποια τοπική ποικιλία χάνεται. Ακολουθεί η εκτίμηση του ενδιαφέροντός των κατοίκων για τη καλλιέργεια των τοπικών ποικιλιών (κεφάλαιο Ε). Το Παραδοτέο ολοκληρώνεται με την διατύπωση προτάσεων για την παραγωγική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων στο κεφάλαιο ΣΤ, προτάσεις που απορρέουν από την γνώση που αποκτήθηκε κατά τη διάρκεια της εργασίας πεδίου και την ευρύτερη εμπειρία της ερευνητικής ομάδας.

Φωτο 1: Βαλύρα Μεσσηνίας

B. Μαρτυρίες σχετικά με την ιστορία των τοπικών ποικιλιών από κατοίκους των χωριών των περιοχών έρευνας

Η εξακρίβωση των ονομάτων των τοπικών ποικιλιών που καλλιεργούσαν στο παρελθόν έγινε μέσω συνεντεύξεων. Παρακάτω παρουσιάζονται τα ευρήματα των συνεντεύξεων κατά περιοχή έρευνας (τέως δήμο) ώστε να μπορεί να δημιουργηθεί μια εικόνα τόσο της αγροβιοποικιλότητας όσο και της διασποράς κάθε τοπικής ποικιλίας. Λέξεις σε παρένθεση αναφέρονται σε χαρακτηριστικό και Όχι σε όνομα της ποικιλίας. Προφανώς δεν υπάρχει τοπικό όνομα. Το σμιγάδι δεν αποτελεί γεωργικό είδος αλλά συγκαλλιέργεια κριθαριού και σιταριού. Στην ίδια περίπτωση εντάσσονται το χοντρόσμιγάδο και το λεπτοσμίγαδο που υποδηλώνουν διαφορετικές ποικιλίες σιταριών πάντα σε συγκαλλιέργεια με το κριθάρι. Συμπληρωματικά και κατά περίπτωση στους πίνακες παρέχονται πληροφορίες που αφορούν τη γαστρονομία, χρήση, την καλλιέργεια σε άλλες περιοχές εκτός του χωριού, τις ανταλλάγες προϊόντων, την τοπικότητα κάθε τοπικής ποικιλίας.

B. 1 Τέως Δήμος Λεύκτρου

Πίνακας 1. Ετήσια είδη που κατεγράφησαν σε χωριά του τ. δήμου Λεύκτρου

Χωριό	Είδος	Όνομα ποικιλίας και άλλες πληροφορίες
Στούπα	Σιτάρι	Χοντρόσταρο
		Μαυραγάνι
		Με αχυρένιο άγανο
	Κριθάρι	Κριθάρι και για αλεύρι. Φτιάνανε κριθαρένιο ψωμί
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	(λευκός)
	Βίκος	
	Λούπινο	Για διατροφή των ζώων
	Λαθούρι	Σπάνια, για ζωοτροφές. Μπαμπούλα
	Λινάρι	
	Βαμβάκι	Για φυτίλια
	Φακή	
	Ρεβίθι	
	Κουκί	Φαγοκούκι
		Μπλέζες
	Αρακάς	
	Φασόλι	Τσαουλί
		Μπαρμπούνι
		Καθιστό ή αναρριχώμενο
		Πηχιάρικο
	<i>Vigna unguiculata</i>	Αμπελοφάσουλο
		Γίγαντες (χρωματιστοί)

		Γίγαντες (άσπροι)
	Σουσάμι	
	Καπνός	Ίδια χρήση
	Ντομάτα	Κατσαρή
		Χοντροκατσαρή
	Μελιτζάνα	Τσακόνικη, όχι μαύρη
	Πιπεριά	Κέρατο, μικρή πεντανόστιμη
	Μαρούλι	
	Σκόρδο	
	Γογγύλι	
	Λάχανο	Μάπα
	Κραμβιά	Γούλα
	Κολοκύθι	Τρελό
		Γουρουνοκολοκυθιά
		Γλυκό
		Κομποκολοκύθι
	Αγκινάρα	Άγρια
	Πατάτα	
	Καρπούζι	
	Πεπόνι	
Ελαιοχώρα	Σιτάρι	Λιανόσταρο
		Χοντρόσταρο
	Κριθάρι	
	Σμιγάδι	(σιτάρι και κριθάρι)
	Σίκαλη	
	Βρώμη	
	Βίκος	
	Λούπινο	
	Φακή	
	Αρακάς	
	Κουκί	Φαγοκούκι
		(κοινό)
	Λάχανο	Χοντρολάχανο
	Σπανάκι	
	Σινάπι	
	Σκόρδο	
	Αντίδι	
	Μαρούλι	
	Κουνουπίδι	
	Γούλα	
	Αγκινάρα	(άγρια)
Χώρα	Σιτάρι	Διμηνίτης
		Μαυραγάνι
		Πλατίτσα
		Τσουγκριανη
	Κριθάρι	
	Λιανοσμίγαδο	(σιτάρι με μικρό σπόρο και κριθάρι)
	Χοντροσμίγαδο	(μαυραγάνι και κριθάρι)

	Σίκαλη	
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	
	Βίκος	
	Λούπινο	
	Φακή	(μικρόσπερμη)
		(μεσόσπερμη)
	Κουκί	
	Ρεβίθι	
	Αρακάς	
	Μπαμπούλα	
	Φασόλι	Μπαρμπούνι
		Μπαρμπούνι (άνευρο)
		Τσαουλί (με νεύρα)
		Τσαουλί (χωρίς νεύρα)
	Λινάρι	
	Ντομάτα	Κατσαρή
		(μικρή)
		Ιταλική
	Αγγούρι	
	Μελιτζάνα	Φλάσκα
		Μαύρη
	Πιπεριά	
	Μαρούλι	
	Λάχανο	
	Κουνουπίδι	
	Κράμβη	
	Γογγύλι	
	Κοκκινογούλι	
	Παντζάρι	
	Κρεμμύδι	
	Σκόρδο	
	Καρότο	
	Σέλινο	
	Κολοκύθι	Γλυκό
	Πατάτα	
	Πεπόνι	
	Καρπούζι	
Κάμπος	Σιτάρι	Μαυραγάρι
		Τσούγκρανης
		Καβέρα
	Κριθάρι	Τρίμηνο
		(κανονικό)
	Βρώμη	
	Λούπινο	
	Αρακάς	
	Λαθούρι	
	Κουκί	Πλαγομάρι

		(μικρά για φάβα)
	Φασόλι	Τσαουλί
		Καθιστό
	Ντομάτα	Αλτομυριανή
	Αγγούρι	
	Αγκινάρα	
	Πεπόνι	
Γιατραίικα	Σιτάρι	Ζουλίτσα
		Μαυραγάρι
		Τσούγκριανη
	Κριθάρι	
	Λιανοσμίγαδο	
	Χοντροσμίγαδο	
	Σίκαλη	
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	
	Αρακάς	
	Κουκί	Μαυροκούκι (λουβίτσα) για φάβα
	Λινάρι	
	Μαρούλι	
	Κουνουπίδι	
	Ραδίκι	
	Βίκος	
	Λούπινο	
Ζαχαριά	Σιτάρι	Ζουλίτσα
		Πλατίτσα
		Τσούγκριανη
		Χοντρόσταρο
	Κριθάρι	
	Σίκαλη	
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	
	Βίκος	
	Λαθούρι	
	Μπιζέλι	
	Ρεβίθι	
	Λούπινο	
	Κουκί	Πλαγομάρι
		(μικρά για φάβα)
	Φασόλι	Άνευρο (αναρριχώμενο)
		(καθιστό)
		Μπαρμπούρι
		Τσαουλί
	Λινάρι	
	Ντομάτα	Κατσαρή
		Μηλιά
	Αγγούρι	
	Μελιτζάνα	

	Πιπεριά	
	Κουνουπίδι	
	Κράμβη	
	Σέσκουλο	
	Σπανάκι	
	Βλίτο	(κόκκινο)
	Σέλινο	
	Μυρώνια	
	Αγκινάρα	
	Κολοκύθι	Γλυκό
	Γογγύλι	
	Κρεμμύδι	
	Σκόρδο	
	Καρπούζι	
	Πεπόνι	
Δρυόπη	Σιτάρι	Χοντρόσταρο
	Κριθάρι	
	Σμιγάδι	
	Βρώμη	
	Κουκί	Φαγοκούκι ή μαυροκούκι Μπλεζοκούκι
	Μπαμπούλα	
	Λούπινο	
	Φασόλι	(φρέσκο) Στρατό Αναρριχώμενο Γίγαντες
	Μαρούλι	
	Κρεμμύδι	
	Σκόρδο	
	Αντίδι	
	Κολοκύθι	
Κυβέλεια	Σιτάρι	Μαυραγάρι Τσούγκριανη Χοντρόσταρο
	Κριθάρι	
	Σμιγάδι	
	Σίκαλη	
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	
	Βίκος	
	Λούπινο	
	Φακή	
	Ρεβίθι	
	Λαθούρι	
	Κουκί	Φαβοκούκι Πλατοκούκι
	Ντομάτα	

	Κουνουπίδι	
	Κράμβη	
	Μαρούλι	
	Κουνουπίδι	
	Μελιτζάνα	
	Κρεμμύδι	
	Σκόρδο	
	Κολοκύθι	Κοκκινοκολόκυθο
		Γουρουνοκολόκυθο
	Άλλα κηπευτικά	(μετά το 1962)
Καρυοβούνι	Σιτάρι	
	Κριθάρι	
	Σμιγάδι	
	Σίκαλη	
	Βρώμη	
	Βίκος	
	Λούπινο	
	Κουκί	Μπλέζες
		Φαγοκούκι
	Ρεβίθι	
	Ντομάτα	Κατσαρή
	Μαρούλι	
	Λάχανο	
	Κράμβη	
	Κολοκύθι	Τρελή
		Απλωτή
		Γουρουνοκολόκυθο
	Κρεμμύδι	
	Σκόρδο	
	Πατάτα	
Εξωχώρι	Σιτάρι	Μαυραγάρι
		Ζουλίτσα
		Λεπτόσταρο
		Πλατίτσα
		Τσούγκριανης (Στάχυ κόκκινο, κόκκινο σιτάρι, κοκκινωπό άγανο, πολύ νόστιμο, χωρίς να το βράσεις το έτρωγες, μέτριο όχι αφράτο πολύ)
		Χοντρόσταρο
		Κοκκινόσταρο (κόκκινο άγανο-ρόδινο ψωμί, χυλόπιτες)
		Σπανό
	Κριθάρι	Για τα μουλάρια
	Σμιγάδι	Σιτάρι και κριθάρι
	Λιανοσμίγαδο	
	Χοντροσμίγαδο	Μαύρο άγανο - πλατύ σιτάρι
	Σίκαλη	
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	Όχι (δεν είχαν νερά)

	Βίκος	Για διατροφή των ζώων
	Μπαμπούλα	Για διατροφή των ζώων
	Λούπινο	Λουπινάλευρο απαραίτητο για τα χοιρινά και το κρέας γίνεται καλό. Συγκομίζεται Ιούνιο-Ιούλιο. Χρώμα λουλουδιού μπλε, Λούπινο και βρώμη ζωοτροφή, στην πείνα λουπινόψωμο
	Ρόβη	Όχι
	Φακή	
	Μπιζέλι	
	Κουκί	Πλαγομάλι (πλατοκούκι)
		Λουβίτσα
		Κουκοφάβα
	Ρεβίθι	Όχι
	Λαθούρι	Όχι
	Φασόλι	Γίγαντες
		Μπαρμπούνι
		Τσαουλιά «του καλαμιού», τσαουλιά μόνα τους. Όχι συγκαλλιέργεια
		Άνευρο
		Όχι μαυρομάτικο
	Αρακάς	
	Λινάρι	
	Ντομάτα	Κατσαρή
		Ιταλική
		(αυγοειδής)
		(καρπουζωτή)
		(στρογγυλή)
	Αγγούρι	
	Μπάμια	
	Πιπεριά	Μακρουλή
		Όχι μακριά Φλωρίνης
		Μικρή
		Στρογγυλή
		Μπαρδουμπάνα (στρογγυλή για γεμιστή)
	Κολοκύθι	Τρελή
		Γλυκοκολόκυθο
	Κρεμμύδι	
	Βλίτο	
	Σπανάκι	
	Σέσκουλο	Αυτοφυές
	Ραδίκι	
	Λάχανο	Μάπα
		Ανοιχτό (για διατροφή των ζώων)
	Μαρούλι	
	Κουνουπίδι	
	Καρότο	Όχι
	Αγκινάρα	Αγκαθωτή
	Μελιτζάνα	Μαύρη, μακριά

	Πατάτα	Όχι κόκκινη, μόνο για το σπίτι
	Καρπούζι	
	Πεπόνι	
Κάτω Χώρα	Σιτάρι	Μαυραγάρι
		Λιανόσταρο
		Πλατίτσα
		Σπανό
		Τσούγκριανη
		Χοντρόσταρο
	Κριθάρι	
	Χοντροσμιγάδι	
	Σίκαλη	
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	
	Βίκος	Για διατροφή των ζώων
	Μπαμπούλα ή γλυκοκούκι	Για διατροφή των ζώων
	Λούπινο	
	Φακή	
	Κουκί	Λουβίτσα
		Πλαγομάλι
	Αρακάς	
	Φασόλι	Γίγαντες
		Μπαρμπούνι
		Τσαουλί
		Άνευρο
	Αρακάς	
	Λινάρι	
	Ντομάτα	Κατσαρή
		Καρπουζοντομάτα
		Μηλιά
	Αγγούρι	
	Κολοκύθι	Τρελή
		Γλυκοκολόκυθο
		Γουρουνοκολόκυθο
		Κομπερή
	Λάχανο	Μάπα
	Μαρούλι	
	Κρεμμύδι	
	Σπανάκι	(αγκαθωτό)
	Κραμπί	
	Κραμβολάχανο	
	Πατάτα	
	Αντίδι	
Προαστίο	Σιτάρι	Ζουλίτσα
		Λιανόσταρο
		Μαυραγάρι
		Σπανό

		Τσούγκριανη
		Χοντρόσταρο
	Κριθάρι	
	Σίκαλη	
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	
	Βίκος	Για διατροφή των ζώων
	Μπαμπούλα	Μονο για τα ζώα σανό, κίτρινο άνθος, ψιλός σπόρος
	Λούπινο	Μόνο για τα χοιρινά
	Φακή	Ψιλή
		Χοντρή
	Κουκί	Λουβίτσα
		Πλαγομάρι. Μαγειρεύονται φρέσκα, όλο το λουβί. Σπόρος από Καλαμάτα
		Ψιλά (λιανά), τα αλωνίζανε
		Πλαγοκούκι
	Αρακάς	
	Μπιζέλι	
	Φασόλι	Μπαρμπούνι
		Τσαουλί
		Καθιστό
	<i>Vigna unguiculata</i>	Αμπελοφάσουλο
	Λινάρι	Φτιάχνανε λιόπανα
	Ντομάτα	Κατσαρή
		(στρογγυλή)
		Μέτρια, ωραία, κρατάγαμε δικό μας σπόρο
	Αγγούρι	
	Βλίτο	
	Σέσκουλο	
	Αντίδι	
	Σπανάκι	(ήμερο)
		(αγκαθωτό)
	Κουνουπίδι	
	Λάχανο	Μάπα
	Κολοκύθι	Τρελή
	Νεροκολοκύθα	
	Γούλα	
	Μελιτζάνα	
	Μπάμια	
	Πιπεριά	
	Πατάτα	Δεν καίγεται όταν τηγανίζεται. Την καλοκαιρινή την αγοράζουνε
	Σουσάμι	(στο Βαλτό, στην Μεσσηνία)
	Κρεμμύδι	Τοπικό
	Σκόρδο	Μανιάτικο (το φυτεύουν τέλος Απρίλη)
	Καρπούζι	Όχι
	Πεπόνι	Όχι

	Αγκινάρα	Τις τρώνε τα ποντίκια
Μηλιά	Σιτάρι	Πλατάνα
		Χοντρόσταρο
	Κριθάρι	
	Σίκαλη	
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	(κίτρινος)
	Βίκος	Για διατροφή των ζώων
	Λούπινο	
	Φακή	
	Κουκί	Μπλέζες
		Φαβοκούκι
	Ρεβίθι	
	Φασόλι	Λουπίνες (γίγαντες)
		Άσπρο
	Λινάρι	
	Ντομάτα	
	Σπανάκι	(σπαθωτό)
	Λάχανο	
	Κολοκύθα	(για πίτα)
	Κραμπί	
	Γογγύλι	
	Κρεμμύδι	
	Πατάτα	
Λάκκος	Σιτάρι	Ζουλίτσα
		Μαυραγάρι
		Πλατίτσα
		Τσούγκριανη
		Χοντρόσταρο
	Κριθάρι	
	Σμιγάδι	
	Χοντροσμίγαδο	
	Σίκαλη	
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	(κίτρινο)
	Λούπινο	
	Φακή	
	Αρακάς	
	Ρεβίθι	
	Κουκί	Λουβίτσα
		Πλαγομάλι
	Φασόλι	Άνευρο
		Μπαρμπούνι
		Τσαουλί
	Ντομάτα	
	Κολοκυθάκι	
	Κρεμμύδι	
	Σκόρδο	

	Αγκινάρα	(άγρια) (ήμερη)
Προσηλίο	Σιτάρι	Μαυραγάρι (λίγο σκούρο με άγανο αγκαθωτό και λίγο σκούρο στο αλεύρι (μύλος στο Βυρό) Και ένα άλλο που γινόταν στα βουνά (πανω στη Βασιλική) Τσούγριανη Το συνηθισμένο
	Κριθάρι	
	Σμιγάδι	Τρία μετρικά αλεύρι και ένα βελανίδι. Το 40 στην πείνα
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	Όχι
	Βίκος	
	Λούπινο	
	Κουκί	Φάβα και για μαγειρευτά Ψιλοκούκι Πλατοκούκι Πλαγουμάρι
	Λαθούρι	Μπαμπούλα (απο την περιγραφή μάλλον <i>Lathyrus ochrus</i>)
	Ρόβη	Όχι
	Ρεβίθι	Όχι (μόνο στις Κάλυβες)
	Φακή	(Ωραίες ψιλή)
	Φασόλι	Όχι Μπαρμπούνι στο Λεφτίни Του καλαμιού Όχι καθιστό
	<i>Vigna unguiculata</i>	Αμπελοφασούλο στο Λεφτίни (είχε πηγή)
	Κολοκύθι	Κομποκολοκύθι Γλυκοκολοκύθα (μεγάλη)
	Μπρόκολο	
	Λινάρι	
	Λαχάνο	Τώρα φυντάνι από εμπόριο
	Μαρούλι	Τώρα φυντάνι από εμπόριο
	Αρακάς	
	Ντομάτα	
	Σκόρδο	
	Σέσκουλο	
	Σπανάκι	
	Άνιθος	
	Αντίδι	Από το εμπόριο
	Ραδίκι	Από το εμπόριο
	Μπρόκολο	Από το εμπόριο
	Βλίτο	Σήμερα από το εμπόριο
	Πατάτα	Καλλιεργείται και τώρα (βγαίνει τέλη Μαΐου αρχές Ιουνίου και δεν χρειάζεται νερό)
Καταφύγι	τις καλλιέργειες τις είχανε στο δάσος της Βασιλικής στον Ταΰγετο,	

	<i>αλλάζανε πατάτα και σιτάρι με Αλαγονία</i>	
	Σιτάρι	Καμπέρα (Ζουλίτσα)
		Τσούγκριανης (τα περισσότερα μαυράγανα)
	Κριθάρι	Δεν γινόταν
	Σμιγάδι	Σιτάρι και κριθάρι (το ψιλό σιτάρι με κριθάρι και ήρα)
	Σίκαλη	Στα 15 οκάδες σιτάρι έβαζες 2 οκάδες σίκαλη
	Βρώμη	Δεν γινόταν
	Φασόλι	Μπαρμπούνι ή μάρτσα (μισό μαύρο μισό άσπρο) (το κουκί σε πολλά ήταν μισά μαύρα μισά άσπρα) 100 κιλά απο 2 λαχίδια (250 τμ) ποτιστικά (5 ώρες δρόμο 1700 μ υψόμετρο)
	<i>Vigna unguiculata</i>	Πηχάρικο (μετα το 1948)
	<i>Vigna unguiculata</i>	Αμπελοφάσουλο (μαχαίρα)
	Ντομάτα	Δεν ήξερε όνομα
	Πατάτα	Μπανέρη (απόδοση 5 τονους)
		Άλφα (νόστιμη αλλά χωρίς απόδοση)
		Σπούντα
	Κολοκύθι	Τρελλές (στον Ταύγετο)
		Γλυκοκολοκυθιά (στο Καταφύγι)
		Κομποκολοκυθιά (Κοντή)
	Πεπόνι	Όχι
	Αγγούρι	Όχι
	Μελιτζάνα	Όχι
	Πιπεριά	Όχι
	Βλίτο	Μασουρόβλιτο (ήταν κούφιο μέσα αλλά όμως τρυφερό)
	Λούπινο	Άσπρο
	Κουκί	Κουκοφάβα και χλωρό (μουσίτσες ή λουβίτσες)
		Μπλέζα ή πλαγομάρι
	Μπαμπούλα	Χλωρό, σαν φασολάδα, και σπαστό σαν φάβα (ήταν λίγο πικρή και προτιμούσαν κουκοφάβα)
	Αρακάς	Σήμερα από το εμπόριο
Τσέρια-Γιατραίικα	Λούπινο	
	Σιτάρι	Ζουλίτσα (δίστιχο)
		Μαυραγάρι
		Τσούγκριανη
		Καμπέρα όχι
	Χοντροσμίγαδο	(τρεις σειρές)
	Λιανοσμίγαδο	
	Σίκαλη	
	Αγκίναρα	
	Ραδίκι	
	Αντίδι	
	Αρακάς	
	Κουκί	Μαυροκούκι, λουβίτσα (φάβα)
	Κουνουπίδι	

	Μαρούλι	
	Σκόρδο	
	Κρεμμύδι	Απο Αλβανία
	Πατάτα	
	Ντομάτα	(κόβανε πράσινη από το βουνό και την βάζανε στον ήλιο στα Τσέρια)
	Λινάρι	
Τσέρια	Σιτάρι	Μαυραγάρι
		Τσούγκριανη
	Χοντροσμίγαδο	
	Λιανοσμίγαδο	
	Μπαμπούλα	
	Κουκί	Πλαγουμάρι
		Κουκιά τα κοπανίζεις λουβίτσες
	Σινάπι	
	Σίκαλη	Στα βουνα. Την έτρωγαν παξιμαδι
	Αρακάς	Όχι
	Ρεβίθι	
	Βίκο	Για διατροφή των ζώων
	Κριθάρια	Μια ποικιλία
	Βρώμη	
	Φασόλι	Ξερό άσπρο, κόκκινο, καθιστό
	<i>Vigna unguiculata</i>	Αμπελοφάσουλο
	Φακή	
	Ντομάτα	
	Αγγούρι	
Καρδαμύλη	Σιτάρι (γεννήματα)	Σπανό (Σαϊδόνα)
		Τσούγκριανη (Σαϊδόνα)
		Πλατιάσταχο
		Μαυραγάρι
		Ζουλίτσα στο βουνό
	Σίκαλη	Στο βουνό
	Σμιγάδι	
	Βρώμη	
	Φακή	
	Κουκί	Ψιλοκούκι
		Μαυροκούκι
		Χοντροκούκι
	Μπαμπούλα	<i>Lathyrus ochrus</i> για φαβα και σανό. Μυρίζει δεν είναι καλή
	Βίκος	Σανό για τα μουλάρια
	Φασόλι	Γίγαντες στον Άγ. Δημήτριο
		Μπαρμπούνι
	Κολοκυθάκι	
	Κραμπιά	
	Σπανάκι	
	Ρεβίθι	
	Κρεμμύδι	

	Σκόρδο	
	Αρακάς	
	Μπιζέλι	
	Λαθουράκι	
	Πατάτα	
	Λούπινο	
	Βαμβάκι	Για φυτίλια
Καλύβες	Πεπόνι	Γλυκό πεπόνι αργίτικο
	Λούπινο	
	Ρεβίθι	
	Φακή	Στην Αγ. Σοφία. (μέτρια όχι χοντρή)
	Ντομάτα	Μεγάλη, τεράστια (πριν και μετά τον πόλεμο)
	Κριθάρι	Γιά να φάνε τα ζωντανά, ανταλλαγές με Καρδαμύλη
	Βρώμη	
	Βίκος	
	Λούπινο	Τροφή για τα γουρούνια
	Αγκινάρα	Άγρια
	Σιτάρι	Κόκκινος τσουγκριάνης
		Άσπρος Τσουγκριάνης
		Σπανό (το ανακατεύανε με αλλα)
		Μαυραγάνης
		Ζουλίτσα (στο βουνό)
	Σίκαλη	Στο βουνό
	Βίκος	Για τροφή στην κατοχή
	Σουσάμι	Για κουλουράκια, παστέλια
	Κουκί	Μικροκούκι, ψιλοκούκι. Φάβα από κουκιά (χειρόμυλο)
		Πλαγόμαλα (για την Σαρακοστή) Δεν τα τρώγαν, χοντρά
	Μπαμπούλα	Πράσινο χρώμα για σανό και ζωα, δεν την έτρωγαν
	Ντομάτα	Κατσαρή (όψιμη, αρωματική) Δεν έκανε ανθό στην αρχή. Άργησαν να κάνουν καρπό. Αρωματική
	Κρεμμύδι	
	Κολοκυθάκι	
	Καρπούζι	
	Σκόρδο	Μανιάτικο
Πρίμπιτσα	Σιτάρι	Τσουγκριανη
		Μαυραγάνι (ίσως)
		Σπανό (με σίκαλη) (Αγ. Δημητρη)
		Ζουλίτσα (Αγ. Δημήτρη)
	Χοντροσμίγαδο	
	Σίκαλη	
	Φακή	Για χλωρό
	Ρεβίθι	Για χλωρό
	Μπαμπούλα	Σπέρνανε 40 χρονια πριν

	Βίκο	Γιά σανούς
	Κουκί	Πλατοκούκι
		Ψιλοκούκι (η πραγματική φάβα)
	Φασόλι	Δεν έχουμε νερά
	Λούπινο	Για τα αρνιά
	Λινάρι	Για λιόπανα
Αγ. Σοφία	Σιτάρι	Κάθε σπίτι διαθέτει αλώνι
	Βρώμη	
	Βίκος	
	Σίκαλη	(στο βουνό)
	Κριθάρι	
	Κουκί	Πλαγοκούκι
		Ψιλοκούκι (φάβα)
	Ντομάτα	
	Μελιτζάνα	
	Μπάμια	
	Μάραθο	
	Άνιθο	
	Σέλινο	
	Αγκινάρα	
	Λινάρι	Για κουρελούδες, σακιά, λιόπανα
	Σουσάμι	Δεν έβαζε κανενας
	Μπαμπούλα	Για τα ζωντανά
	Φακή	Μάτσα και την κοπανάγανε, την λιχνίζανε άνοιξη, ψιλή όχι σκούρα
	Φασόλι	Γίγαντες (βάζανε στον Αγ. Δημήτρη και στα Ντουμπίτσια) γιατί έχουν νερό
		Μόνο φασόλι κήπου
	Λούπινο	Τα αγόραζαν και τάζαν τα χοιρινά. Σε Τσέρια, Προαστίο, Εξωχώρι βάζανε πολλά λούπινα
Νιοχώρι	Σιτάρι	Χοντρόσταρο. Σε κάλο χωράφι (μεγαλύτερο σπόρο, κούφιο καλάμι και πλέκαμε «πλεμάδια» - κάπελα, 6 ράπες διπλές- Βρουλεα ή καπέλο- Τα πουλαγάνε) Πηγαίνανε στα αλώνια και παίρναμε τις ράπες Όταν ξεραινόταν ήταν προς το κόκκινο και πιο μεγάλα άγανα. Μέχρι το 1965 έσπερνε και αλώνιζε στην αλωναριά. Καλύτερο ψωμί Το χοντρόσταρο δεν ευδοκίμωσε στην Καστανιά
		Λιανόσταρο. Ανθεκτικότερο σε ξηρασία με γεμάτο καλάμι. Τα αγανα προς το μελανό. Δεν κανει για καπελά
		Μαυραγάρι. Στο βουνό. Σαν να κανει 6 γωνίες. Δεν το πείραζε ο πάγος
		Ζουλίτσα
	Κριθάρι	
	Σμιγάδι	Κριθάρι και σιτάρι το έσπερναν μαζί και το θερίζανε μαζί. Ένα λιμάρι (μια χούφτα)

	Βρώμη	Σε άγονα εδάφη
	Λούπινο	Κίτρινο (ανθός άσπρο και μεγάλο) Οι Μανιάτες το λυγάνε σταφίδα. Η ποικιλία που έχανε στο παρελθόν ήταν διπλάσιο μέγεθος (Καστανιά Κοτουλέας Γεωργιος εχει την καλη ρατσα)
	Αγριολούπινο	Με βούλες μπλε. Ούτε η θάλασσα το πίκριζε
	Φακή	Ψιλή και κόκκινη (για το σπίτι) 10 κιλά
	Λινάρι	(Οκτώβρη, Νοερή). Για υφαντά. Ένα είδος λιναριού. Μαζί με τα στόρια το σπέρναμε. Το σκουλί καλύτερο το στουπί κατώτερης ποιότητας
	Αραβόσιτος	Την οψιμιά την βάζανε μετά το θέρο (τον Ιούλιο). Μέσα στα ρεβίθι πολύ αραιά. Ξερικά. Μέχρι τον Ιούνιο.
	Ρεβίθι	
	Λαθούρι (<i>Lathyrus ochrus</i>)	Μπαμπούλα (έμοιαζε με το λαθούρι αλλά ήταν πιο πικρό και το τσέφλι ήταν σαν διπλό έκαιγε). Μεγάλο φύλλο, ήταν πιο πράσινο, το λουβί διπλός, το λουλούδι κιτρινωπό
	Λαθούρι (<i>Lathyrus sativus</i>)	Λαθούρι, γλυκολούβι, πιο πλακί δεν ήταν στρογγυλό σαν την μπαμπούλα
	Αρακάς	Μέσα στα λιόδενδρα και την έκοβε για σανό
	Αγκινάρα	Αγριαγκινάρα με αγκάθια
	Βίκος	
	Φασόλι	Όχι (δεν είχαν νερά)
		Αμπελοφάσουλο όχι (δεν είχαν νερά)
	Σπανάκι	
	Λάχανο	Χοντρολάχανο
	Σιναπι	
	Σαρακίνακα	Φουσκάρα (πίτες)
	Πατάτα	Το 1941 δεν ξέρανε την καλλιέργεια. Ζαλώνανε 20 κιλά λαδί και πήγαινε Αλαγονία για να πάρει πατάτα. Μετά το 1973 που ήρθε το νερό. Στη Στούπα και ωρίτερα. Στασιές (αναχώματα)
Πύργος	Σιτάρι	Χοντρόσταρο (χνουδάκι στην μια μεριά) Σπέρνονταν στη γοντινιά (γόνιμα εδάφη) Τα σταμάτησαν εδώ 50-60 χρόνια
		Λιανόσταρο
		Σκληρό
		Μαυραγάρι
	Κριθάρι	
	Σμιγάδι	(Σιτάρι και κριθάρι)
	Βρώμη	Την πουλάγαμε, κάναμε πολύ (1/10)
	Λούπινο	Λουπινάλευρα (και για τον άνθρωπο σε πείνα). 20-25 φορτια
	Γλυκοκούκι	Μοιάζει με το λαθούρι αλλά μικρότερο και γλυκό, σπερνόταν. Για διατροφή των ζώων και

		για τους ανθρώπους
	Κουκί	Μαύρο ψιλό, κουκί. Μόνο για τον άνθρωπο
		Μανιάτικο μαύρο
	Λαθούρι	Για διατροφή των ζώων
		Πλαγιομάλι. Κουκί και πλαγιομάλι λέγεται φουσκαρήθρα (αν δέσει λίγα σποράκια, τρώγεται όλο το λουβί) πριν μεστώσει
	Αγριοβίκι	Αυτοφύονται και τρώγονται χλωρά
	Αγριολουβί	Αυτοφύονται και τρώγονται χλωρά
	Βίκος	Για διατροφή των ζώων σανός και λούπινο. Να βγαίνει μια αζά και να ζαλίζει
	Αραβόσιτος	
	Μπαμπούλα	Όχι
	Μπιζέλι	
	Ρεβίθι	Χοντρό (όψιμα το Μάρτη σε χωράφια χέρσα)
	Ντομάτα	
	Μελιτζάνα	
	Βλίτο	
	Πιπεριά	
	Γογγύλι	
	Φακή	Ψιλή προς το ξανθό. Για φαγητό
	Φασόλι	Όχι
Καστάνια	Σιτάρι	Μία ποικιλία
	Σίκαλη	Βάζανε στο Ξέχωρη, στα βουνά, πίσω προς τη Βασιλική καλός κάμπος, μέχρι το Καρνοβουνι
	Βρώμη	
	Κριθάρι	Πλατανίτσα
		Ξαγκώνι
	Σμιγάδι	1 προς 5
	Λούπινο	
	Ρόβη	Όχι
	Ρεβύθι	Πολύ λίγο
	Φακή	
	Κουκί	Πλαγομάρι
		Λιανοκούκι (φάβα)
	Βίκος	
	Μελιτζάνα	
	Τόματα	
	Κολοκύθι	
	Δυόσμος	
	Μαντζουράνα	
	Βασιλικός	Ψιλός καλύτερος
		Χοντρός
	Ρίγανη	
	Δυόσμος	
	Μάραθος	
	Άνηθος	
	Σέλινο	

	Βλίτο	Δικό της σπόρο
	Μαρούλι	35 χρόνια από Νιοχώρι
	Φασόλι	Του καλαμιού, κόκκινο
	Πατάτα	
	Αγκινάρα	Το τρώνε τα ποντίκια
Σαϊδόνα	Σιτάρι	Πλατίτσα (στάχυ πλατύ και κοκκινωπό, αγανό στο μαύρο). Ο πάππους της 10 τόνους στόρι Τσουγκριανης
		Κανονικό
	Κριθάρι	
	Βρώμη	Για διατροφή των ζώων (μουλάρια, άλογα, γαιδούρια)
	Σίκαλη	
	Λινάρι	Το σπέρνανε Οκτώβρη στο καλύτερο κομμάτι χώμα και φουσκί, βοτάνισμα
	Σπάρτο	
Νομιτσι	Ρεβίθι	Μας έδωσε σπόρο -ρέβιθια ήταν διαφορετικά
	Σιτάρι	Σκληρό σιταρι
		Λιανόσταρο
		Χοντρόσταρο
	Λούπινο	
	Φακή	
	Πατάτα	
	Βλίτο	
	Ραδίκι	
	Χόρτα	
	Παντζάρι	
	Βρώμη	
	Ντομάτα	
	Αγγούρι	
	Μαρούλι	
	Αγκινάρα	
	Κρεμμύδι	
	Κουκί	Πλαγιοκούκι
		Μαυροκούκι
	Κολοκυθάκια	
	Γαλατσίδες	Αχοιρινιές
	Μάραθος	
	Αμυγδαλίθρες	
	Αράβοσιτο	Όχι
	Λαθούρι	Βάζαμε κάπου κάπου, σπόρος λίγο πλακέ, πρασινωπός και λουλούδι μωβ
	Αρακάς	
	Μπαμπούλα	
	Κριθάρι	Ξαγκώνι/ μπερικο
		Κανονικό (με δυο σειρές)
	Λινάρι	Καλό χωράφι. Λιναρόσπορος για κατάπλασμα
	Φασόλι	Γίγαντες ασπρόμαυροι

		Λόπια άσπρα (τα έτρωγαν χλωρά)
	Σουσάμι	Κάτι λουβιά μεγάλη και τριπλά σειρά. Άψητο σουσάμι, ξανθό, για κουλούρια, μνημόσηνα
	Ρόβη	Όχι
	Μελιτζάνα	Πολύ πιο μελανή
	Τσάμπρος	
	Κολοκυθιά	Κίτρινο κολοκύθι, τραγανό, ξινό (στη Χριστιάνα). Έχει σπόρο δικό της (10 χρόνια μου τον δώσαν απο την ταβέρνα του Χρήστου Όχι από τον έμπορα)
		Γλυκοκολοκύθα
	Καρπούζι	Μικρό αλλά αρωματικό
	Πεπόνι	Μικρό αλλά αρωματικό
Κάτω Ρίγκλια	Σιτάρι	
		Χοντρόσταρο, εισαγόμενο, καλύτερο ψωμί, μετά το 1950
	Δίκοκκο	Αγριοσίταρο ή λιανόσταρο ήταν το δίκοκκο. Αλεύρι για ψωμί νόστιμο όχι φουσκωμένο
		Κοντέρνα (βελτιωμένη) και άλλες ποικιλίες
	Κριθάρι	Αρχικά για αλεύρι και μετά για τα ζώα
	Σμιγάδι	Στη σπορά έβγαине μαζί, λίγο το κριθάρι πολύ το σιτάρι. Το τσόφλι έβγαине με την κρησάρα
	Λαθούρι	Σανό Για διατροφή των ζώων. Πιο ξανθός ο σπόρος από μπαμπούλα
	Φακή	Ψιλή ξανθιά σε άγονα μέρη παρά πολύ. Γίνονταν για το σπίτι. Ένα χωράφι σιτάρι και 5 άκρες φακή
	Λινάρι	
	Λαθούρι	Μπαμπούλα, πιο μεγάλος σπόρος από του λαθουριού και πιο σκούρος. Σε πόναγε το κεφάλι άμα έτρωγες. Είναι συγγενής με το λαθούρι. Έκανε πολύ σανό
	Κολοκύθα	«που τρέχουν» αλλά ξηρικές όπως αυτές στη Δρυόπη
		Καλαματιανή
	Ντομάτα	
	Βαμβάκι	Το φύτευαν μόνο για τα λυχναράκια
	Κουκί	Μικρό μαύρο (φρέσκο και φαβα) Λέγονται κουκιά, και φαβοκούκια, το καλύτερο φαβα
		Πλαγιοκούκι
	Μαρούλι	
Άνω Ρίγκλια	Σιτάρι	Λιανόσταρο πιο ανθεκτικό
		Χοντρόσταρο, δεν παραγινότανε γιατί πλάγιαζε
	Λινάρι	
	Βίκος	
	Βρώμη	
	Λούπινο	
	Φακή	Πιο πολύ στον Πύργο
	Κουκί	Φάβα

		Πλατοκούκι/ πλαγιομάλι φρέσκο. Το μαγειρεύουν
	Σπανάκι	
	Μαρούλι	
	Χοντρολαχανο	Ένα χόρτο σαν γογγύλι άσπρο
	Βλίτο	
	Μελιτζάνα	Όχι πολλές δεν είχαμε νερά
	Ντομάτα	Όχι πολλές δεν είχαμε νερά
	Λαθούρι	Όχι
	Καπνός	Όχι
	Ρεβίθι	Όχι
Πλάτσα	Σιτάρι	Ξέσουρτο σιτάρι (φτιαχνανε καπελα για τη ζεστη)
	Βρώμη	Για διατροφή των ζώων
	Κριθάρι	Για διατροφή των ζώων
	Βίκος	Για διατροφή των ζώων
	Λούπινο	Για γουρούνια
	Ρεβίθι	Σπέρναμε από παλιά
	Κουκί	Πλαγομάλι
		Για φάβα
	Λαθούρι	Σπέρναμε Για διατροφή των ζώων (τα φύλλα του σαν του βίκου μακρουλά) Χρώμα προς το μπλε. Αν έτρωγες σε ζάλιζε
	Μπαμπούλα	Δεν την ήξερε
	Φασόλι	(πολύ ωραία τον παλιό καιρό)
		Τσαουλί
		Μπαρμπούνι
		Γίγαντες όχι
	<i>Vigna unguiculata</i>	Αμπελοφάσουλο
	<i>Vigna unguiculata</i>	Πηχιάρικο (οι έμποροι τα φέρνανε)
	Σουσάμι	
	Φακή	Μέτρια (εποχή μάνας του)
	Αραβόσιτος	Αραποσίτι, κούκλα, μεγάλη ρόκα (ταίζαμε κότες και την τρώγαμε). Ρεβίθι, κούκλα και σουσάμι (Μάιο) σπέρνονταν όλα στη τελευταία βροχή
	Σέσκουλο	
	Σπανάκι	
Πηγή	Σιτάρι	Χοντρόσταρο (δεν είχε άγανο) καθαρό σιτάρι κάναμε ψωμί
		Λιανόσταρο (σμιγάδι) (είχε άγανο γιατί είχε το κριθάρι)
	Κριθάρι	Ξαγκώνι
	Βρώμη	
	Λούπινο	
	Σίκαλη	Όχι (στην Μηλιά είχανε και δεν την αλώνιζαν, τα κάνανε μάτσα και την χτυπούσαν)
	Ρεβίθι	Όχι τα μέρη τους
	Κουκί	Πλαγιομάρι (μονό στους κήπους για φαγητό)

		Μαύρο κουκί για φάβα (χωράφι)
	Φασόλι	Μπαρμπούνι (κήπος)
		Τσαουλί (κήπος)
	<i>Vigna unguiculata</i>	Πηχιάρικο (κήπος)
	Μελιτζάνα	(κήπος)
	Μπάμια	Λίγες (κήπος)
	Μαρούλι	(κήπος) Το καλύτερο τους
	Ντομάτα	Κατσαρή (μια βασταριά 2 οκάδες) δεν έχει κρατηθεί σπόρος
	Αγγούρι	Συγκομιδή αγγουριών πριν 2 χρόνια κάτω στα Ρίγκλια
	Λάχανο	Μάπες, όχι τότε, τώρα ναι
	Κολοκυθιά	Γλυκοκολοκύθα
		Στρογγυλό
	Λαθούρι	Όχι. Βάζανε στην κατοχή στα κτήματα
	Μπιζέλι	Κατοχή
	Μπαμπούλα	Δεν την είχε ακούσει
Θαλάμες	Σιτάρι	Το συνηθισμένο σκληρό (κοκκινωπό)
		Πλατίνα ωραίο μαλακό στόρι
		Δεν καλλιεργούσαν μαυραγάνι
	Κριθάρι	
	Σίκαλη	Όχι (την καλλιεργούσαν στην Λαγκάδα και στα βουνά επάνω)
	Φακή	Μικρά σκούρα
	Ρεβίθι	Ο κάμπος είχε ρεβίθι και αραβόσιτος (Ρεβίθι στο τρίτο αλέτρι) έκανε ωραίο ψωμί, παξιμάδια, μέσα σε κιούπια και λίγο αλεύρι από κάτω και κομματιαζόταν, γυρίζαμε το πεσκέρι, δεν φούσκωνε. Ακόμα τα μαγειρεύουν
	Αραβόσιτος	Κούκλα συνηθισμένο κίτρινο, αλαμποκάλευρο. Δεν ήταν άσπρο. Μετά την κατοχή όχι μεγάλη παραγωγή.
	Κουκί	Πλαγιομάλι
		Μικρό για φάβα
	Βρώμη	
	Φασόλι	Καθιστό, άνευρο
		Μικρούλι άσπρο (φασολάδες) λόπια ξερά
		Γίγαντες, όχι στο παρελθόν. Τώρα κάποιοι
	<i>Vigna unguiculata</i>	Μαυρομάτικο
	<i>Vigna unguiculata</i>	Κατσικάντερο, πηχιάρικο
	Φακή	Πάρα πολλές (μικρές σκούρες)
	Βίκος	Μέσα στη βρώμη και το γρασίδι καλύτερο. Ο βίκος (βλαστάρι) κανει γάλα για τα γουρούνια
	Αγκινάρα	
	Καρπούζι	Άνυδρο. Μέτριο μέγεθος
	Ντομάτα	Άνυδρη
		Κατσαρή
		Παστοντομάτα (για παστά)
		Αυγοντομάτα

	Πεπόνι	Άνυδρο στρογγυλό με νερά με χρώματα
	Κολοκυθιά	Ξερική
		Γλυκοκολόκυθο καλοκαιρινό Το κόκκινο κολοκύθι το κάνανε κολοκυθόπιτες με τραχανά με σπανάκια, κολοκυθοκεφτέδες
		Γουρουνίνα, αυτά που τρώμε σήμερα γιατί μοιάζαμε σαν γουруνοπουλάκια
	Σουσάμι	Ατομική χρήση (κήπος)
		Άσπρο σουσάμι (κουλούρια, ψωμιά, παξιμάδια) δεν κάνανε παστέλια γιατί ήθελε μέλι και ποσότητα
	Αγκινάρα	Πρόβλημα από ποντίκια
Αγ. Νίκωνας (ή Πολιάνα)	Σιτάρι	Συνήθως άσπρο
		Μαυραγάκι (που και που)
	Κριθάρι	
	Σμιγάδι	
	Βρώμη	Για ζωντανά, χλωρό και σπόρο
	Αραβόσιτος	Όχι, δεν θυμάται αν έκανε καρπό
	Φακή	Ψιλή φακή και βαθύχρωμη
	Ρεβίθι	Όπως το σημερινό, σκληρά στραγάλια
	Φασόλι	Λόπι (λευκό, μικρό) τα φέρναμε από αλλού
	<i>Vigna unguiculata</i>	Μαυρομάτικο (μαύρο) το φέρναμε από αλλού
	Σπανάκι	
	Αντίδι	
	Σκόρδο	
	Κρεμμύδι	
	Λάχανο	Χοντρολάχανο (πιο μεγάλο από γογγύλια)
	Μάραθο	
	Δυόσμο	
	Μπαμπούλα (μάλλον <i>Lathyrus ochrus</i>)	Σαν φυτό μοιάζει με το γλυκοκκούκι. Το γλυκόκκούκι είναι μικρότερο από τον αρακά και όχι 3-4 σποράκια. Έμοιαζε με το μπιζέλι
	Γλυκοκκούκι	Άνθος ροζ
	Κουκί	Μαλλιαροκκούκι
		Σαπουνάκι
	Τσάμπρος	Δεν ήταν άγριο, δίνει ο ένας στον άλλο
	Λούπινο	Έχει και τα λουβιά. Το άγριο έχει αγριέψει. Άσπρο και μπλε χρώμα. Το φύλλο έχει γίνει λεπτούλικο έχει αγριέψει
	Φασκόμηλο	(στον κήπο)
	Βαμβάκι	Για τα φυτίλια
	Καπνός	Στη ζούλα. Έφτιαχνε και πουράκια
	Σπανάκι	
	Άνηθος	
Λαγκάδα (Εμπλουτσιάνικα)	Σιτάρι	Χοντρόσταρο
		Λιανόσταρο (το ίδιο αλλά ήταν λεπτό) (αγκαθωτό) Το ίδιο αλλά λεπτό
		Μαυραγάκι
		Πλατίνα

	Κριθάρι	Ξαγκώνι (έξι γωνίες)
	Βρώμη	
	Βίκος	Για τα πρόβατα
	Ρεβίθι	Ίδια με τα σημερινά
	Φακή	(χοντρή και ψιλή, ξανθή και μελαχρινή)
	Φασόλι	Λόπι (άσπρο προς κίτρινο)
		Μπαρμπούνι
	<i>Vigna unguiculata</i>	Πηχιάρικο
	<i>Vigna unguiculata</i>	Μαυρομάτικο (μέσα στις κούκλες) Αμπελοφάσουλο
	Μπιζέλι	Αρακάς
	Κουκί	Πλαγιομάλι μεγάλο
		Λιανοκούκι, μαύρο μικρό κουκί (φάβα)
	Μπαμπούλα	Λαθούρι
	Λινάρι	
	Σουσάμι	Όχι
	Κολοκύθι	Γλυκοκολοκύθα
		Ζαχαροκολοκύθα
		Κολοκυθάκι
	Καρπούζι	Όχι
	Πεπόνι	Όχι
	Ντομάτα	
	Λούπινο	Πολύ φαρμάκι
	Σίκαλη	
	Αραβόσιτος	Κούκλα
	Λαθούρι	Τότε που δεν είχαμε στόρι και έχει που ήταν πετρώδες μάζευες αγκαλιά, το κάνανε φάβα (πράσινο λουλούδι)
	Λινάρι	Για λιόπανα, σακιά, στουποσέντονα
	Μαρούλι	
	Κολοκύθα	Γλυκοκολόκυθο, ζαχαροκολόκυθο, φαγητό με κρεμμυδάκι
	Καρπουζι	Όχι
	Πεπόνι	
	Ντομάτα	Του Καπελάρη (με ρίγες)
Καλαμίτσι	Λούπινο	
	Κριθάρι	
	Βίκος	Το δίνανε στα ζώα
	Κουκί	Αν είχανε 20 οκάδες κουκί φτιάχνανε φάβα
	Σιτάρι	Μαυραγάρι
		Κέρινο στάχυ μεγάλο είχε πέντε γραμμές
	Ρεβίθι	Απόσκιο χωράφι
	Πατάτα	Στο Προαστίο
	Φακή	Στο Καλαμίτσι
	Σίκαλη	Στο Λάκκο
	Λαθούρι	Αυτό είναι ο βίκος, η μπαμπούλα είναι πιο γλυκό και πιο άσπρο. Η μπαμπούλα σαν το μπιζέλι. Παράφυλλα σαν αυτιά λαγού. Δεν τρώγανε γιατί είχε μια δόση ζάλης

Αγ. Νικόλαος	Σιτάρι	Λιανότερο με μεγάλο στάχυ
		Ξανθό με χοντρά σπόρια (χοντρόσταρο)
	Ντομάτα	Κατσαρή
	Μελιτζάνα,	
	Κολοκυθιά	
	Αντίδι	
	Σπανάκι	
	Αγγούρι	
	Ραδίκι	
	Σέλινο	
	Αγκιναρα	
Αγ. Νικόλαος (Σελίνιτσα)	Σιτάρι	(1960-61 σταμάτησαν. Έσπερνες 100 κιλά και έκανες 200)
	Κριθάρι	
Τραχήλα	Σιτάρι	Κόκκινο με μεγάλα μουστάκια, χοντρός σπόρος, φτιάχναμε ψωμί
	Κριθάρι	Τσίμπαγε
	Κουκί	Λιανοκούκι, ψιλό κουκί (ψιλοκούκι)
		Μπλέζες, πλαγιομάλια
		Πλαγομάλι
	Ντομάτα	Από το εμπόριο
	Μελιτζάνα	
	Ρεβίθι	Δεν έχω βάλει
	Φακή	
	Λούπινο	
Αγ. Δημήτριος	Σιτάρι	
	Αραβόσιτος	
	Λούπινο	Για τα χοιρινά, της Μανής τα στραγάλια
	Λαθούρι	Ναι για φάβα
	Ντομάτα	
	Μελιτζάνα	
	Πατάτα	
	Φακή	Από το εμπόριο
	Φασόλι	Ναι αλλά όχι τα λόπια τα φρέσκα τα πηγιάρικα/αμπελοφάσουλα
	Ρεβίθι	Αγοραστό
	Κουκί	Πλαγιομάλι
		Μικροκούκι (κουκοφάβα)
	Σουσάμι	Όχι
	Λινάρι	Ίσως
	Καπνός	Όχι
	Αγγούρι	
	Βαμβάκι	Όχι
	Αντίδι	
	Καρπούζι	Όχι
	Πεπόνι	Όχι
	Μπάμια	
	Φασόλι	

Λαγκάδα	Κολοκύθι	
	Μελιτζάνα	Μαύρη
	Σέλινο	
	Μαϊντανός	
	Φασολάκι	
	Κουκί	Μαύρο
	Λαθούρι	
	Κριθάρι	
	Βρώμη	
	Βίκος	
Πεδινό	Σιτάρι	Τσούγκριανη. Αχυρένιο χρώμα μεγάλα αγανά, αχυρένια
	Κριθάρι	Ωραίο ψωμί
	Ντομάτα	
	Φασολάκι	Του καλαμιού μπαρμπούνι
	Αγγουριές	
	Πατάτα	Πατάτα από το βουνό (σπούντα)
	Κολοκυθιά	Κοντή
	Σουσάμι	Όχι (μια φορά οι παππούδες της)
	Λινάρι	
	Κουκί	Πλαγουμάρι
		Μικρό κουκί για φάβα
	Λαθούρι	Όχι
	Μπαμπούλα	Για διατροφή των ζώων
	Φασόλι	Φασόλι όχι
		Μαυρομάτικο όχι
Γαϊτσιές	Ντομάτα	
	Φασόλι	Κόκκινα
		Πετρωτό
	Σιτάρι	Τσούγκριανης (Άσπρα άγανα. Ανοιχτό, αραιό στόρι, πολύ αλεύρι)
		Δρομηνίτσα
		Διμηνέος το σπέρναμε τον Μάρτη
Κέντρο	Φασόλι	Γίγαντες, παλιά καλλιεργούσαν
		Μπαρμπούνι (χλωρό και ξηρικό)
	<i>Vigna unguiculata</i>	Αμπελοφάσουλο
	<i>Vigna unguiculata</i>	Πηχιάρικο
	Κολοκύθι	Ζουρλό (από δω μέχρι εκεί κάτω και βγάσαμε μέχρι τα Χριστούγεννα)
		Ριζίτια (γίνονται κοντές)
		Γλυκοκολόκυθα (Κολοκύθα)
	Πεπόνι	Τύπου αργεϊτικό
	Καρπούζι	Όχι γιατί πριν ωριμάσουν σκάνε
	Σιτάρι	
	Βρώμη	
	Κριθάρι	
	Βίκος	Για διατροφή των ζώων

B. 2 Τέως Δήμος Αρχαίας Ιθώμης

Πίνακας 2. Ετήσια είδη που κατεγράφησαν σε χωριά του τ. δήμου Ιθώμης

Χωριό	Είδος	Όνομα ποικιλίας και άλλες πληροφορίες	
Αριστοδήμειο	Σιτάρι	Γκρινιάς	
		Μαυραγάνι	
		Καμπέρα (βελτιωμένη)	
		Κριθάρι	
		Βρώμη	
		Σόργο	Σκουπόχορτο
		Βίκος	
		Μηδική	Τριφύλλι
		Φασόλι	Μπαρμπούνι
			Τσαουλί
		<i>Vigna unguiculata</i>	Μαυρομάτικο
		<i>Vigna unguiculata</i>	Κατσικάντερο
		<i>Vigna radiata</i>	Ψιλοφάσουλο
		Λούπινο	
		Κουκί	(μεγάλο)
		Φακή	
		Ρεβίθι	
		Αρακάς	
		Μπιζέλι	
		Λινάρι	
		Ντομάτα	Χοντροκατσαρή
			Μηλιά
			Αντζέ (βελτιωμένη)
		Κολοκύθι	Γλυκοκολόκυθο
			Απλωτό
		Αγγούρι	
		Μελιτζάνα	
		Καρπούζι	(στρογγυλό-πράσινο)
		Πεπόνι	Αργεϊτικο
		Κρεμμύδι	(μικρό, σαν καμπάνα)
	Σκόρδο		
	Πιπεριά		
	Μαρούλι		
	Λάχανο	Μάπα	
Βαλύρα	Σιτάρι	Γκρινιάς	
		Μαυραγάνι	
		Καμπέρα (βελτιωμένη)	
		Κριθάρι	Εξαγγώνι
		Βρώμη	
		Αραβόσιτος	Κούκλα (άσπρο)
		Ρύζι	Γλασέ, καρολίν (βελτιωμένες)
		Βίκος	

	Ρεβίθι	
	Φασόλι	Άνευρο
		Τσαουλί
		Ξεσπληνητό
		Μαυρομάτικο
	<i>Vigna unguiculata</i>	Πηχιάρικο
	<i>Vigna unguiculata</i>	Μαυρομάτικο (μέσα στις κούκλες) αμπελοφασουλο
	<i>Vigna radiata</i>	Ψιλοφάσουλο
	<i>Lab lab</i>	Τσικούρα ή ξυλοκερατίσιο
	Φακή	(μικρός σπόρος)
		(πλατύς σπόρος)
	Λούπινο	
	Κουκί	(μεγάλος σπόρος)
		(μικρός σπόρος)
	Μπιζέλι	
	Λινάρι	
	Σουσάμι	
	Ντομάτα	Χοντροκατσαρή
		Αντζέ, Ρόμα (Ιταλική) βελτιωμένες
	Αγγούρι	
	Κολοκύθι	Ριζίτικο
		Γλυκοκολοκύθα
	Νεροκολοκύθι	Κλούμπα ή φτιάλα
	Λάχανο	Μάπα
	Σινάπι	
	Ραδίκι	Ροϊδίκι
	Αντίδι	
	Κουνουπίδι	
	Μαρούλι	
	Καρπούζι	(ανοιχτό πράσινο)
		(σκούρο πράσινο)
	Πεπόνι	Αργείτικο
	Πιπεριά	(μακριά)
		(κοντή)
	Μελιτζάνα	Καμπανωτή
	Ρεπάνι	
	Αγκινάρα	(άγρια)
	Σκόρδο	
Αρσινόη	Σιτάρι	Γκρινιάς
		Μαυραγάρι
		Ψιλόσταρο
		Ερέτρια, καμπέρα (βελτιωμένες)
	Κριθάρι	
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	
	Βίκος	
	Λούπινο	

	Ρεβίθι	
	Φακή	
	Φασόλι	Άνευρο
		Μπαρμπούνι
		Τσαουλί
	<i>Vigna unguiculata</i>	Μαυρομάτικο ή αμπελοφάσουλο
	<i>Vigna unguiculata</i>	Πηχιάτικο ή κατσικάντερο
	<i>Lab lab</i>	Τσικουρίτσα
	Μπιζέλι	
	Λινάρι	
	Κρεμμύδι	(μακρύ)
	Σκόρδο	
	Ντομάτα	Χοντροκατσαρή
		Μηλιά
		Ιταλική
	Αγγούρι	
	Πατάτα	
	Κολοκύθι	Ριζίτης
		Γλυκοκολοκύθα
	Νεροκολοκύθι	Κλούμπα
	Λάχανο	Μάπα
	Κουνουπίδι	
	Λάχανο	
	Σινάπι	
	Μαρούλι	
	Μελιτζάνα	(μακριά)
	Πιπεριά	Καυτερή
	Μπάμια	(μακριά)
	Κρεμμύδι	
	Σκόρδο	
	Αγκινάρα	Άγρια
Λάμπαινα	Σιτάρι	Γκρινιάς
		Μαυραγάκι
		Χοντροσίτι
		Ερέτρια, καμπέρα, Διασταύρωση (βελτιωμένες)
	Κριθάρι	
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	
	Βίκος	
	Λούπινο	
	Ρεβίθι	
	Μπιζέλι	
	Φακή	
	Κουκί	Πλατοκούκι
	Αρακάς	
	Φασόλι	Άνευρο
		Μπαρμπούνι

	<i>Vigna unguiculata</i>	Πηχάρικο ή κατσικάντερο
	<i>Vigna unguiculata</i>	Μαυρομάτικο
	<i>Lab lab</i>	Τσικουρίτσα
	Λινάρι	
	Ντομάτα	Χοντροκατσαρή
		Μήλο
		Ιταλική
		Αντζέ (βελτιωμένη)
	Αγγούρι	
	Κρεμμύδι	
	Σκόρδο	
	Μπάμια	
	Μελιτζάνα	(στρογγυλή)
		(μακρουλή)
	Πιπεριά	(στρογγυλή)
		(μακρουλή)
	Κουνουπίδι	
	Λάχανο	Μάπα
	Αγκινάρα	(ήμερη)
		(άγρια)
	Κολοκύθι	Γλυκοκολοκύθι
		Καθιστό
		Ριζίτης
	Νεροκολοκύθι	Φκιάλη
	Καρπούζι	(μαύρο, στρογγυλό)
	Πεπόνι	Αργείτικο
		Ξυλάγγουρο
	Σπανάκι	
	Ραδίκι	
	Πατάτα	
	Ρύζι	
Ζερμπίσι	Σιτάρι	Γκρινιάς
		Μαυραγάρι
		Ψιλόσταρο
		Ερέτρια, Νούμερο (βελτιωμένες)
	Κριθάρι	(ντόπιο)
		Αθηναίδα (βελτιωμένη)
	Βρώμη	
	Αράβοσιτος	(κίτρινο)
	Βίκος	
	Λούπινο	
	Ρεβίθι	
	Μπιζέλι	
	Φακή	(μικρόσπερμη)
		(πλατύσπερμη)
	Κουκί	(με μεγάλο λοβό για χλωρό)
		(με μικρό λοβό για φάβα)
	Φασόλι	Άνευρο

		Λόπι (Τσαουλί) – άσπρο, στρογγυλό
		Λόπι (Τσαουλί) – άσπρο, μακρόστενο
		Μπαρμπούνι
		Τσαουλί (καφέ)
	<i>Vigna unguiculata</i>	Κατσικάντερο ή πηχιάρικο, κοντοπηχιάρικο
	<i>Vigna unguiculata</i>	Κατσικάντερο ή πηχιάρικο - μακριά
	<i>Vigna unguiculata</i>	Μαυρομάτικό
	<i>Lab lab</i>	Τσικουρίτσα
	Λινάρι	
	Ντομάτα	Χοντροκατσαρή ή ζερμπισιώτικη
		Ροζέ ή τριανταφυλλένια
		Ζερμπισέικη
		(στρογγυλή)
	Αγγούρι	
	Μπάμια	Σαλιάρα
	Κολοκύθι	Γλυκοκολόκυθο
		Απλωτό
		Κομποκολοκύθα
		Ριζίτης
	Νεροκολοκύθα	
	Λάχανο	Μάπα
	Κουνουπίδι	
	Κρεμμύδι	(άσπρο-στρογγυλό)
		(μακρύ-άσπρο)
	Σκόρδο	
	Σινάπι	
	Μελιτζάνα	
	Αγκινάρα	Αγκαθωτή
		Ήμερη
	Ραπανάκι	
	Κουνουπίδι	
	Πιπεριά	(στρογγυλές-κοντές)
	Μαρούλι	
	Πεπόνι	
	Καρπούζι	(μαύρο)
Κοχύλι	Σιτάρι	Γκρινιάς
		Μαυραγάνι
		Πλακούλα
		Νούμερο (Βελτιωμένη)
	Κριθάρι	Εξαγγώνι (πρώιμο)
		(όψιμο)
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	
	Βίκος	
	Λούπινο	
	Φακή	(πλατύσπερμη)
		(στρογγυλή)

	Ρεβίθι	
	Κουκί	
	Φασόλι	Λόπι
		Άνευρο
		Μπαρμπούνι
		Τσαουλί-καθιστό
		Τσαουλί-καλαμιού
	<i>Vigna unguiculata</i>	Κατσικάντερο ή πηγιάρικο
	<i>Vigna unguiculata</i>	Χωραφίσιο ή Μαυρομάτικο
	<i>Lab lab</i>	Τσικουρίτσα
	Λινάρι	
	Ντομάτα	Χοντροκατσαρή
		Μηλιά
		Τριανταφυλλένια
	Αγγούρι	(έρπον-κοντό)
		(μακρύ)
	Μελιτζάνα	(στρογγυλή-μαύρη)
	Μπάμια	
	Πιπεριά	(στρογγυλή)
	Σπανάκι	
	Ραδίκι	Ροϊδίκι
	Σπανάκι	
	Μαρούλι	
	Κολοκύθι	Ριζίτης
		Απλωτό
		Γλυκοκολοκύθα
	Κρεμμύδι	(άσπρο-στρογγυλό)
		(άσπρο-μακρύ)
	Σκόρδο	
	Αγκινάρα	Αγκαθωτή
		Ήμερη
	Πατάτα	
Ρευματιά	Σιτάρι	Γκρινιάς
		Πλακούλα ή ψιλόσταρο
		Μαυραγάνι
		Ερέτρια (βελτιωμένη)
	Κριθάρι	Μαρτιάς
	Βρώμη	
	Σμιγάδι	
	Αραβόσιτος	(κίτρινος)
	Βίκος	
	Λούπινο	
	Κουκί	
	Φακή	(μικρόσπερμη)
		(μεγαλόσπερμη)
	Ρεβίθι	
	Φασόλι	Λόπι
		Τσαουλί

	<i>Vigna unguiculata</i>	Μαυρομάτικο
	<i>Lab lab</i>	Τσικουρίτσα
	Λινάρι	
	Ντομάτα	Χοντροκατσαρή ή κατσαρή
	Αγγούρι	
	Λάχανο	Μάπα
	Κουνουπίδι	
	Κρεμμύδι	Αητοβουνέικο
	Σκόρδο	
	Αγκινάρα	Αγκαθωτή
		Ήμερη
	Πατάτα	Σπούντα
	Κολοκύθι	Απλωτό
		Ριζίτικο ή κομπίτικο
	Νεροκολοκύθα	
	Μελιτζάνα	
	Μπάμια	
Χρυσότοπος	Σιτάρι	Γκρινιάς
		Μαυραγάρι
		Πλακούλα
	Κριθάρι	
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	
	Βίκος	
	Λούπινο	
	Φακή	(μικρόσπερμη)
		(πλατύσπερμη)
	Ρεβίθι	
	Κουκί	
	Φασόλι	Μαυροφάσολο
		Μπιρμπίλα
	<i>Vigna unguiculata</i>	Κατσικάντερο ή πηχιάρικο
	<i>Vigna unguiculata</i>	Μαυρομάτικο
	<i>Lab lab</i>	Τσικούρα
	Λινάρι	
	Ντομάτα	Κατσαρή
		Χελώνα
	Αγγούρι	
	Λάχανο	Μάπα
	Κουνουπίδι	
	Μαρούλι	
	Μπρόκολο	
	Κολοκύθι	Γλυκοκολόκυθα
		Απλωτό
	Νεροκολοκύθα	
	Μελιτζάνα	
	Πιπεριά	(πράσινη-μακρόστενη)
		Κέρατο

	Μπάμια	(μακριά)
	Αγκινάρα	(αγκαθωτή)
	Κρεμμύδι	
	Σκόρδο	
	Πατάτα	
Μαυρομάτι	Σιτάρι	Αραπάκι
		Ασπρόσταρο
		Γκρινιάς
		Μαυραγάνι
		Ψιλόσταρο
		Κοντορόζα (ίσως βελτιωμένη)
		Καμπέρα (βελτιωμένη)
	Κριθάρι	Εξαγγώνι
		Αθηναΐδα (βελτιωμένη)
	Βρώμη	
	Σμιγάδι	
	Αραβόσιτος	
	Βίκος	
	Λούπινο	
	Ρεβίθι	
	Φακή	(λεπτόσπερμη)
	Κουκί	(ψιλό κουκί)
		(χοντρό κουκί)
	Φασόλι	Άνευρο
		Λόπι καθιστό
		Κατσικάντερο
		Ριζίτικο άσπρο
		Ριζίτικο μπιρμπίλο
		Τσαουλί
	<i>Vigna unguiculata</i>	Πηχιάρικο
	<i>Vigna unguiculata</i>	Μαυρομάτικο
	<i>Lab lab</i>	Τσικουρίτσα
	Λινάρι	
	Ντομάτα	Χοντροκατσαρή
		Μηλιά
		Ιταλική-χοντρή
		Ροζ (από Αυστραλία)
	Αγγούρι	Καθιστό
	Κρεμμύδι	(άσπρο)
	Σκόρδο	
	Κολοκύθι	Γλυκοκολόκυθο
		Ριζίτικο
		Κομπέρα
	Νεροκολοκύθα	Φκιάλα
	Αγκινάρα	

	Μπάμια	Σαλιάρα
	Λάχανο	Μάπα
	Κουνουπίδι	
	Αντίδι	
	Μαρούλι	(κλειστό)
	Μελιτζάνα	(μακριά)
		(στρογγυλή)
	Καρπούζι	
	Πεπόνι	Αργεϊτικό

Φωτο 2: Φασόλι τσικουρίτσα (*Lab lab*) από τη Βαλύρα

Φωτο 3: Μπάμια σαλιάρα από τον Χρυσότοπο

Β. 3 Τέως Δήμος Παπαφλέσσα

Πίνακας 3. Ετήσια είδη που κατεγράφησαν σε χωριά του τ. δήμου Παπαφλέσσα

Χωριό	Είδος	Όνομα ποικιλίας και άλλες πληροφορίες
Μεταμόρφωση	Σιτάρι	Γκρινιάς
		Μαυραγάνι
		Ντεβές

		Πλακούλα
		Χοντροσίτι
		Κανμπέρα, Ερέτρια, Κοντέρνα (βελτιωμένες)
	Κριθάρι	Τριμηνίτικο
		Αλογοκρίθι
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	(κίτρινος)
	Βίκος	Για ζωτροφή και χλωρή λίπανση
	Λούπινο	Για ζωτροφή (χοιρινά)
	Φακή	(μεγαλόσπερμη και μικρόσπερμη)
	Ρεβίθι	(χοντρό)
	Κουκί	Πλατοκούκι
		Λιανοκούκι
	Φασόλι	Τσαουλί
		Καθιστό
		Του καλαμιού
		Άνευρο
		Μπαρμπούνι
		Λιαράκι
		Μαύρο
		Μακροφάσουλο
	<i>Vigna unguiculata</i>	Πηχάρικο
	<i>Vigna unguiculata</i>	Μαυρομάτικο
	<i>Vigna radiata</i>	Ψιλοφάσουλο
	Σουσάμι	(κόκκινο)
	Λινάρι	
	Ντομάτα	Χοντροκατσαρή
		Κατσαρή
		(μεγάλη)
	Αγγούρι	
	Λάχανο	Μάπα
	Μαρούλι	(μεγαλόφυλλο)
	Αγκινάρα	(άγρια)
	Κουνουπίδι	
	Πατάτα	Στούντα - βελτιωμένη ποικιλία
	Μπάμια	
	Κολοκύθι	Κομπερή
		Μπομπόλα
	Νεροκολοκύθα	
	Μελιτζάνα	Μαύρη - μακριά
		Φλάσκα
		Τσακόνικη
	Πιπεριά	(καυτερή)
	Κρεμμύδι	Άσπρο
	Σκόρδο	
	Καρπούζι	Μαύρο
		Βαρέλα

	Πεπόνι	Χειμωνιάτικο
		Κίτρινο – στρογγυλό
		Παλικαράκι
		Αργείτικο
Μανιάκι	Σιτάρι	Γκρινιάς
		Πλακούλα
		Ξεωτικό
	Κριθάρι	
	Βρώμη	
	Λούπινο	Για διατροφή των ζώων (χοιρινά) και για ξηρό καρπό τη Καθαρή Δευτέρα
	Φακή	
	Ρεβίθι	
	Κουκί	Πλατοκούκι
		Ψιλοκούκι
	Φασόλι	Λόπι
	<i>Vigna unguiculata</i>	Μαυρομάτικο
	Κολοκύθα	Κομπερή
Τλούπα Χάνι	Σιτάρι	Γκρινιάς
		Μαυραγάνι
	Κριθάρι	
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	
	Φακή	
	Ρεβίθι	
	Κουκί	
	Φασόλι	Άσπρο
	<i>Vigna unguiculata</i>	Μαυρομάτικο
	Λινάρι	
	Ντομάτα	
	Μελιτζάνα	
	Πιπεριά	
	Κολοκύθι	Κολοκύθα
		Κολοκυθάκι
	Πατάτα	
	Κρεμμύδι	Άσπρο
	Καρπούζι	
	Πεπόνι	
Παπαφλέσσα	Σιτάρι	Γκρινιάς
		Μαυραγάνι
		Πλακούλα
	Κριθάρι	(πρώιμης σποράς)
		(κανονικής σποράς)
	Σμιγάδι	Όχι ποικιλία αλλά σπορά σε μίγμα κριθαριού και σταριού συνήθως ποικιλίας Πλακούλας ή άλλος συνδυασμός
	Σίκαλη	
	Βρώμη	

	Αραβόσιτος	(κίτρινος)
	Λούπινο	Για ζωοτροφή (χοιρινά)
	Βίκος	
	Φακή	
	Ρεβίθι	
	Κουκί	(μεγάλα)
		(μικρά)
	Φασόλι	Λόπι (καθιστά)
		Μπαρμπούνι
	<i>Vigna unguiculata</i>	Μαυρομάτικο
	<i>Vigna unguiculata</i>	Πηχιάρικο (κατσικάντερο)
	<i>Vigna radiata</i>	Ψιλοφάσουλο
	Λινάρι	
	Ντομάτα	Χοντροκατσαρή
		Μηλιά
	Αγγούρι	
	Κολοκύθι	Κομπερά
		Βαρέλα (γλυκά)
		Μπομπόλα
	Αγκινάρα	(Άγρια)
	Μπάμια	
	Μελιτζάνα	
	Κρεμμύδι	
	Σκόρδο	
	Λάχανο	Μάπα
	Κραμβολάχανο	
	Κουνουπίδι	
	Μαρούλι	
Μαργέλι	Σιτάρι	Χοντροσίτι
		Μαυραγάρι
		Λιανόσταρο
		Κανμπέρα (βελτιωμένη)
	Κριθάρι	
	Σμιγάδι	Κριθάρι και σιτάρι
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	
	Λούπινο	Για ζωοτροφή (χοιρινά), βραστά για ανθρώπινη κατανάλωση
	Φακή	
	Ρεβίθι	(χοντρό)
	Κουκί	Πλατοκούκι (παρασκευή φάβας)
		Λιανοκούκι
	Φασόλι	Άνευρο
		Άσπρο
		Τσαουλί
		Μαυρομάτικο
	<i>Vigna unguiculata</i>	Κατσικάντερα
	<i>Vigna radiata</i>	Ψιλοφάσουλο

	Λινάρι	
	Βαμβάκι	
	Αραχίδα	
	Ντομάτα	Χοντροκατσαρή
		Ροζ
		Μηλιά
	Αγγούρι	
	Μαρούλι	
	Κολοκύθι	Κομπερά
		Μπομπόλα
	Μπάμα	
	Κραμβολάχανο	
	Λάχανο	Μάπα
	Μελιτζάνα	
	Αγκινάρα	
	Πεπόνι	Παλικαράκι
	Καρπούζι	(μαύρο-στρογγυλό)
Άγ. Απόστολοι	Σιτάρι	Ξεωτικό = Χοντροσίτι
		Πλακούλα
		Ξυλόκαστρο (βελτιωμένη)
	Κριθάρι	
	Σμιγάδι	Κριθάρι και σιτάρι
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	
	Βίκος	
	Μηδική	
	Λούπινο	
	Φακή	
	Ρεβίθι	
	Κουκί	(μεγάλο)
		(μικρό)
	Φασόλι	Λόπι
		Τσαουλί
	<i>Vigna unguiculata</i>	Κατσικάντερο
	<i>Vigna unguiculata</i>	Μαυρομάτικο
	<i>Vigna radiata</i>	Ψιλοφάσουλο
	Λινάρι	
	Πατάτα	
	Αγκινάρα	
	Ντομάτα	Χοντροκατσαρή
	Αγγούρι	
	Μελιτζάνα	(μαύρη-μακριά)
		Τσακόνικη
	Κολοκύθι	Κομπερά
		Μπομπόλα
	Μπάμα	
	Λάχανο	Μάπα
	Κρεμμύδι	

	Σκόρδο	
Βλαχόπουλο	Σιτάρι	Γκρινιάς
		Χοντροσίτι
		Πλακούλα
		Κανμπέρα, Ερέτρεια, Κοντέρνα (βελτ.)
	Κριθάρι	
	Βρώμη	
	Σμιγάδι	(βρώμη και κριθάρι)
	Αραβόσιτος	(άσπρος)
	Βίκος	Για διατροφή των ζώων=
	Μηδική	
	Λούπινο	Για αλεύρι
	Φακή	
	Ρεβίθι	(σπάνια)
	Κουκί	Πλατοκούκι
		Λιανοκούκι
	Φασόλι (<i>Vigna unguiculata</i>)	Τσαουλί (κατσικάντερο)
	<i>Vigna unguiculata</i>	Μαυρομάτικο
	<i>Vigna unguiculata</i>	Πηχάρικο
	<i>Vigna radiata</i>	Ψιλοφάσουλο
	Λινάρι	
	Ντομάτα	Χοντροκατσαρή, Κατσαρή
		Μηλιά
	Αγγούρι	(μεγάλο)
	Λάχανο	Μάπα
	Αγκινάρα	(άγρια)
	Κρεμμύδι	(σαν αυγό)
	Σκόρδο	
	Πιπεριά	(στρογγυλή)
	Μελιτζάνα	
	Μπάμια	
	Κολοκύθα	Μπομπόλα
		Γλυκολοκύθα
		Κομπερή (πριν 30-40 χρόνια)
	Μαρούλι	
Κούμαρο	Σιτάρι	Γκρινιάς
		Χοντροσίτι
		Πλακούλα
		Μαυραγάρι
		Κοντέρνα (βελτιωμένες)
	Κριθάρι	
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	(πορτοκαλί)
	Βίκος	Για διατροφή των ζώων
	Λούπινο	Χλωρή λίπανση
	Φακή	
	Ρεβίθι	(σπάνια)

	Κουκί	Χονδροκούκι (φάβα)
		Ψιλοκούκι (για χοιρινά)
	Φασόλι <i>Vigna unguiculata</i>	Μαυρομάτικο
	<i>Vigna unguiculata</i>	Πηγιάρικο (κλαρωτό)
	<i>Vigna radiata</i>	Ψιλοφάσουλο
	Λινάρι	
	Ντομάτα	Χοντροκατσαρή
		Μηλιά
	Λάχανο	Μάπα
	Κουνουπίδι	
	Μπάμια	
	Πιπεριά	
	Μελιτζάνα	
	Κρεμμύδι	
	Σκόρδο	
	Κολοκύθα	Μπομπόλα
		Γλυκιά
		Κομπερή

Φωτο 4: Φασόλι μαυρομάτικο από τη Μεταμόρφωση

Φωτο 5: Κολοκύθι μπομπόλα από τη Μεταμόρφωση

B. 4 Τέως Δήμος Αλαγονίας

Πίνακας 4. Ετήσια είδη που κατεγράφησαν σε χωριά του τ. δήμου Αλαγονίας

Χωριό	Είδος	Όνομα ποικιλίας και άλλες πληροφορίες
Καρβέλι	Σιτάρι	Μαυραγάνι
		Τσουγκριάς
	Κριθάρι	
	Σίκαλη	
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	
	Βίκος	
	Λούπινο	
	Φακή	(ψιλή-καφέ)
		(χοντρές)
	Ρεβίθι	
	Κουκί	Πλαγιομάλι
	Φασόλι	(στρωτό)
		(αναρριχώμενο-καφέ σπόρος)
		(αναρριχώμενο-μαύρος σπόρος)
	Κραμβολάχανο	
	Σέσκουλο	
	Ντομάτα	(παραπλήσια με κατσαρή)
		(για πελτέ)
	Κρεμμύδι	
	Σκόρδο	
	Μαρούλι	
	Ραπανάκι	
	Βλίτο	(μαύρο)
		(κόκκινο)
	Αγκινάρα	
	Κολοκύθι	Ζουρλή
		Στρογγυλή
		Καθιστή
	Αγγούρι	
	Λεποντιά	(είδος λαχανικού)
Αρτεμισία	Σιτάρι	Μαυραγάνι
	Κριθάρι	
	Βρώμη	(σπάνια)
	Αραβόσιτος	(κίτρινο)
	Λούπινο	
	Φακή	
	Φασόλι	(καθιστά)
		(αναρριχώμενο-μαύρο)
		(αναρριχώμενο-κόκκινο)
	Λάχανο	

	Κουνουπίδι	
	Μαρούλι	
	Ντομάτα	
	Κολοκυθιά	
	Κρεμμύδι	
	Πατάτα	
Νέδουσα	Σιτάρι	Γκρινιάς
		Μαυραγάρι
		Ασπροσίτι
		Κουρεμάδικο
		Κανμπέρα, κοντέρνα (βελτιωμένες)
	Κριθάρι	Εξαγγώνι
	Σμιγάδι	Σιτάρι και κριθάρι
	Σίκαλη	
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	(άσπρος)
	Σόργο	Σκούπα
	Κεχρί	Βορί
	Βίκος	
	Λούπινο	Για διατροφή των ζώων (χοιρινά)
	Φακή	(μικρόσπερμη)
	Λούπινο	
	Κουκί	Πλατοκούκι-Χοντροκούκι (για φάβα)
		(μικρό-μαύρο)
	Μπιζέλι	
	Φασόλι	Γίγαντες
		Λιαρίτσα (μπαρμπούνια)
	<i>Vigna unguiculata</i>	Μαυρομάτικο
	<i>Vigna unguiculata</i>	Πήχες
	<i>Vigna radiata</i>	Πράσινο (χρώμα σπόρου)
	Σουσάμι	
	Αραχίδα	
	Λινάρι	
	Πατάτα	
	Κραμβολάχανο	Ημερολάχανο
	Σέσκουλο	
	Ντομάτα	Κατσαρή
		Στρογγυλή
	Κρεμμύδι	
	Σκόρδο	
	Μαρούλι	
	Παντζάρι	
	Μαϊντανός	
	Σέλινο	
	Αγκινάρα	Άγρια
	Κολοκυθιά	Τρελλή
		Στρογγυλές
		Κομποκολόκυθα

		Ζουρλή
	Αγγούρι	
	Μπάμα	
	Μακεδονίτσι	Άγρια
Μαχαλάς	Σιτάρι	Μαυραγάρι
		Ασπροσίτι
		Τσουγκριάς
		Κανμπέρα, Νούμερο (βελτιωμένες)
	Κριθάρι	(χωρίς άγανο)
		(με μικρό άγανο)
	Σμιγάδι	Σιτάρι και κριθάρι
	Σίκαλη	
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	(άσπρος)
	Σόργο	Βορί (για διατροφή των ζώων)
	Βίκος	
	Λαθούρι	(χρώμα άνθους μοβ, για σανό)
	Λούπινο	
	Μπιζέλι	
	Φακή	
	Κουκί	Πλαγομάλι, Χοντροκούκι
	Φασόλι	Άσπρο
		Τσαουλί
		Μπαρμπούνι-άνευρο
		Μπαρμπούνι-λιάρα
	Πατάτα	Άλφα, Αραχωβίτσα, Πλάκα
	Μαρούλι	(κατσαρό)
	Κραμβολάχανο	Ημερολάχανο
	Λάχανο	Μάπα
	Αγκινάρα	Άγρια
	Ντομάτα	Κατσαρή
		Μηλιά
		Ιταλικά (Μπουρνέλα)
	Αγγούρι	
	Μελιτζάνα	
	Σκόρδο	
Κάτω Καρβέλι-Εμιαλοί	Σιτάρι	Μαυραγάρι Κανμπέρα, Διασταύρωση (βελτιωμένες)
	Κριθάρι	
	Σμιγάδι	Σιτάρι και κριθάρι
	Σίκαλη	
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	(κίτρινος)
	Σόργο	Βορί (για διατροφή των ζώων)
	Βίκος	
	Λούπινο	(και για ψωμί)
	Φακή	(χοντρή)
	Κουκί	Πλαγομάλι

	Φασόλι	Μπαρμπούνι
		Τσαουλί
		Καθιστό (μαύρο)
		Καθιστό (κόκκινο)
	<i>Vigna unguiculata</i>	Μαυρομάτικο
	Αραχίδα	
	Πατάτα	Άλφα, Πλάκα, Μπάνερ κ.ά. βελτιωμένες
	Κραμβολάχανο	Ημερολάχανο
	Μαρούλι	
	Κολοκυθιά	Τρελλή
	Ντομάτα	Χοντροκατσαρή
		Κατσαρή
		Μηλιά
	Αγγούρι	
	Κρεμμύδι	(κόκκινο)
	Σκόρδο	
	Σφολίτσι	
	Μαϊντανός	
	Σέλινο	Ιταλική (Μπουρνέλα)
	Ραπάνι	
	Γογγύλι	
	Κοκκινογούλι	
Πηγές	Σιτάρι	Μαυραγάρι
		Ασπροσίτι
		Τσουγκριάς
		Σπανό
	Κριθάρι	
	Σμιγάδι	Σιτάρι και κριθάρι
	Σίκαλη	
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	(κοντό-ξηρικό)
		(ψηλό-αρδευόμενο)
	Κεχρί	Βορί
	Βίκος	
	Λαθούρι	(χρώμα άνθους μοβ, για σανό)
	Λούπινο	
	Φακή	(ψιλή)
	Κουκί	Πλαγομάλι (μεγάλο)
		Πλαγομάλι (μικρό)
	Φασόλι	Μπιρμπιλιά (κόκκινα-μαύρα)
		Γίγαντες
	Καπνός	
	Χασίς	
	Κραμβολάχανο	Ημερολάχανο
	Σέσκουλο	
	Κρεμμύδι	(λευκό)
	Σκόρδο	
	Ντομάτα	Κατσαρή

		Στρογγυλή
	Μαϊντανός	
	Σέλινο	
	Άνηθο	
	Μυρώνι	Σφολίτσι
	Αγγούρι	
	Κολοκυθιά	Μακριά
	Μαρούλι	
Μενινά	Σιτάρι	Μαυραγάρι
		Διασταύρωση (βελτιωμένη)
	Κριθάρι	
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	
	Κεχρί	Βορί
	Βίκος	
	Αρακάς	
	Λούπινο	
	Κουκί	Πλαγομάλι
	Φασόλι	Καθιστό
		Τσαουλί
		Μπαρμπούρι
	Αραχίδα	
	Μελιτζάνα	
	Κουνουπίδι	
	Κρεμμύδι	(κόκκινο)
	Σκόρδο	
	Ντομάτα	Κατσαρή
	Μαϊντανός	
	Σέλινο	
	Λάχανο	Μάπα
	Αγγούρι	
	Κολοκυθιά	Τρελλή
		Γλυκιά
	Νεροκολοκύθα	
	Μαρούλι	
	Μπάμια	
	Πατάτα	
	Αγκινάρα	(άγρια)
	Καρπούζι	
	Πεπόνι	
	Λίφη	
Περιβολάκι	Σιτάρι	Μαυραγάρι
		Τσούγκριανη
		Κανβέρα (βελτιωμένη)
	Κριθάρι	
	Σμιγάδι	
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	

	Βίκος	
	Λούπινο	
	Κουκί	Πλαγομάλι
	Φακή	
	Φασόλι	Μπαρμπούνι
		Τσαουλί
	Κρεμμύδι	Βατικιώτικο
		Νεάπολης
	Σκόρδο	
	Ντομάτα	Κατσαρή
	Αγγούρι	
	Μαρούλι	
	Πατάτα	
	Αγκινάρα	(άγρια)
	Καρπούζι	
Αράχοβα	Σιτάρι	Ασπροσίτι
		Βλαχόσταρο
		Διμνήτης
		Μαυραγάρι
		Τσούγκριανη
		Κοντέρνα, Διασταύρωση (βελτιωμένες)
	Κριθάρι	Εξαγγώνι
		Πρωιμοκρίθι
	Σίκαλη	
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	
	Βίκος	
	Λούπινο	
	Κουκί	Πλαγομάλι
	Φακή	(ψηλές)
	Ρεβίθι	
	Αρακάς	Κεφαλλονίτικος
	Φασόλι	Αμερικάνικο
		Μπαρμπούνι
	Λινάρι	
	Ντομάτα	Κατσαρή
	Αγγούρι	Καλυβιώτικο
	Κρεμμύδι	
	Σκόρδο	
	Λάχανο	
	Μαρούλι	
	Κολοκύθι	Τρελό
		Γλυκό
		Κοντό (κολοκυθάκι)
	Πατάτα	Άλφα, Κελεμπέκ, Τριμνήτα, Μπάνερ (βελτιωμένες)
Ελαιοχώρι	Σιτάρι	Ασπροσίτι
		Μαυραγάρι

		Τσούγκριανη
		Κοντέρνα, Καμβέρα (βελτιωμένες)
	Κριθάρι	Εξαγγώνι
		Πρωιμοκρίθι
	Σμιγάδι	
	Σίκαλη	
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	
	Βίκος	
	Λούπινο	
	Κουκί	Πλαγομάλι
	Φακή	(ψηλές)
	Αρακάς	
	Λαθούρι	(για φάβα)
	Φασόλι	(μαύρο-καθιστό)
		Μπαρμπούνι (καθιστό)
		Μπαρμπούνι (καλαμιού)
		Τσαουλί (καλαμιού-άνευρο)
		Τσαουλί (καθιστό)
	<i>Vigna unguiculata</i>	Μαυρομάτικο
	<i>Vigna unguiculata</i>	Πηχιάρικο (καλαμωτό)
	Λινάρι	
	Ντομάτα	Χοντροκατσαρή
		Μηλιά
		Ιταλική (από Καλαμάτα)
	Μαϊντανός	
	Κρεμμύδι	
	Σκόρδο	
	Αγκινάρα	(άγριες)
	Μαρούλι	
	Κολοκύθι	(κοντό)
		(μακρύ)
	Ραπανάκι	
	Σπανάκι	(αγκαθωτό)
	Γογγύλι	
	Καρότο	(από Καλαμάτα)
	Πατάτα	
Διάσελα	Σιτάρι	Μαυραγάρι
		Τσούγκριανη
		Διασταύρωση (βελτιωμένες)
	Κριθάρι	
	Σμιγάδι	
	Βρώμη	
	Βίκος	
	Λούπινο	
	Κουκί	Πλαγομάλι
	Λάχανο	Μάπα
	Κρεμμύδι	

	Σκόρδο	
	Μαρούλι	
	Κουνουπίδι	
	Σπανάκι	(αγκαθωτό)
	Αντίδι	
	Πατάτα	
Λαδάς	Σιτάρι	Μαυραγάνι
		Τσουγκριάς
	Κριθάρι	
	Σίκαλη	(για φάβα)
	Βρώμη	
	Λούπινο	
	Κουκί	(μαύρο-μικρό για φάβα)
	Φασόλι	(μαύρο-καθιστό)
		Μπαρμπούνι
		(κλαρωτό)
	Ντομάτα	Μηλιά
	Αγγούρι	
	Κραμβολάχανο	
	Αγκινάρα	(άγρια)
	Κολοκύθι	Τρελλή
	Μαρούλι	
	Πατάτα	
Αλαγονία	Σιτάρι	Μαυραγάνι
		Τσουγκριάς
	Κριθάρι	
	Σίκαλη	
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	(άσπρος)
	Σόργο	Σκούπα
	Κεχρί	Βορί
	Βίκος	
	Λούπινο	Για διατροφή των ζώων (χοιρινά)
	Φακή	(μικρόσπερμη)
	Λούπινο	
	Κουκί	Πλαγομάλι-Χοντροκούκια (για φάβα)
	Μπιζέλι	
	Φασόλι	Γίγαντες
	Κραμβολάχανο	Ημερολάχανο
	Ντομάτα	Κατσαρή
	Κρεμμύδι	
	Σκόρδο	
	Μαρούλι	
	Κολοκυθιά	Στρογγυλή
	Μελιτζάνα	
Πάνω Μεριά (Αλαγονίας)	Ντομάτα	Χοντροκατσαρή
		Μηλιά
	Πιπεριά	Στρογγυλή σκούρα

		Κέρατο
		Καυτερή μικρή
	Μελιτζάνα	Τσακώνικη
		Φλάσκα
	Καρότα	Όχι
	Κουκί	Πλαγομάλι
		Χοντροκούκι, το έτρωγαν χλωρό
	<i>Vigna unguiculata</i>	Αμπελοφάσουλο
	<i>Vigna unguiculata</i>	Πηχάρικο (σήμερα από το εμπόριο)
	Λαθούρι	Όχι
	Βρώμη	
	Σίκαλη	Έφτιαναν ψωμί
	Σμιγάδι	Όχι
	Αντίδι	
	Ραδίκι	Ιταλικά ραδίκι
	Κολοκύθι	Τρελό
	Λάχανο	Τσιμούλα, παραπούλι
	Πατάτα	Πλάκα
		Μετά έφεραν την Τρεστίνα
		Σπούντα
		Πλακοτρεστίνα
		Ντόπια, στρογγυλή και κόκκινη
		Αραχobίτια (λευκόσαρκη, αγριωπή)
	Αραβόσιτος	Κούκλα (πρόσμιξη με σικάλευρο και καλαμποκάλευρο)
	Σιτάρι	Μαυραγάρι (μαύρα άγανα)
		Τσουγκριάς (έσπερναν στα βουνά) εξαιρετικό σιτάρι και εξαιρετικό ψωμί
		Κοντερνα
		Χοντρόσταχυ και χοντρό σπυρί και για τραχανάδες
		Σπανό (ασπροσίτι)
		Καμπέρα = σπανό (βελτιωμένη)
	Κριθάρι	Για τα μουλάρια
	Λούπινο	
	Φακή	Ναι
	Ρεβίθι	Όχι
	Φασόλι	Μπαρμπούνι
	Γίγαντες	Άσπροι γίγαντες
	Σίκαλη	Βρίζα
	Μαϊντανό	
	Σέλινο	
	Σέσκλο	
	Λάχανο	Μεγάλα φύλλα στους κάμπους για διατροφή των ζώων, πολλά παραπούλια, βραστό με λάδι
	Αγγουρίτσα	(λαχανευόμενο)
	Σχολίτσι	Συγγενές με το μαιδανό, ψιλόφυλλο

	Μπιζελι	
	Αρακάς	
	Φακή	
	Κολοκύθι	Κοντοκολοκύθι
		Μακρύ

Β. 5 Τέως Δήμος Είρας

Πίνακας 5. Ετήσια είδη που κατεγράφησαν σε χωριά του τ. δήμου Είρας

Χωριό	Είδος	Όνομα ποικιλίας και άλλες πληροφορίες	
Αμπελιώνα	Σιτάρι	Χοντροσίτι	
		Κουραμπάτσι (χωρίς άγανο)	
		Ζουλίτσα (το καλύτερο σιτάρι)	
		Μεντάνα (την έφεραν μετά οι ιταλοί, με μισή οκά αλεύρι έφτιαχναν 1200 γρ. ψωμί	
	Αραβόσιτος	Σπόρος κόκκινος σπανίως άσπρος, ξερικό	
	Φασόλι	Μπαρμπούνι	
	<i>Vigna unguiculata</i>	Μαυρομάτικο, αμπελοάσουλο	
	Ρεβίθι	(ψιλορεβίθι)	
	Φακή	(ψιλή)	
	Πιπεριά	(μάλλον καυτερή κόκκινη)	
	Πατάτα		
Σύριζο	Σιτάρι	Μαυραγάνι (σταμάτησαν το 1978)	
		Σκληρό	
		Νούμερο, Νίκη (βελτιωμένες)	
		Κριθάρι	
		Βρώμη	
		Σμιγάδι	Σιτάρι και κριθάρι
		Αραβόσιτος	Άσπρο, αραποσίτι, κούκλα. Γλυκό στο ψήσιμο, φτιάνανε άσπρο ψωμί, μπομπότα. Τώρα το διατηρούν σαν κτηνοτροφή
			Κόκκινο
			Πετρωτό
			Τζιφαράπη
		Φακή	
		Φασόλι	Άνευρο πολύ αλλά χάθηκε ο σπόρος
		<i>Vigna unguiculata</i> sbsp. <i>unguiculata</i>	Μαυρομάτικο, αμπελοφάσουλο πολύ
		<i>Vigna unguiculata</i> subsp. <i>sesquipedalis</i>	Φιδιφάσουλο με πολύ καρπό
		<i>Vigna radiata</i>	Ροβίτσα τα πράσινα (50 κιλά)
	Μπάμια	Πολύ παλιά	
	Κολοκύθα	Μεγάλη όχι με λαιμό	
Διμάνδρα	Σιτάρι	Γκρινιάς (έβαζε μέχρι το 1990)	
	Κριθάρι		

	Βρώμη	
	Σμιγάδι	Κριθάρι και σιτάρι για ψωμί
	Αραβόσιτος	Ξερικά (κόκκινα)
	Βίκος	Για διατροφή των ζώων
	Φακή	Άσπρη
	Ρεβίθι	
	Κουκί	Μια ποικιλία. Τα έτρωγαν χλωρά.
	Φασόλι	Άσπρο άνευρο (μόνο για χλωρά)
	<i>Vigna unguiculata</i> sbsp. <i>unguiculata</i>	Μαυρομάτικο, χωραφίσιο, κούφιο, αμπελοφασουλο (χασανε τον παλιό σπόρο που ήτανε ψιλούλια)
	<i>Vigna unguiculata</i> subsp. <i>sesquipedalis</i>	Φιδοφάσουλο
	Αρακάς	Όχι
	Μπιζέλι	Στην κατοχή
	Λαθούρι	Το ζυμωνανε για ψωμί μαύρο .
	Λούπινο	Τα πηγαίνανε στο ποτάμι να ξεφαρμακώσει. Τα άλεθαν για τα σπόρια
	Ντομάτα	
	Αγγούρι	Όχι
	Καρπούζι	Όχι
	Κολοκύθι	Ναι
	Φασόλι	Ξερικό (λόπι, άσπρο, μικρό)
	Ροβίτσα	Όχι
Μαρίνα	Σιτάρι	Τσιγρί (μέχρι το 1990)
		Κοκκινოსίτι
	Αραβόσιτος	Αραποσιτι, κόκκινο, το άσπρο δεν το συνήθιζαν. Μέχρι το 1990
	Μελιτζάνα	
	Πιπεριά	
	Κραμβολάχανο	
	Πεπόνι	Από το εμπόριο
	Σπανάκι	Από το εμπόριο
	Μαϊντανός	
	Ντομάτα	Κόκκινη
		Ροζέ
	Πεπόνι	
	Σπανάκι	
	Κριθάρι	Ξαγκώνι
	Βρώμη	
	Βίκος	
	Λαθούρι	25-20 χρόνια
	Φακή	
	Φασόλι	
Στάσιμο	Ντομάτα	Παλιά
		Ροζέ
	Φασόλι	Άσπρο λόπι
		Ζαργάνα ή πλατύ

		Τσαουλί
	<i>Vigna unguiculata</i>	Μαυρομάτικο-χωραφίσιο
	<i>Vigna unguiculata</i>	Μαυρομάτικο-Μικρό
	<i>Vigna unguiculata</i>	Πηχοφάσουλο (τόρα από το εμπόριο)
	Ρεβίθι	Μεγάλο
	Σκόρδο	Τα παλιό
	Κουκί	(τόρα αγοραστά μεγάλα)
		(παλιά μικρόσπερμο κουκί) Φάβα όχι
	Λαθούρι	Μωβ σπέρνανε Για διατροφή των ζώων
	Λούπινο	Αλεύρι για διατροφή των ζώων
	Λεποδιά	Σπέρνουν τον Μάρτη μαζί με τα άλλα χόρτα και χλωρό κουκί
	Κολοκύθι	Τα παλιά. Κολοκύθα για πίτες
		Ριζίτης (κολοκυθάκι από το εμπόριο)
		Κολοκύθα κίτρινη για πίτες
	Κουνουπίδι	
	Μπρόκολο	
	Λάχανο	
	Λαχανίδα	
	Κραμβολάχανο	
	Καρπούζι	(μετά το 1977)
	Πεπόνι	
	Φακή	Άσπρη (σπέρνανε με σιτάρι)
	Σιτάρι	Μαυραγάρι (φαρδύ στάχυ)
		Κουραμπάτσι (χωρίς άγανα)
		Ζουλίτσα στου Σκληρου
	Κριθάρι	Για διατροφή των ζώων
	Βρώμη	Για διατροφή των ζώων
	Βίκος	Για διατροφή των ζώων (πουλούσαν τον καρπό)
	Αραβόσιτος	Αραποσίτι - κόκκινο (ψωμί μπομπότα)
	<i>Vigna unguiculata</i>	Πηχοφάσουλο
Κακαλέτρι	Σιτάρι	Μαυραγάρι
		Κουραμπάτσι δεν είχε άγανα
	Βρώμη	
	Λαθούρι	
	Βίκος	
	Μπιζέλι	Για διατροφή των ζώων
	Λούπινο	(για χοιρινά)
	Αραβόσιτος	Αραποσίτι
	Φασόλι	Λόπι
Πέτρα	Σιτάρι	Χοντροσίτι
	Φακή	Ψιλή
	Ρεβίθι	Αγριορέβιθο (σκουρό καφέτι)
	Αραβόσιτος	Αραβόσιτος -κόκκινος
	Λαχανίδα	
	Ντομάτα	
	Κολοκύθα	Πιθαμή

	Φασόλι	Λόπι
		Ασπρόμαυρο (Μπάρτσα)
	Σπάρτο	Σπαρτίνα λιοπάνα
Σκληρού	Σιτάρι	Ζουλίτσα (με άγανα, ξανθό με καλή απόδοση και καλή ποιότητα)
		Ασπροσίτι πιο ξάστερο (Νούμερο)
	Αραβόσιτος	Ξερικός
		Άσπρο
		Κόκκινο
		Κίτρινος
	Ροβίτσα	Το έλεγαν και ροβι - δεν έβαζαν
	Κριθάρι	Στο φτωχό χωράφι στις άκρες
	Φασόλι	Φύτευαν αραβόσιτο μέσα στα φασόλια
	Πατάτα	Κοπριά από αλογοφούσκι
	Κολοκυθιά	Κοντούλα άσπρη
		Καθιστο (χωραφίσιο)
	Ρεβίθι	Ψιλά σκληρό. Φούσκωνε. Για διατροφή στα χοιρινά
	Φακή	Ψιλή
	Λαθούρι	Όχι
	Κουκί	Ψιλοκούκι, μόνο για χλωρό
	Σκόρδο	Φυτεύανε τον Οκτώβρη
Αγ. Σώστης	Βρώμη	
	Σιτάρι	Ζουλίτσα ξανθιά, Ζουλίτσα για μαύρο ψωμί
		Χοντροσίτι, = Μαυραγάνι
		Νούμερο =σπροσιτάρι (βελτιωμένη)
	Σμιγάδι	Όχι
	Σίκαλη	
	Βίκος	
	Ρόβη	
	Φασόλι	Ξερικά Λόπια άσπρα
		Διάφορα χρώματα
	Κολοκυθιά	Κομπίσια μικρή
		Μεγάλη μακριά
	Αραβόσιτος	Άσπρο. Το πιο καλό (το ζυμωνανε για μπουμπότα
		Κόκκινος για φαγητό
	Ρεβίθι	Μεσαίο ρεβίθι τοπική παραγωγή
		Μικρά λιγάκι προς το σκουρό
		Τα μεγάλα άλεθαν Για διατροφή των ζώων (γουρούνια)
	Φακή	Ψιλή
	Κουκί	(μεγάλα κουκί)
	Ντομάτα	Ντόπια
		Μπερέκι (Μεγαλόπολη)
		Ροζέ (Ζαχαρέικη, Ζαχάρω)
		Λεπτοφλούδη
	Αγγούρι	

	Σινάπι	(για έμπλαστρα)
	Βλίτο	
Νέδα	Φασόλι	
	Ντομάτα	Κατσαρή
	Αγγούρι	
	Μελιτζάνα	Μαύρη στρογγυλή
		Τσακόνικη με ρίγες
	Πιπεριά	Φλάσκα
		Κέρατο
		Τουρκάκι
	Πατάτα	
	Κουκί	Μεγάλο και μακρύ
		Μικρό για φάβα
	Ρεβίθι	
	Λαχανίδα	
	Λάχανο	(παλιό)
	Κουνουπίδι	
	Μπρόκολο	
	Σιτάρι	Ζουλίτσα (μαύρο με άγανο), πολύ μαύρο ψωμί
		Μαυραγάκι
		Νούμερο
	Κριθάρι	
	Βρώμη	
	Σίκαλη	
	Φακή	
	Ρόβη	
	Αραβόσιτος	Αλευροκούκλα (πολύ γλυκό) φτιάχνανε ψωμί
		Ευλιάς (φτιαχάνε ψωμί)

B. 6 Τέως Δήμος Τρίφυλλας

Πίνακας 6. Ετήσια είδη που κατεγράφησαν σε χωριά του τ. δήμου Τρίφυλλας

Χωριό	Είδος	Όνομα ποικιλίας και άλλες πληροφορίες
Σελλάς	Ντομάτα	Χοντροκατσαρή
	Πεπόνι	Σαγκρί ή σαγρί
		Αργίτικο
	Σιτάρι	Γκρινιάς
		Πλακούλα
	Κριθάρι	
	Βρώμη	
	Σίκαλη	Όχι
	Αραβόσιτος	Ξερική κούκλα
	Φασόλι	Ξερικό
		Ντόπιο φασόλι χοντρό
	Φασόλι (Vigna)	Αμπελοφάσουλο

		Κατσικάντερα
		Πράσινο φασόλι, ψιλοφάσουλο
	Λούπινο	
	Φακή	
	Ρεβίθι	
	Μπιζέλι	Όχι
	Λαθούρι	Για φάβα (πλατιά έχει εξαφανιστεί)
	Λάχανο	Μάπα
	Κουνουπίδι	
	Κρεμμύδι	
	Αντίδι	
	Μαρούλι	
	Αγγούρι	
	Πιπεριά	Μακρόστενη (κέρατο)
		Πράσινη
		Κόκκινη
		Καυτερή (γλάστρα)
	Μελιτζάνα	
	Σέσκουλο	
	Πατάτα	
	Κουκί	
	Αγκινάρα	Άγριες
Ανυδρο (Λεσοβίτι)	Φασόλι (ροβίτσα)	Ψιλοφάσουλο
	Κουκί	Πλατύ κουκί
		Για φάβα
	Λούπινο	Για διατροφή των ζώων
	Σιτάρι	Γκρινιάς (άσπρα άγανα, μεγάλο παχουλό, απόδοση και ψωμί καλό)
		Μαυραγάρι (δεν είχε απόδοση)
	Κριθάρι	
	Βρώμη	
	Φασόλι	Λόπι
	Φασόλι (Vigna)	Αμπελοφάσουλο
	Μελιτζάνα	Τσακόνικη
		Στρογγυλή
	Πιπεριά	Στενόμακρη
		Πράσινη
Καλογερέσι	Σιτάρι	
	Κριθάρι	
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	Κούκλα
	Φασόλι	Κάτασπρο λόπι
	Καρπούζι	Όχι
	Πεπόνι	Αργείτικο
	Μελιτζάνα	
	Πιπεριά	Όχι
	Κολοκύθι	Γλυκοκολοκύθα
	Ντομάτα	Χοντροκατσαρές

	Λινάρι	
	Φακή	
	Ρεβίθι	Τα έτρωγαν χλωρά
	Μπιζέλι	Όχι
	Λαθούρι	Όχι
Λατζουνάτο	Σιτάρι	Γκρινιάς
		Ασπρόσταρο
		Πλακούλα
	Λούπινο	
	Αραβόσιτος	Κούκλα, κίτρινος
	Φασόλι	Άνευρο
		Λόπι
	Φασόλι (Vigna)	Μαυρομάτικο
	Φασόλι	Πράσινο
	Φακή	
	Ρεβίθι	
	Κουκί	Δεν έφτιαχναν φάβα
	Ντομάτα	Χοντροκατσαρη
	Πιπεριά	Όχι
	Μελιτζάνα	Όχι
	Αγγούρι	Ντόπιο λατζουνάτο
	Κολοκύθι	Κομπερή μικρή
		Μπομπόλα
	Λινάρι	
	Καρπούζι	Όχι
	Πεπόνι.	Όχι
	Μέντα	
	Δυόσμος	
	Μάραθο	
	Καρότο	Όχι
	Κουνουπίδι	Όχι
	Λάχανο	Όχι
	Κρεμμύδι	
	Μπρόκολο	Όχι
	Αρμπαρόριζα	
	Μαντζουράνα.	
Τριπύλα	Σιτάρι	Γκρινιάς καλό ψωμί
		Μαυραγάρι (μαλακό σιτάρι)
	Σμιγάδι	(σιτάρι και κριθάρι)
	Αραβόσιτος	Κούκλα μικρή δεν φτούραγε
	Βίκος	Χλωρή λίπανση
	Πατάτα	Σπούντα
	Φασόλι	Τσαουλί
	Φασόλι (Vigna)	Ψιλό φασόλι
	Φασόλι (Vigna)	Αμπελοφάσουλο
	Ντομάτα	Χοντροκατσαρή
	Κολοκύθι	Βγάζει πολλά λουλούδια
	Αγγούρι	Χάθηκε ο σπόρος

	Μπιζέλι	
	Αρακάς	
	Φακή	
	Ρεβίθι	
	Κουκί	Χλωρά
	Λαθούρι	Όχι
	Πεπόνι	
Ασούτενα (Παλαια Βρύση)	Σιτάρι	Χοντρόσταρο δεν υπάρχει. Το σιτάρι είχε άγανο (20 εκ με το άγανο)
	Αραβόσιτος	Ξερικός
	Ρεβίθι	Ξερικό
	Κριθάρι	Ξαγκώνι
	Βρώμη	Ντόπια τριμηνίτικη (1,5 μέτρο ύψος)
	Λούπινο	
	Φασόλι	Μπαρμπούνι
		Πηχιάρικο μακρύ
		Κατσικάντερο με μαύρο σπόρο τα αναρριχώμενα, καφέ
		Ψιλοφάσουλο
Ραπτόπουλο (Καρυπούλα)	Σιτάρι	Χοντρόσταρο
	Βρώμη	
	Κριθάρι	
	Φασόλι	Αναρριχώμενα: αραβόσιτος με Φασόλι
		Σαλιάρικα λευκά
		Αμπελοφάσουλο, μαυρομάτικο
		Ψιλοφάσουλο, ροβίτσα
	Αραβόσιτος	
	Ρεβίθι	
	Φακή	Πολλές καλές
	Κουκί	Γερανικό (ατομική χρήση)
	Ντομάτα	Χοντροκατσαρή
	Αγγούρι	
	Μελιτζάνα	
	Πιπεριά	Πράσινη
		Κόκκινη
		Μακρουλή
		Κέρατο τουρσί
	Κολοκύθι	Μπομπόλα άφθονα
		Κομβερή
	Πεπόνι	Πολλά, σαγρί
	Καρπούζι	Μακρουλό
	Λαθούρι	Όχι
	Μπιζέλι	Όχι
	Αρακάς	Όχι
Λυκουδέσι	Σιτάρι	Γκρινιάς (στάχυ μεγάλο και φαινόταν σαν να γκρινιάζε)
		Λιανόσταρο (κοντότερο το στάχυ αλλά πιο τσουπωτό)

		Μαυραγάνης
		Κοντέρα
		Διασταύρωση
	Σμιγάδι	(σιτάρι και κριθάρι)
	Κριθάρι	
	Βρώμη	
	Αραβόσιτος	Ξερική κούκλα
	Φασόλι	Ξερικό άσπρο
	Φασόλι-(Vigna)	Μαυρομάτικο
		Πράσινο φασόλι, ψιλοφάσουλο
	Ρεβίθι	
	Φακή	
	Ντομάτα	Χοντροκατσαρή Την φυτεύουν όψιμα. Πολύ γλυκειά
		Στρωτή κατσαρή
	Αγγούρι	(μετά το 1950)
	Πεπόνι	Σαγκρί ή σαγκρί (Μετά το 1950) (Μέσα κίτρινο, σχήμα οβάλ)
	Κολοκύθι	Στρογγυλό με ρίγες
		Γλυκοκολόκυθο
		Κομπερή με ανθό
	Πατάτα	Σπούντα
	Καρπούζι	(μετά το 1950)
	Πιπεριά	Φλάσκα
		Όχι κερατο
		Όχι Φλωρίνης
		Όχι καυτερή
	Λάχανο	Μάπεα
	Κουνουπίδι	Παλιά δεν το ξέρανε
	Κραμβολάχανο	
	Σκόρδο	Παλιό, μικρό με δυνατή μυρωδιά και γεύση
	Κρεμμύδι	
	Μελιτζάνα	Παλιά τύπου τσακόνικη
		Φλάσκα
		Πιο μεγάλη και πλατιά
	Κουκί	
Ροδιά (Λεντεκάδα)	Σιτάρι	Γκρινιάς (ο σπόρος του εβγαίνει πολύ έξω)
		Ψιλοσίτι
		Χοντροσίτι (μαύρο στάχυ)
		Νούμερο (δεν είχε άγανο)
	Βρώμη	
	Κριθάρι	
	Σμιγάδι	(Σιτάρι και κριθάρι)
	Λούπινο	
	Ρεβίθι	
	Αραβόσιτος	Κίτρινος χωρίς δόντι
	Φασόλι	Αμπελοφάσουλο (μεγάλη παραγωγή, για εμπόριο)

		Όχι πηχιάρικο
		Άνευρο καθιστό
		Τσαουλί
	Ντομάτα	
	Πιπεριά	Όχι
	Κολοκύθι	
	Μελιτζάνα	Όχι
	Πεπόνι	Στρογγυλό πεπόνι σαγρί
	Καρπούζι	

Από τις παραπάνω καταγραφές είναι φανερή η μεγάλη αγροτική βιοποικιλότητα σε τοπικές ποικιλίες αλλά και η απώλεια πολλών ποικιλιών σιτηρών, όπως θα διαπιστωθεί παρακάτω. Ενδιαφέρουσα επίσης είναι η χωρική και υψομετρική κατανομή των καλλιεργειών. Τέλος ενδεικτική των συγχύσεων που μπορούν να δημιουργηθούν είναι η αναφορά βελτιωμένων ποικιλιών.

Φωτό 6: Φασόλι άνευρο από τη Βαλύρα

Γ. Καταγραφή των πολυετών τοπικών ποικιλιών

Γ. 1 Τέως Δήμος Λεύκτρου

Πίνακας 7. Ονόματα ποικιλιών πολυετών ειδών που κατεγράφησαν σε χωριά του τ. δήμου Λεύκτρου

Χωριό	Είδος	Όνομα ποικιλίας και άλλες πληροφορίες	
Γιατραϊκά	Αμπέλι	Αγούμιστο	
		Αετονύχι	
		Ελιά	
		Μαύρο (για κρασί)	
		Ροδίτης	
		Φιλέρι	
		Αχλαδιά	Αυγουστάπιδο (σφονδυλάπιδο)
			Βασιλάπιδο
			Θεριστάπιδο
			Κολοκυθάπιδο
			Κοντούλα
			Νοστόλι
			Χειμωνάπιδο
	Αμυγδαλιά		
	Βερικοκιά	Καίσι	
	Καρυδιά	Αυγουλοκάρυδο	
		Πετροκάρυδο	
	Κερασιά	Αγριοκεράσι	
		Λαμπουδοκέρασο	
		Πετροκέρασο	
	Μουριά		
	Συκιά	Ασκαδαρόσυκο (τσαπελόσυκο)	
		Καλαμπανά	
Κοκκινόσυκο			
Κορακόσυκο			
Χοντρόσυκο			
Δρυόπη	Αχλαδιά	Αυγουστάπιδο	
		Δροσάπιδο	
		Λιανάπιδο	
	Συκιά	Ασκαδαρόσυκο	
		Ασπρόσυκο	
		Λιανόσυκο	
Ζαχαρειά	Αμπέλι	Αγούμιστος άσπρος	
		Αετονύχι (φτανύχι)	
		Ελιά	
		Ροδίτης	
		Σιδερίτης	
	Αχλαδιά	Αυγουστάπιδο	

		Θεριστάπιδο
		Κοντούλα
		Νοστόλι
	Ελιά	Χοντρολιά
		Μαύρη Καλαμών
	Καρυδιά	
	Κορομηλιά	
	Λεμονιά	
	Μανταρινιά	
	Πορτοκαλιά	
	Συκιά	Καλαμπανάς
		Κοκκινόσυκο
		Λιβανόσυκο
		Χοντρόσυκο
	Φραγκοσυκιά	
Ελαιοχώρι	Αμπέλι	Αγούμιστο
		Αετονύχι
	Αγλαδιά	Αυγουστάπιδο
		Βασιλάπιδο
		Δροσάπιδο
		Θεριστάπιδο
		Κουτσουνάπιδο
	Βερυκοκιά	Καΐσι
	Μπουρνελιά	
	Συκιά	Ασκαδαρόσυκο
		Ασπρόσυκο
		Χοντρόσυκο
Εξωχώρι	Αμπέλι	Αγούμιστος άσπρος
		Αγούμιστος μαυρος
		Αετονύχι άσπρο
		Αετονύχι μαύρο
		Ελιά ή Μαυρελιά (αετονύχι μαύρο)
		Κρασοστάφυλο
		Σιδερίτης
		Σουλτανίνα
		Φράουλα
	Αγλαδιά	Αυγουστάπιδο
		Θεριστάπιδο
		Κοντούλα
		Νοστόλι
	Αμυγδαλιά	Αφραμύδαλο ή αφράτο
		Πετραμύδαλο
	Βερικοκιά	Καΐσι
	Ελιά	Ματσολιά (Χοντρολιά)
		Ψιλλοιά
		Τσακιστολιά
	Καρυδιά	
	Κερασιά	Κόκκινο

	Λεμονιά	
	Μπουρνελιά	
	Πορτοκαλιά	Κοινό
		Ψιλόφλουδο
	Ροδιά	
	Συκιά	Ασκαδαρόσυκο (ξηρό Καλαμών)
		Αυγόσυκο
		Καστανόσυκο
		Κοκκινόσυκο
		Λιβανόσυκο
		Μαυρόσυκο όψιμο
		Μπλιακόσυκο
		Πρωτόσυκο
		Χοντρόσυκο
Κάμπος	Αμπέλι	Αετονύχι
		Μαυροστάφιλο
		Ροδίτης
		Φιλέρι
	Αχλαδιά	Αγριάπιδο
		Βουτύρου
		Κολοκυθάπιδο (χειμωνιάτικο)
	Αμυγδαλιά	
	Βερικοκιά	
	Ελιά	Κορωνέικη
		Μπουράκλς (Χοντρολιά)
	Καρυδιά	
	Λεμονιά	
	Πορτοκαλιά	Μέρλιν
	Ροδιά	
	Συκιά	Ασκαδόσυκο
		Δίφορη
Καρυοβούνι	Αμπέλι	Αγούμιστο μαύρος
		Επτανύχι λευκό
		Κρασοστάφυλο
		Μαυροστάφιλο
	Αχλαδιά	Αυγουστάπιδο
		Βασιλάπιδο
		Δροσάχλαδι
	Αμυγδαλιά	Αφράτο
		Πετραμύδαλο
	Ελιά	Χοντρολιά
		Λιανολιά
	Καρυδιά	Αφράτο
		Σκληρό
	Μουριά	
	Ροδιά	
	Συκιά	Ασκαδαρόσυκο
		Ασπρόσυκο

		Μαυρόσυκο
Κάτω Χώρα Εξωχωρίου	Αμπέλι	Αγούμιστος
		Αετονύχι ασπρο
		Λευκή σταφύδα
		Μαυρελιά
	Αγλαδιά	Αυγουστάπιδο
		Βουτυράγλαδο
		Θεριστάπιδο
		Κοντούλα
	Βερικοκιά	Καίσι
	Λεμονιά	
	Μανταρινιά	
	Μπουρνελιά	
	Νεραντζιά	
	Πορτοκαλιά	Μέρλιν
	Συκιά	Ασκαδαρόσυκο
		Ασπρόσυκο
		Κοκκινόσυκο
		Μπλιακόσυκο ή μπιαλάκα (φασκάδι)
Κάτω Χώρα (Μηλιά)	Αμπέλι	Αγούμιστος λευκός
		Αγούμιστος μαύρος
		Επτανύχι
	Αγλαδιά	
	Ελιά	Μπουράκλα
		Χονδρολιά
		Ψιλολιά (Λαδολιά)
	Καρυδιά	
	Καστανιά	
	Κερασιά	
	Μουριά	
	Μπουρνελιά	
	Συκιά	Ασκαδαρόσυκο
		Μαυρόσυκο
Κυβέλεια	Αμπέλι	Αγούμιστος άσπρος
		Αγούμιστος μαύρος
		Αετονύχι
		Κρασοστάφυλο
		Ροδίτης
		Φιλέρια
	Αμυγδαλιά	
	Αγλαδιά	Βασιλάγλαδο
		Δροσάγλαδο
		Κοντούλα
		Κουντουράγλαδο (=Αυγουστάπιδο;)
	Βερικοκιά	
	Ελιά	Λιανολιά (Κορωνεικη)
		Χοντρολιά
	Καρυδιά	Μαλακό κελυφος

		Σκληρό κέλυφος
	Κερασιά	
	Ροδακινιά	
	Ροδιά	
	Συκιά	Ασκαδαρόσυκο
		Θεριστόσυκο
Λάκκος	Αμπέλι	Αγούμπιστος
		Φτανύχι
		Ελιά (ειπε στο Εξωχωρι)
	Αμυγδαλιά	Πετραμύγδαλο
	Αχλαδιά	Αυγουστάπιδο
		Θεριστάπιδο
		Νοστόλι
	Ελιά	Λιανολιά-Κορωνέικη
		Τσακιστολιά
		Χοντρολιά-Καλαμών
	Λεμονιά	
	Πορτοκαλιά	
	Συκιά	Ασπρόσυκο
		Μπιαλακόσυκο
		Χοντρόσυκο
Μηλιά	Αμπέλι	Αγούμπιστος
	Αχλαδιά	
	Βυσσινιά	
	Κερασιά	Πετροκέρασο
		Μαγιάτικες
	Συκιά	Ασκαδαρόσυκο
		Αυγουστόσυκο
		Λιανόσυκα
		Μαύρο
		Άσπρο
Στούπα	Αμπέλι	Αετονύχι
		Ελιά
		Μοσχάτο
		Ροδίτη
	Αχλαδιά	Αυγουστάπιδο
		Βασιλάπιδο
		Δροσάπιδο
		Ζαχαράπιδο
		Θεριστάπιδο
	Βερικοκιά	Καϊσι
	Λεμονιά	
	Μανταρινιά	
	Μπουρνελιά	
	Πορτοκαλιά	
	Συκιά	Λιανόσυκο
		Χοντρόσυκο
Χώρα (Εξωχώρι)	Αμπέλι	Αγούμιστος άσπρος

		Αγούμιστος μαύρος
		Αετονόχι
		Γλυκερίθρα
		Ελιά
		Επτανόχι μαυρο
		Φράουλα ντόπια
	Αμυγδαλιά	Πετραμύγδαλο
	Αχλαδιά	Αγριαπιδιές
		Αποστολιάτικο = Νοστόλι
		Αυγουστάπιδο
		Βουτηράχλαδο (Αγ.Σοφία)
		Ζαχαραπιδο
		Θεριστάπιδο
		Κοντούλα
	Βερικοκιά	Καισι ντόπιο
	Μηλιά	
	Μπουρνελιά	Μικρό, πρασινοκίτρινο
	Νεραντζιά	
	Ροδακινιά	Μικρό
	Ροδιά	Μανιάτικο
		Ντόπιο
	Κορομηλιά	Σκληβιές
	Συκιά	Ασκαδαρόσυκο
		Ασπρόσυκο
		Αυγόςυκο = Πρωτόσυκο
		Δίφορη = Μαγιάτικη
		Καστανόςυκο
		Κοκκινόσυκο
		Λιβανόςυκο
		Μπιλάκα
		Χοντρόσυκο
Εξωχώρι (Ανδρούβιστα)	Συκιά	Τσαπέλα ξερό φαγουλάρικο
		Μαυρόσυκο
		Χοντρόσυκο (τα καλύτερα σαν λουκούμι)
		Λιβανόςυκο
		Μπιαλακόσυκο (όψιμο)
		Ασκαδαρόσυκο, Ασκάδι (για τσαπέλες)
	Αμυγδαλιά	Αφράτο (σπάζουν εύκολα)
		Σκληρό (σπάζουν με πέτρα)
	Αχλαδιά	Αυγουστάπιδο (μόνο κομπόστα) και γλυκό (είναι στιφά)
		Ζαχαράπιδο (Ιούλιο- Αύγουστο) πολύ ωραία
Ελιά	Λιανολιά (φαγουλάρικες)	
	Ματσολιά (φαγουλάρικη) Εχει αλλο φυλλο απο της λιανολιας.	
	Καρυδολιά (σαν ψιλό καρυδι)	
	Λαδερή	
	Μαύρη (φαγουλάρικη)	

		Καλαματιανή
		Τσακιστολιά (ξεβροχιάζονται με λεμόνι)
	Αμπέλι	Φτανύχι άσπρο Έχει ακόμα στο χωριό σε κληματαριές
		Φτανύχι μαύρο
		Αγούμπιστος Άσπρος (στρογγυλό)
		Αγούμπιστος μαύρος
	Μουριά	Για τους μεταξοσκώληκες
	Καρυδιά	Στα Ντουμπίτσια (έχει υψόμετρο)
	Μηλιά	ΌΧΙ
	Ροδακινιά	Λίγες
	Ροδιά	
	Βερικοκιά	Όχι
	Πορτοκαλιά	Ο καθένας λίγα
	Λεμονιά	Ο καθένας λίγα
	Μανταρινιά	Όχι
Προσήλιο	Ελιά	Ψιλολιά (για λάδι)
		Καλαματιανή (για επιτραπέζια)
	Λεμονιά	
	Καρυδιά	Όχι
	Αχλαδιά	Νοστόλ
		Αγράπιδο
	Μπουρνελιά	
	Αμπέλι	Αετονύχι ή φτανύχι (κληματαριές)
		Φτανύχι άσπρο (σαν ελιά καλαματιανή στο σχήμα)
		Φτανύχι μαύρο
		Φράουλα
	Συκιά	Κυρίως μαύρα σύκα φαγουλάρικα
		Άσπρο φαγουλάρικο
		Όχι τσαπέλα ή ασκάδι γιατί ο τοπός τους ήταν ξερός
	Αμυγδαλιά	(μικρό αμύγδαλο, ακόμα υπάρχει)
		(μεγάλο)
		(το τρώνε και πράσινο)
Καταφύγι (πρώην Κοτζολαιμείκα)	Ελιά	Λιανολιά ή κορωνέικη
		Χοντρολιά
		Μάτσα ή τσακιστή
		Καλαματιανή (ίδια με μάτσες;)
	Αμπέλι	Αετονύχι ή φτανύχι άσπρο
		Φιλέρι (μικρή ρώγα στρογγυλή, μυρωδάτο)
		Ελιά (μαύρη μεγάλη ρώγα σαν Καλαμών)
		Αγούμπιστος (πιο στρογγυλή ρώγα)
	Μπουρνελιά	Υπάρχουν πάνω από 70 ετών
		Σκλιβιά (αυτοφυής μπουρνελιά στο βουνό)
	Μεσπιλιά ή Μουσμουλιά	
	Αχλαδιά	Απίδια πολλά

		Κοντούλα
		Νοστόλια (τρώγεται με όλη την φλίδα είναι μικρό, ωριμάζει Αύγουστο και μετά
		Θεριστάπιδο (τον Ιούνιο) (άμα έχει μισομεστώσει και καθαρίσεις τη φλίδα τρώγεται)
		Μηλάπιδο (ωριμάζει μετά τα θεριστάπιδο)
		Ζαχαράπιδο σπάνια (στην Καρδαμύλη έχουν)
	Μηλιά	
	Καρυδιά	Λίγες στο Καταφύγι, από τα 1400 και κάτω πολλές καρυδιές, κίτρινο αφράτο
	Αμυγδαλιά	Είχε πολλές το Καταφύγι αλλά Όχι σήμερα
		ΑγρΑμυγδαλιά πολλές
		Ένα κεντράδι που τα κάνει διπλά, στρογγυλό
		Ένα κεντράδι εισαγόμενο το έφεραν το 1970 από το Κιάτο
	Ξινά	(λίγα)
Τσέρια-Γιατραικα	Ελιά	Κορωνέικη
		Μάτσα
	Αχλαδιά	Αυγουστάπιδο
		Σφοντυλάπιδο (στρογγυλό σαν σφοντύλι)
		Νοστόλια
		Θεριστάπιδο (ωραίο, πρώιμο, μικρό, εύγευστο)
		Βασιλάπιδο (βασιλικό, λίγο στυφό, ωραία μυρωδιά, 15 Αυγούστου)
		Κοντούλα (διαφορετική από τις σημερινές)
		Χειμωνάπιδο (όταν μαζεύαμε τις ελιές Νοερή-Δεκάμερο αλλά πριν μεστώσουν πέφτουν)
		Μηλάπιδο δεν είχαν (ναι στο Καταφύγι)
		Κολοκυθάπιδο (άσχημο σχήμα, μεγάλο, πρώιμο)
	Κυδωνιά	
	Συκιά	Καλαματιανό (ασκαδαρόσυκο, τσαπελόσυκο, άσπρο, μικρούλι, λουκούμι, μετά τον Αύγουστο)
		Κοκκινόσυκο
		Κορακόσυκο (μεγάλο μαύρο σαν κόρακας)
		Χοντρόσυκο (μαύρο πεντάγλυκο)
	Ροδιά	Ροϊδι
	Μηλιά	Όχι
	Βερικοκιά	Καΐσι, δεν διατηρείται: 1-2 χρόνια και μετά ξεραίνονται
	Μπουρνελιά	
	Κορομηλιά	Όχι
	Ροδακινιά	Όχι
	Αμυγδαλιά	(αμυγδαλάκι γλυκό)
	Καρυδιά	Αυγουλοκάρυδο

		Πετροκάρυδο
		Αφράτο
	Κερασιά	Λαμπουδοκέρασο
		Πετροκέρασο
	Μουριά	
	Αμπέλι	Αετονύχι ή φτανύχι άσπρο
		Επτανύχι (το κρασί το φέρνανε από την Πύλο και την Καλάματα)
		Ροδίτης
		Ελιά (σαν μαύρο αετονύχη μετά το 1960)
		Αγούμπιστος
		Φιλέρι
		Μαυρούδι
Καρδαμύλη	Ελιά	
Κάλυβες	Χαρουπιά	Χαρουπάλευρο για ζωτροφή
	Ροδιά	
	Πορτοκαλιά	
	Κιτρολεμονιά	
		Κοντούλα
		Γκορτσιά
	Φραγκοσυκιά	
	Αμπέλι	Μαύρο
		Άσπρο
		Μοσχάτο
	Συκιά	
	Μανταρινιά	
	Κερασιά	Όχι
	Βερικοκιά	Καϊσι
	Ροδακινιά	Γερμαδιά
	Μουσμουλιά	
	Αχλαδιά	Ζαχαράπιδο (σκουληκιάζει όταν πάνε να μεστώσουν)
		Νοστόλι
		Κοντούλα
		Αγραπίδι σαν κεράσι
		Θερσιτάπιδο
		Αυγουστάπιδο (γλυκό)
	Αμυγδαλιά	(μαλακό αμύγδαλο)
		Πετραμύγδαλο, όχι μεγάλος καρπός
		Αφραμύγδαλο
		Μικρό νόστιμο φλίδα σαν κάρπο
	Αμπέλι	Επτανύχι
		Αγούμπιστο άσπρο
		Αγούμπιστο μαύρο
		Σταφίδα ψιλή άσπρη
		Φράουλα (αργά τον Οκτώβρη)
	Συκιά	Χοντρόσυκο (μαύρο, χοντρό, σαν μέλι)
		Ασκάδι άσπρο

		Μπιαλακόσυκο (μπιαλάκιο) (άσπρο μέχρι τον Γενάρη)
	Μπουρνελιά	Όχι
Προαστίο	Λεμονιά	(σε ποτιστικούς κήπους)
	Πορτοκαλιά	Ξινό πορτοκάλι με λεπτή φλούδα
	Μανταρινιά	
	Ροδιά	Κόκκινο ρόδι μέσα έξω μεγάλο
		Άσπρο μέσα, έξω, μικρό
	Αχλαδιά	Κοντοποδαρούσα
		Κοκκινάπιδο
		Ζαχαριά
		Αυγουστάπιδο
		Γυαλιστερό
		Θεριστάπιδο
	Κυδωνιά	(σε ποτιστικούς κήπους)
	Μηλιά	Δενδρόμηλο
		Χαμηλούλα
		Άσπρο μικρό
		Άσπρο μεγάλο
		«Σπασμένο» κόκκινο
	Βερικοκιά	Καίσι μικρό
		Καίσι μεγάλο
	Συκιά	Χοντρόσυκο
		Κοκκινόσυκο
		Λιβανόσυκο
		Φαουλιάρικα
		Ασκαδόσυκο, τσαπελόσυκο
	Ελιά	Λιανοελιά (λαδιού)
		Χοντρολιά
	Αμπέλι	Φραούλα
		Φτανύχι
		Άσπρο
		Επτανύχι άσπρο
		Κόκκινο
	Κερασιά	Όχι
	Βυσσινιά	Όχι
	Δαμασκηνιά	Όχι
	Ροδακινιά	Λίγο
	Μουριά	
	Μπουρνελιά	
	Μουσμουλιά	
Πρίμπιτσα	Συκιά	
	Μουριά	Για διατροφή των ζώων
	Ελιά	
	Χαρουπιά	
Αγ. Σοφία (Γούρνιτσα)	Ελιά	Λιανολιά
		Κορωνέικη
		Καλαματιανή

	Λεμονιά	
	Πορτοκαλιά	
	Κιτριά	
	Μηλιά	
	Ροδακινιά	(προς το Πλάτανο που είχαμε νερό)
	Κυδωνιά	
	Βερικοκιά	
	Ροδιά	
	Μπουρνελιά	
	Αμυγδαλιά	Πολλές
		Αφράτο (σπάζει και με το χέρι)
		Σκληρό (πετραμύγδαλο)
	Συκιά	Μπιαλακόσυκο
	Καρυδιά	Υπάρχουν. Παλιά δεν είχαν. Όλα στον Αγ. Δημήτρη (Μηλιά, κερασιά, καρυδιά λόγω ψύχους)
Νεοχώρι	Ελιά	Χοντρελιά (φυτεύουν τη δεκαετία του 1950) Πρίν δεν θέλανε γιατί δεν θα είχανε στ' σρια (στα γοντίνια)
		Μπουράκλα
		Καλαματιανή
	Αχλαδιά	Κοντούλα
		Κρυστάλι
		Απίδι, αγράπιδο (Σεπτέμβρη, Οκτώβρη)
	Πορτοκαλιά	Όχι από Στούπα
	Κυδωνιά	Όχι
Πύργος	Ελιά	Λιανολιές
		Μπουράκλα ή καλαματιανή
	Συκιά	Μαυρόσυκο
		Ασπρόσυκο
	Αχλαδιά	Κοντούλα
		Αυγουστάπιδο
	Χαρούπια	Για χοιρινά
Καστάνια	Κερασιά	Λίγα δέντρα
	Μηλιά	Κόκκινο μέτριο
	Κερασιά	(άγριο)
	Βυσσινιά	(στον Αγ. Κωνσταντίνο)
	Αχλαδιά	Γκορτσιά
	Δαμασκηνιά	Όχι
	Καρυδιά	Πετροκάρυδο σκληρό, νόστιμο
		Αφράτο
	Αμυγδαλιά	Πετραμύγδαλο
		Αφράτο
Σαϊδόνα	Κερασιά	(στο πρώην μοναστήρι Μπαρμπενίτσα στα πλατόματα
	Καρυδιά	Μια βδομαδα μαζεύαμε καρύδια αφράτα πιο πολύ. Αν βαράγες τις καρυδιές δυνατά σπαζάνε
	Συκιά	

	Βυσσινιά	
	Καστανιά	
	Αμυγδαλιά	(πιο κοντά στην Σαϊδόνα)
Στούπα	Μηλιά	(στο Προαστίο)
		Ξυνόμηλο
		Χαμόμηλο (γινότανε σαν θάμνος)
		Φιρίκι
	Πορτοκαλιά	Γλυκό
		Ντόλτσα
	Λεμονιά	
	Νερατζιά	
	Συκιά	Κοκκινόσυκο
		Ασκαδαρόσυκο - τσαπέλα
		Χοντρόσυκο
		Αυγόσυκο
		Μεταξόσυκο, λεπτόφλουδα σαν μετάξι, κίτρινο
	Μουριά	
	Απιδιά	Ως αποξηραμένη τροφή στα ζώα
	Αμπέλι	Αγούμπιστο
		Εφτανύχι σαν το αετονύχι
Νομιτσι	Φραγκοσυκιά	
	Συκιά	Άσκαδαρο - τσαπελόσυκο
		Μαύρο φαγουλάρικο
	Πορτοκαλιά	
	Λεμονιά	
	Αμπέλι	Επτανύχι
	Αχλαδιά	Δροσάπιδο
		Βασιλάπιδο
		Κοντοποδαρούσα ή κοντούλα
	Δαμασκηλιά	
	Μπουρνελιά	
	Κορομηλιά	Όχι
	Ροδιά	Αφροροδιά μόνο στην Τρισιτιάνα
Νομιτσι (Τρισιτιάνα)	Αχλαδιά	Κοντοποδαρούσικο
		Ασκουλάχλαδο (πρώτα ωριμάζανε στις Παγάνες)
		Ζαχαράπιδο (ωριμάζε στο λιομάζωμα μεχρι τον Νοέμβρη, τα μεγαλύτερα)
		Δροσάπιδο (δροσάχλαδο) (ωριμάζε δεύτερο)
		Βασιλάπιδο
	Συκιά	Ασκάδι
		Μελόσυκο
		Μακρουλόσυκο
		Θεριστόσυκο
		Φτιάχναμε σκοπαίδες. Όχι τσαπέλες. Από τα σύκα που έφερνα όσα μενανε τα πήγαινε στην λιάστρα, σε καυτό νερό και ένα ποτήρι

		κονιάκ ή ούζο
		Μαυρόσυκο
	Βερικοκιές	Παλιό
	Πορτοκαλιά	
	Μανταρινιά	
	Λεμονιά	
	Μουριά	(παλιά για το μετάξι 1959)
Κάτω Ρίγκλια	Πορτοκαλιά	Ξυνοπορτόκαλο
	Λεμονιά	
	Ροδιά	
	Ελιά	Κορωνέικη
		Καλαμών
	Αχλαδιά	Κοντούλα
		Ασκούλα
		Βασιλαπίδο
		Δροσοαπίδι
	Αμυγδαλιά	Αφραμύγδαλο
		Πετραμύγδαλο
	Συκιά	Μελόσυκο
		Χοντρόσυκο
		Λιανόσυκο (έκανε την καλύτερη σκωπαίδα)
		Ασπρόσυκο
		Ασκαδαρόσυκο, ασκαδαριά
	Μουριά	
	Μηλιά	Όχι
	Καρυδιά	Όχι
Ανω Ρίγκλια	Ελιά	
Πλάτσα	Συκιά	Ασπρόσυκο
		Ασκαδαρόσυκο
		Μελόσυκο
		Θεριστόσυκο
	Πορτοκαλιά	Μέρλιν
	Μανταρινιά	
	Κυδωνιά	Ψήναμε στον φούρνο (παλιά είχαμε)
	Αχλαδιά	Δροσάχλαδο
		Βασιλάπιδο
		Θεριστάπιδο
		Αυγουστάπιδο
		Ζαχαράπιδο
	Λεμονιά	
	Αμπέλι	Ασπροστάφυλο (κληματαριά)
		Μαυροστάφυλο(κληματαριά)
	Ελιά	Χοντρολιά
	Αμυγδαλιά	Πετραμύγδαλο
		Αφράτο
	Μουσμουλιά	
	Κορομηλιά	

	Ροδακινιά	Με γεύση ξεχωριστή δεν υπάρχουν πια
	Μουριά	Μελισσόμυρο
Πηγή (πρώην Λόσσα)	Πορτοκαλιά	Μεγάλη παραγωγή (τροφοδοτούσαν όλα τα χωριά γύρω)
	Λεμονιά	Μεγάλη παραγωγή(τροφοδοτούσαν όλα τα χωριά γύρω)
	Καρυδιά	στα ρέματα
	Χαρουπιά	Τα λέγανε σεράσια στην Μάνη και είχανε παρά πολλά, τα μάζευαν και τα δίνανε στα ζώα ολόκληρα και τα ζώα «πετούσαν» τα κουκούτσια
	Κερασιά	Όχι
	Μουσμουλιά	Όχι
	Μπουρνελιά	Όχι
	Συκιά	Μαυρόσυκο
		Ασπρόσυκο
		Ασκαδάρα, τσαπέλα, Όχι για να πουλήσουν
	Αμυγδαλιά	Πικραμύγδαλο (άγριο στα κτήματα)
		Πετραμύγδαλο (σκληρό μόνο στο σπίτι)
		Αφραμύγδαλο
	Κυδωνιά	Ελάχιστα
	Μηλιά	Όχι
Θαλάμες (πρώην Κουτηφάρι)	Αμυγδαλιά	Πετραμύγδαλο (μικρό, στρογγυλό)
		Αφραμύγδαλο (στενόμακρο και αφράτο)
	Συκιά	Ασκαδια (πράσινο χρώμα) (μεγάλη παραγωγή)
		Μελόσυκο (μικρό, κιτρινωπό) για φρέσκο φάγωμα (κάποιες φορές και σκοπαίδες). Υπάρχουν αλλά όχι πολλά
		Μαύρο σύκο, τρώγεται φρέσκο
		Αγριόσυκα (Μάιο μήνα φτιάχνουνε γλυκό) Τα κόβανε και τα βάζανε στις συκίες για να κρατάνε το «κουνούπι»
	Αγλαδιά	Κοντοποδαρούσα, χλωροφάι και κομπόστα
	Μηλιά	Αφρόμηλο
	Καρυδιά	Αφροκάρυδο
		Πετροκάρυδο (κομπόστα καρυδάκι γλυκό)
	Πορτοκαλιά	Λεπτοφλουδο, ξινό, δεν είναι τα ντόλτσα και μέρλιν, μόνο για πορτοκαλάδες
	Μανταρινιά	(ξινά με τα κουκούτσια) ίσως έχει άκομα στην Σβίνα γιατί τα χάλασε ο πάγος
	Λεμονιά	Δίφορη
	Νερατζιά	
	Κυδωνιά	
	Ροδιά	Πολλά γίνονται καλά
	Μουσμουλιά	Όλο φλούδα και κουκούτσι
	Δαμασκηλιά	Όχι
	Ροδακινιά	Πόλυ λίγα δένδρα, καρπός μικρού μεγέθους

	Βερικοκιά	
	Ελιά	Χοντρολιά
		Καλαμών μαύρη
		Λιανολιά (μόνο για λάδι)
Αγ. Νικόνας	Κυδωνιά	Όχι
(Πολιάνα)	Συκιά	Άσπρο
		Μαύρο (μελανί χρώμα)
		Σκούρο (τα μικρά μαύρα τα λέγανε σκουρούχια)
		Ασκούλα ή Αγριάπιδο
	Μουριά	Άσπρο, μαύρο, μελισσά
	Ροδιά	
	Δαμασκηλιά	Όχι
	Μπουρνελιά	
	Τζανεριά	
	Βερικοκιά	Καΐσι
	Φραγκοσυκιά	
	Αχλαδιά	Βουτυράτο
		Αγριαπίδι
	Αμπέλι	Αετονύχι
	Μουριά	
Λαγκάδα	Ελιά	Χοντρολιά
		Λαδολιά
		Κορωνέικη
		Μανιάτικη
		Τσακιστολιά
		Μπουράκλα ή Καλαματιανή
	Πορτοκαλιά	
	Μανταρινιά	
	Βυσσινιά	
	Μουσμουλιά	
	Αμυγδαλιά	Πικρό, γλυκό, μεγάλο, μικρό (το πικραμυγδαλο το κανανε ποτα με κονιάκ)
	Αμπέλι	Κρασοστάφυλο (τα πατάγανε στο λινά)
		Αμπέλι στο βουνό Καβελάρη που είναι η Παναγία η Γιάτρισσα (το '50 και πιο νωρίς
		Μαυροστάφυλο (για κρασί)
		Άσπρη σταφίδα
		Κόκκινο
		Φτανύχι
	Κοτσιφιά	
	Κοκκιναδιά	
	Λεμονιά	
	Μπουρνελιά	
Καλαμίτσι	Ελιες	
	Αγραπιδιά	Βελόνα
	Χαρουπιες	Τσερατσιά. Την θεωρούσαν ως δένδρο. Με τα τσεράτσια ταΐζαν τα κατσίκια

	Αμπέλι	Κοκκινέλα
		Μαυρούδι
		Βοϊδόματης
		Φιλέρι
		Ροδίτης
		Επτάνυχι
	Ροδιά	(σε Προαστίο)
	Ροδακινιά	(σε Προαστίο)
	Λεμονιά	(σε Προαστίο)
	Μουριά	(σε Προαστίο, μεγάλο μούρο άσπρο) Για ζωοτροφή και για μεταξι (ως το 1950)
	Αμπέλι	Μαύρα
	Πορτοκαλιά	
	Τζανεριά	Μπουρνέλα (κίτρινη)
	Μουσμουλιά	
	Φραγκοσυκιά	
	Αμπέλι	Ελιά
		Μαύρο
		Κέρινο
		Αετονύχι
		Σταφίδα (χωρίς κουκούτσι)
		Φράουλα
	Αμυγδαλιά	Στρογγυλό
		Πικραμύγδαλο
		Μυτερό
	Βερικοκιά	(50 χρονών)
	Μουσμουλιά	
Τραχήλα	Συκιά	Πράσινο (μεγάλο μεγέθους)
	Φραγκοσυκιά	
	Αμπέλι	
Άγ. Νικόλαος	Αχλαδιά	
	Βερικοκιά	
	Μπουρνελιά	Βανίλια (ξενόφερτα)
	Συκιά	Μαύρο
		Άσπρο
	Φραγκοσυκιά	
	Αμπέλι	Μαύρο
		Άσπρο
		Κέρινο(κιτρινο)
		Ελιά (μαυρο, στρογγυλό)
Άγ. Δημήτριος	Αχλαδιά	
	βερικοκιά	(λίγες)
	Μπουρνελιά	
	Βανίλια	(ξενόφερτα)
	Συκιά	Μαύρο
		Άσπρο
	Φραγκόσυκα	Αγνό φρούτο
	Αμπέλι	Μαύρο

		Άσπρο
		Κέρινο (κίτρινο)
		Ελιά (μαύρο στρογγυλό)
	Αμυγδαλιά	
	Μουσμουλιά	
	Μουριά	
Πεδινό (Κοτσιμαρέϊκα)	Συκιά	Τσαπέλα
		Ασκάδι
		Μαυρόσυκο
		Κοκκινόσυκο
		Καλαματιανό
	Ελιά	Λιανολιά
	Αμπέλι	Μαύρο φτανύχι
		Μαύρη ελιά
		Φτανύχι άσπρο
	Μπουρνελιά	
	Αγλαδιά	Θεραστάπιδο
		Στρογγυλάπιδο
		Μηλάπιδο
	Συκιά	Χοντρόσυκο (μαύρο)
		Λιανόσυκο (καστανόμαυρο)
		Σκοπαίδο (όταν τα σύκα ξεραίνονταν και βάζανε και ρίγανη)
	Φραγκοσυκιά	
	Αμυγδαλιά	Σκληρό αμύγδαλο ή πετραμύγδαλο
	Χαρούπια	
	Κερασιά	Όχι
	Καρυδιά	Όχι
Κέντρο	Κερασιά	
	Κατσανιά	
	Καρδιά	Πετροκάρυδο
		Αφροκάρυδα
	Συκιά	Λιόσυκο
		Νεροκομπόστα
	Αμπέλι	Μοσχοφίλερο
		Μοσχάτο

Γ. 2 Τέως Δήμος Ιθώμης

Πίνακας 8. Ονόματα ποικιλιών πολυετών ειδών που κατεγράφησαν σε χωριά του τ. δήμου Ιθώμης

Χωριό	Είδος	Όνομα ποικιλίας και άλλες πληροφορίες
Βαλύρα	Αμπέλι	Ροδίτης
		Φιλέρι
		Μοσχοφίλερο

		Ασπροκολινιάτικο
		Μαυροκολινιάτικο
		Σαμιάτικο
		Πλατάνα
		Αετονύχι
		Φράουλα
		Εφτάκιλο
		Ελιά
		Κορινθιακή σταφίδα
		Κόκκινο κέρινο
		Σουλτανίνα
		Σιδερίτης
		Αγούμιστο
	Συκιά	Τσαπελόσυκο
		Βουβαλόσυκο
		Μαυρόσυκο
		Ασπρόσυκο
		Αυγόσυκο
	Αχλαδιά	Κοντοποδαρούσα ή κοντούλα
		Κρυστάλι
		Κολοκυθάπιδο
		Αλουπάπιδο ή λακαγιωργίσιο
		Θεριστάπιδο
		Ερωτάπιδο
		Βουτυράπιδο
		Βασιλάπιδο
		Αυγουστάπιδο
		Ξυνοκάλι
	Μηλιά	Χαμόμηλο
		Φιρίκι
		Ξυνόμηλο
	Βερικοκιά	
	Ροδακινιά	Ξυνοροδάκινο
	Κορομηλιά	Τζάνερο
	Λεμονιά	
	Μανταρινιά	
	Πορτοκαλιά	
	Μουσμουλιά	
	Ροδιά	Ερμιόνη
		Παραδοσιακό
Αρσινόη	Αμπέλι	Ροδίτης
		Φιλέρι
		Μαυρούδι
		Σαββατιανό
		Πλατάνα
		Κολινιάτικο

		Μοσχοφίλερο
		Σαμιώτικο
		Φράουλα
		Ασφάκα
		Σιδερίτης
		Εφτάκιλο
		Κέρινο
		Αετονύχι
		Κορινθιακή σταφίδα
		Τρικοπούλα
	Συκιά	Τσαπελόσυκο
		Βαλόσυκο ή γουβαλόσυκο
		Μαυρόσυκο
		Αυγόςυκο
		Ασπρόσυκο
	Αχλαδιά	Κοντοποδαρούσα ή κοντούλα
		Μηλαπίδι
		Θεριστάπιδο
		Κολοκυθάπιδο
		Κρυστάλι ή βουτυράπιδο
		Μαυράπιδο
		Αγγουράπιδο ή αυγουστάπιδο
		Αλουπάπιδο ή λακαγιωργίσιο
		Βασιλάπιδο
		Αλωνάπιδο
		Ξυνοκόλι
		Μοσχάπιδο ή κοκκινούλι
		Δροσάπιδο
	Κορομηλιά	Τζάνερο
	Κυδωνιά	
	Λεμονιά	
	Μανταρινιά	
	Πορτοκαλιά	
	Ροδιά	
Λάμπαινα	Αμπέλι	Κολινιάτικο
		Πλατάνα
		Φιλέρι
		Μοσχοφίλερο
		Ροδίτης
		Ασπρούδα
		Αγιωργήτικο
		Σαμιώτικο
		Μαυρούδι
		Φράουλα
		Αετονύχι
		Σιδερίτης
		Εφτάκιλο
		Κέρινο

		Ασφάκα
		Κορινθιακή σταφίδα
		Ροδίτης
	Συκιά	Τσαπελόσυκο ή αρμαθερό
		Βαλόσυκο
		Αυγόσυκο
	Αχλαδιά	Κοντοποδαρούσα ή κοντούλα
		Θεριστάπιδο
		Μηλάπιδο
		Κοκκινούλι
		Χειμωνιάτικο
		Μαυράπιδο
		Ξυνοκώλι
		Ξυλάπιδο
		Αυγουστάπιδο
		Κολοκυθάπιδο
		Ζαχαράπιδο
		Βασιλάπιδο
		Γκόρτσα
	Μηλιά	Ξυνόμηλο
	Ροδακινιά	
	Αμυγδαλιά	
	Καρυδιά	
	Κυδωνιά	
	Λεμονιά	Χοντρολέμονο
	Μανταρινιά	
	Πορτοκαλιά	
	Μουριά	
	Ροδιά	
	Φραγκοσυκιά	
Ζερμπίσι	Αμπέλι	Φιλέρι
		Ροδίτης
		Μοσχοφίλερο
		Κορινθιακή σταφίδα
		Μοσχάτο
		Κολινιάτικο μαύρο
		Πλατάνα
		Μαύρη σταφίδα
	Συκιά	Τσαπελόσυκο ή τσαπέλα
		Μαυρόσυκο
		Ασπρόσυκο
		Βασιλόσυκο
		Γουβαλόσυκο
		Αυγόσυκο
	Αχλαδιά	Καμπανάπιδο
		Μηλάπιδο
		Κοντούλα

		Θεριστάπιδο
		Χειμωνιάτικο
		Κοκκινάπιδο ή κοκκινούλι
		Βασιλάπιδο
		Δροσάπιδο
	Μηλιά	
	Κορομηλιά	Μπουρνέλι άσπρο
		Μπουρνέλι κόκκινο
Κοχύλι	Αμπέλι	Κολινιάτικο
		Φιλέρι
		Ασπρούδι
		Ροδίτης
		Μοσχοφίλερο
		Πλατάνα
		Σαμιώτικο
		Σιδερίτης
		Αετονύχι
		Φράουλα
		Κορινθιακή σταφίδα
	Συκιά	Τσαπελόσυκο ή αρμαθερό
		Μαυρόσυκο
		Μελισσόσυκο
		Γουβαλόσυκο
	Αχλαδιά	Μαυράπιδο ή κοκκαλιέρικο
	Μηλιά	Τριπόλεως
		Φιρίκι
	Ροδακινιά	
	Λεμονιά	Αφρολέμονο ή χοντρολέμονο
	Πορτοκαλιά	
	Ροδιά	
Ρευματιά	Αμπέλι	Κολινιάτικο
		Μοσχοφίλερο
		Φιλέρι
		Ροδίτης
	Συκιά	Γουβαλόσυκο
		Ασπρόσυκο
		Τσαπελόσυκο ή αρμαθερό
		Μαυρόσυκο
	Αχλαδιά	Βασιλάπιδο
		Κοντοποδαρούσα ή κοντούλα
		Κολοκυθάπιδο
		Θεριστάπιδο
		Αγκορτσάπιδο ή γκορτσάπιδο
		Κοκκαλιάρα
		Μαυράπιδο
	Μηλιά	Φιρίκι
	Αμυγδαλιά	
	Πορτοκαλιά	

Χρυσότοπος	Αμπέλι	Κολινιάτικο μαύρο
		Κρασούδι
		Μοσχοφίλερο
		Φιλέρι
		Ροδίτης
		Τουρκοπούλα
		Ασπρούδι
		Μπουρνέλα
		Ασφάκα
		Γλυκερύθρα
	Συκιά	Μαυρόσυκο
		Μελισσόσυκο
		Τσαπέλα
		Χειμερινόσυκο
	Αχλαδιά	Χειμωνάπιδο
		Θεριστάπιδο
		Βασιλάπιδο
		Μαυράπιδο
		Ξυνοκώλι
		Μοσχάπιδο
		Κολοκυθάπιδο
		Σκουρούχι
		Καμπανάπιδο
	Μηλιά	Φιρίκι
	Αμυγδαλιά	
	Καρυδιά	
	Κυδωνιά	
	Ροδιά	
Αριστοδήμειο	Αμπέλι	Φιλέρι
		Κολινιάτικο άσπρο ή ασπρούδα
		Αγιωργήτικό ή μαυρούδα
		Μοσχοφίλερο
		Αετονύχι
		Ροδίτης ή ροζακί
		Σουλτανίνα
		Ελιά
		Φράουλα
		Σιδερίτης ή κροκ
		Εφτακίλη
	Ελιά	Αγριλίδα
	Συκιά	Τσαπελόσυκο
		Βαλόσυκο
		Καμπανάκι
	Αχλαδιά	Κρυστάλι
		Θεριστάπιδο
	Μηλιά	
		Φιρίκι
	Κυδωνιά	

	Λεμονιά	Χοντρολέμονο
	Μουριά	
	Ροδιά	
Μαυρομάτι	Αμπέλι	Μοσχοφίλερο
		Ροδίτης
		Σαμιώτικο
		Φιλέρι
		Πλατάνα
		Κολινιάτικο μαύρο
		Σιδερίτης
		Ασφάκα
		Αετονύχι
		Φράουλα
		Κέρινο
		Μαύρη σταφίδα
	Συκιά	Τσαπελόσυκο
		Βαλόσυκο
		Μαυρόσυκο
		Αυγόςυκο
	Αγλαδιά	Δροσάπιδο
		Κοκκινούλι
		Δούκισα
		Κρυστάλι ή βουτυράπιδο
		Χειμωνιάτικο
		Αλωναράπιδο
		Θεριστάπιδο
		Ξυνοκώλι
		Κοντοποδαρούσα ή κοντούλα
		Αυγουστάπιδο
		Κολοκυθάπιδο
		Μηλάπιδο
	Μηλιά	Φιρίκι
	Βερικοκιά	
	Ροδακινιά	
	Κυδωνιά	
	Λεμονιά	Χοντρολέμονο
	Μουριά	Μαύρο
		Άσπρο
	Μπουρνελιά	Μαύρη
		Άσπρη
	Πορτοκαλιά	
	Ροδιά	

Φωτο 7: Χοντρολέμονο από τη Λάμπαινα

Γ. 3 Τέως Δήμος Παπαφλέσσα

Πίνακας 9. Ονόματα ποικιλιών πολυετών ειδών που κατεγράφησαν σε χωριά του τ. δήμου Παπαφλέσσα

Χωριό	Είδος	Όνομα ποικιλίας και άλλες πληροφορίες
Μεταμόρφωση	Αμπέλι	Φιλέρι
		Καρβουνιάρης
		Ροδίτης
		Σαμιώτικο
		Νικερύθρα
		Κορινθιακή σταφίδα
		Μοσχοφίλερο
		Γλυκερύθρα
		Σουλτανίνα
		Ροζακί
		Σιδερίτης
		Τρικοπούλα (τουρκοπούλα)
		Ασφάκα
		Εφτάκιλο
		Αετονύχι
		Αετονύχι κέρινο
		Αετονύχι μαύρο
		Μαυροστάφυλο ή μαυρούδι
	Ελιά	Μαυρολιά
		Καλαμών
		Παλιά κωρονείκη ή μπάτσικη
		Χοντρολιά
	Συκιά	Τσιπουρόσυκο
		Αγριόσυκο
		Τσάπελο ή τσαπελόσυκο

		Μελισσόσυκο
		Βουβαλόσυκο
		Χειμωνιάτικο
		Ριγανόσυκο
		Μαυρόσυκο
		Αυγόσυκο
	Αχλαδιά	Δροσάπιδο
		Κοντοποδαρούσα ή κοντούλα
		Χειμωνιάτικο ή χειμωνάπιδο
		Μηλάπιδο
		Γκορτσάπιδο
		Κολοκυθάπιδο
		Αυγουστάπιδο
		Βασιλικό
	Μηλιά	Φιρίκι
		Χαμόμηλο
		Κοκινόμηλο
		Ξυνόμηλο
	Βερικοκιά	
	Ροδακινιά	
	Αμυγδαλιά	Αφρομύγδαλο ή αφράτο
		Σκληρό
	Βυσσινιά	
	Δαμασκηνιά	
	Καρυδιά	Αφράτο
	Κερασιά	
	Μουριά	Άσπρο
		Μαύρο
	Κορομηλιά	Κόκκινη μπουρνέλα
		Κίτρινη μπουρνέλα
		Σαρδελο-μπουρνέλα
	Ροδιά	Μαυρόροδο
		Γαΐδαρόροδο
		Ξυνόροϊδο
Μανιάκι	Αμπέλι	Τρικοπούλα (τουρκοπούλα?)
		Μαυρούδι
		Αετονύχι
		Κορινθιακή σταφίδα
		Καρβουνιάρης
		Φιλέρι
		Ροζακί
		Προβατίνα
		Εφτάκιλο
		Γλυκερύθρα
	Ελιά	Μαυρολιά
		Βάτσικη

		Καλαμών
	Συκιά	Τσαπελόσυκο ή τσαπέλα ή αρμαθερή
		Αυγόσυκο
		Μελισσόσυκο
		Μαυρόσυκο
		Ασπρόσυκο
		Χειμωνιάτικο
	Αχλαδιά	Φασουλάπιδο
		Δροσάπιδο
		Μηλάπιδο
		Κολοκυθάπιδο
		Κοκκινάπιδο
		Ζαχαράπιδο
		Αλουπάπιδο
		Κοντούλες
		Κρυστάλι
		Βασιλάπιδο
		Αγκορτσάπιδο
		Χειμωνιάτικο
	Μηλιά	Γλυκόμηλο
		Φιρίκι
		Ξυνόμηλο
	Αμυγδαλιά	Άγριο
		Ήμερο
	Καρυδιά	
	Κερασιά	
Χάνι Γλούπα	Αμπέλι	Ροδίτης
		Σακοροδίτης
		Φιλέρι
		Καρβουνιάρης
		Κορινθιακή σταφίδα
		Αετονύχι
		Φράουλα
	Ελιά	Μαυρολιά
		Βάτσικη
		Χοντρολιά
	Συκιά	Τσαπέλα
		Μαυρόσυκο
		Ασπρόσυκο
		Βουβαλόσυκο
	Αχλαδιά	Κρυστάλι
		Κοντοποδαρούσα
		Δροσάπιδο
	Μουριά	
Παπαφλέσσα	Αμπέλι	Ασπροστάφυλο
		Τρικοπούλα (τουρκοπούλα)
		Βοϊδομάτης
		Καρβουναραίος

		Φιλέρι
		Μοσχοφίλερο
		Κροκ
	Ελιά	Κορωνέικη
		Μαυρολιά
		Καλαμών
	Συκιά	Βουβαλόσυκο
		Μαυρόσυκο
		Ασπρόσυκο
		Τσαπελόσυκο
		Βασιλικό
	Αγλαδιά	Μαυράπιδο
		Ζυμαράπιδο
		Κρυστάλι
		Κοντούλα
		Κοκκινούλι
		Δροσάπιδο
	<i>Βελανίδι?</i>	
Μαργέλι	Αμπέλι	Εφτάκιλο
		Αετονύχι
		Κορινθιακή σταφίδα
		Σαμιώτικο
		Φιλέρι
		Μοσχοφίλερο
		Τρικοπούλα (τουρκοπούλα?)
		Ροδίτης
		Σακοροδίτης
		Σιδερίτης
		Βοϊδομάτης
		Καρβουνιάρης
		Γλυκερύθρα
	Συκιά	Τσαπελόσυκο
		Βασιλόσυκο
		Βαλόσυκο
		Χειμωνόσυκο
		Μαυρόσυκο
		Ασπρόσυκο
		Αυγόσυκο
		Βουβαλόσυκο
		Αγριόσυκο
		Μελισσόσυκο
	Αγλαδιά	Κοντούλα
		Μηλίτσα
		Κοκκινάπιδο
		Δροσάπιδο
		Θεριστάπιδο
		Καμπανάπιδο
		Χειμωνάπιδο

		Μπαμπακάπιδο
		Ξυνάπιδο
		Σταταράπιδο
		Μαυράπιδο
	Μηλιά	Φιρίκι καλοκαιρινό
		Φιρίκι
	Αμυγδαλιά	Αφράτο
	Καρυδιά	Αφράτο
	Φραγκοσυκιά	
Άγιοι Απόστολοι	Αμπέλι	Τρικοπούλα (τουρκοπούλα?)
		Φιλέρι
		Καρβουνιάρης
		Κορινθιακή σταφίδα
		Σαμιώτικο
		Βοϊδομάτης
		Γλυκερύθρα
		Ροδίτης
		Κροκ
	Ελιά	Βάτσικη
		Μαυρολιά
		Χοντρολιά
	Συκιά	Τσαπελόσυκο
		Βουβαλόσυκο
		Αυγόσυκο
		Μαυρόσυκο
		Χειμωνόσυκο
		Μελισσόσυκο
	Αχλαδιά	Κρυστάλι
		Κοντούλα
		Λιανάπιδο
		Μαυράπιδο
		Δροσάπιδο
		Θεριστάπιδο
		Κοκκινούλι ή κοκκινούλα
		Θεριστάπιδο ή ζαχαράπιδο
		Χειμωνάπιδο ή φάτλα
		Κολοκυθάπιδο
		Μηλίτσα
	Μηλιά	Φιρίκι
	Αμυγδαλιά	Αφράτο
	Καρυδιά	Αφράτο
	Βυσσινιά	

	Καστανιά	
	Κυδωνιά	
	Μπουρνελιά	
	Ροδιά	
Βλαχόπουλο	Αμπέλι	Κορινθιακή σταφίδα
		Καρβουνιάρης ή μαυρούδι
		Φιλέρι
		Μοσχοφίλερο
		Ροδίτης
		Σαμιώτικο
		Ασφάκα
		Γλυκερύθρα
		Αετονύχι
		Μαυροστάφυλο
		Πλατάνα
	Ελιά	Βάτσικη
		Καλαμών
		Μαυρολιά ή κοραϊτική
	Συκιά	Ασπρόσυκο
		Μαυρόσυκο
		Αυγόσυκο
		Βουβαλόσυκο
		Αυγόσυκο
	Αχλαδιά	Δροσάπιδο
		Χοντράπιδο
		Ψιλάπιδο
		Μηλάπιδο
		Κοντούλα
		Κρυστάλι
	Αμυγδαλιά	
	Καρυδιά	
Κούμαρο	Αμπέλι	Μαυρομάτι
		Ξενητικό
		Φιλέρι
		Ροϊδάκι ή ροδίτης
		Μοσχοφίλερο
		Σαμιώτικο
		Γλυκερύθρα
		Ασφάκα
		Αετονύχι
		Φράουλα
		Κορινθιακή σταφίδα
	Συκιά	Τσαπελόσυκο
		Ασπρόσυκο
		Μαυρόσυκο
	Αχλαδιά	Δροσάπιδο
		Μηλάπιδο
		Χοντράπιδο

		Ξυνοκόλι
		Κοντοποδαρούσα
	Μηλιά	Φιρίκι
	Κυδωνιά	Γλυκοκύδωνο
		Ξυνό
	Ροδιά	

Φωτο 8: Δροσάπιδο από το Μανιάκι

Γ. 4 Τέως Δήμος Αλαγονίας

Πίνακας 10. Ονόματα ποικιλιών πολυετών ειδών που κατεγράφησαν σε χωριά του τ. δήμου Αλαγονίας

Χωριό	Είδος	Όνομα ποικιλίας και άλλες πληροφορίες
Πάνω Μεριά Αλαγονίας	Μηλιά	Φιρίκι (και πριν τον πόλεμο)
		Ξινόμηλο (1950)
	Αχλαδιά	Κρυστάλι
		Ψιλάπιδο
		Αυγουστάπιδο
	Συκιά	Τσαπελόσυκο άσπρο (Παραγωγή εμπορική. Πατητά μέσα στην κασέλα με ξερή ρίγανη)
		Βουβαλόσυκο
		Ασπρόσυκο (10 ποικιλίες) δεν ξεχώριζαν σε ονομασία
		Πρώιμο
	Καρυδιά	(πολλά κούφια)
	Αμυγδαλιά	Όχι
	Καστανιά	Παραδοσιακό (Εμβόλια -κεντράδια- ήρθαν πριν τον πόλεμο
		Τσακόνικο
	Ελιά	Μάτσα ελιά (μεσόκαρπη, πιο πολύ για λάδι. Το λάδι ήταν βασικό στην Αλαγονία. Οι πιο πολλές είναι από την ρίζα ήμερες

		Κορωνέικη (ευαίσθητη)
	Μουριά	
	Αμπέλι	Σαμιώτικο
		Κουτσαβίτικο ή Πλατάνα Κουτσιοβίτικο - πλατάνα (μαύρα)
		Καλό κοκκινέλι
		Αετονύχι κληματαριά
		Βεργιώτικο μαύρο
		Μελισσάκι (του γερ Ανασταση)
		Φράουλα
		Σιδερίτης
		Βοϊδομάτης (μαύρη και μεγάλη ρώγα)
		Αγούμαστο (χοντρορωγο και τραγανό)
		Όψιμο χειμωνιάτικο (ωρίμαζε τον Οκτώβριο μέχρι και μετά τα Χριστούγεννα)
		Σταφίδα (σουλτανίνα)
	Βερικοκιά	Εισάγονται τελευταία
	Ροδακινιά	Πριν τον πόλεμο υπήρχε το «συμπήρνο» και ο «γιαρμάς»
	Μπουρνελιά	Κίτρινο αρωματικό από παλιά
	Δαμασκηνιά	Μαύρο
	Μουριά	
	Κερασιά	«Καραμέλα» (ποικιλία με άσπρα κόκκινα για κομπόστα μετά τον πόλεμο)
		Βοδενών
		Λαμπούδι (μαλακό και γλυκό)
		Πετροκέρασο πριν το 1950
		Κηφισσιώτικο (Από την δεκαετία του 1930)
	Βυσσινιά	Εμπορική ποικιλία
	Καρυδιά	Φθινοπωρινό
	Καστανιά	Γλυκοκάστανο
		Τσακόνικο (Ήρθε στα μέσα της δεκαετίας του 1930)
		Κρητικό (Ήρθε στα μέσα του 1930 σε μικρή κλίμακα)
	Σκουριχιά	
	Τζανεριά	Για τοπική κατανάλωση
Αλαγονία	Αμπέλι	Αγούμπιστος
		Αετονύχι
		Καρβουνιάρης
		Κουτσαβίτικο
		Μαυροστάφυλο
		Χειμωνιάτικο
	Αχλαδιά	Αυγουστάπιδο
		Κοντούλα
	Ελιά	Ημερολιά
	Καρυδιά	Μικρόκαρπη
	Κερασιά	Αγριοκερασιά

		Καραμέλα
		Λαμπούδι
		Πετροκέρασο
	Μηλιά	Ξυνόμηλο
		Φιρίκι
	Ροδακινιά	(μικρόκαρπη-κιτρινόσαρκη)
	Συκιά	Αμπελόσυκο
		Αυγόσυκο
		Πικρόσυκο
		Τσαπελόσυκο
Αρτεμισία	Αμπέλι	Αετονύχι
		Μαυροστάφυλο
	Αγλαδιά	
	Ελιά	Ημερολιά
	Καρυδιά	Μικρόκαρπη
	Κερασιά	Αγριοκερασιά
	Μηλιά	
Αράχωβα (Περιβολάκια)	Αμπέλι	Αγούμιστος λευκός
		Αγούμιστος μαύρος
		Αετονύχι άσπρο
		Αετονύχι μαύρο
		Ελιά
		Μαντινεία
		Μοσχοφίλερο (Φιλέρι)
		Πλατάνα
		Σκυλοπνίχτης
		Φράουλα
	Αμυγδαλιά	Αφράτη
		Σκληρή
	Αγλαδιά	Αυγουστάπιδο
		Βασιλάπιδο
		Θεριστάπιδο
		Κολοκυθάπιδο
		Κοντοποδαρούσα (Κοντούλα)
		Μαγιάτικο
	Βυssινιά	
	Ελιά	Κορωνεικη
		Μάτσα
		Μπουράκλα ή Χοντρολιά ή Καλαμών
	Καρυδιά	Αφροκάρυδο
		Σκληρό
	Κερασιά	Καραμέλα
		Λαμπούδι
		Πετροκέρασο
	Λεμονιά	Κιτρολέμονο
	Μουριά	
	Μουσμουλιά	
	Μπουρνελιά	Ελαφρώς κόκκινη

		Πράσινη
		Πρασινοκίτρινη
	Πορτοκαλιά	Κοινή
	Ροδιά	Αφρόροδα
		Κόκκινο
	Συκιά	Ασπρόσυκο
		Αυγόσυκο
		Γουβαλόσυκο
		Μαυρόσυκο
		Όψιμο
		Τσαπελόσυκο
		Χειμωνόσυκο
	Σκουριχιά	
Διάσελλα	Αγλαδιά	Αυγουστάπιδο
		Θεριστάπιδο
	Συκιά	Φαγουλιάρικο
Ελαιοχώρι	Αμπέλι	Αγούμιστος
		Αετονόχι
		Ελιά
		Μαυρούδι
		Πλατάνα
		Ροδίτης
	Αγλαδιά	Αυγουστάπιδο
		Βασιλάπιδο
		Θεριστάπιδο
		Κοντούλα
		Κρυστάλι
	Βερικοκιά	
	Βυσσινιά	
	Ελιά	Μάτσα
		Χοντρολιά
	Καρυδιά	Αφράτο
		Σκληρο
	Καστανιά	Κρητικό
	Κερασιά	Καραμέλα
		Κηφισιώτικο
		Λαμπούδι
		Πετροκέρασο
	Μηλιά	Θεριστόμηλο
		Ξυνόμηλο
		Φιρίκι
	Μουσμουλιά	
	Ροδακινιά	Ασπρόσαρκο, κοκκινοκίτρινη φλούδα
	Συκιά	Ασπρόσυκο
		Αυγόσυκο
		Κοκκινόσυκο
		Μαυρόσυκο
		Τσαπελόσυκο

		Φαγουλιάρικο άσπρο
		Φαγουλιάρικο κόκκινο
Καρβέλι και Εμοιαλοί	Αμπέλι	Αγούμιστος μαύρος
		Αετονύχι λευκο
		Αμμοσκιά
		Ελιά (Μαυρελιά)
		Εφτακίλι
		Κορύχι
		Πλατάνα
		Ροδίτης
	Αμυγδαλιά	
	Αχλαδιά	Αυγουστάπιδο
		Θεριστάπιδο
		Κοντούλα
		Κρυστάλι
	Βυσσιλιά	Άγρια
	Ελιά	Βυζαλιά
		Μάτσα
		Μπουράκλα (Καλαμών)
		Μυστριώτισσα
		Πανολιά
		Χοντρολιά
	Καρυδιά	Αφροκάρυδο
		Σιδηροκάρυδο
	Κερασιά	Καραμέλα
		Λαμπούδι
		Μακρύτσαμπο
		Πετροκέρασο
		Πρωτολείκο
	Κυδωνιά	Αφροκύδωνο
	Μηλιά	Αφρόμηλο
		Ξυνόμηλο
		Φιρίκι
	Μουριά	
	Πορτοκαλιά	
	Ροδακινιά	Κιτρινόσαρκο
	Τζανεριά	Κορόμηλο
	Συκιά	Αμπελόσυκο
		Ασπρόσυκο
		Αυγόςυκο
		Βασιλόσυκο ή Ζαχαρόσυκο
		Κουλουρόσυκο
		Μαυρόσυκο
		Μελισσόσυκο
		Οψιμόσυκο
Κάτω Καρβέλι	Αχλαδιά	Αγριάπιδο
		Αυγουστάπιδο
		Θεριστάπιδο

	Βυσσινιά	Άγριο ψιλό
	Ελιά	Βυζολιά
		Κωρονέικη
		Ματσολιά
		Μιστριώτισσα
	Καρυδιά	Αφροκάρυδο
		Σιδεροκάρυδο
	Καστανιά	Θωμέικο
	Κερασιά	Λαμπούδι
		Μακρύτσαμπο
		Πετροκέρασο
		Πρωτολείκο
	Μηλιά	Αφρόμηλο
		Belford
		Ξυνόμηλα
		Φιρίκι
	Ροδακινιά	Κιτρινόσαρκο, συμπύρηνο, κιτρινοκόκκινη φλούδα
	Τζανεριά	Κορόμηλο
	Συκιά	Αμπελόσυκο
		Ασπρόσυκο
		Αυγόσυκο
		Ζαχαρόσυκο
		Κουλουρόσυκο
		Μελισσοσυκο
		Οψιμόσυκο
Λαδάς	Αμπέλι	Πλατάνα
	Αχλαδιά	Αυγουστάπιδο
		Δροσάπιδο
	Βυσσινιά	
	Ελιά	Μάτσα, Παχνολιά (τρόπος παρασκευής)
	Καστανιά	Γιαννιώτικο
		Θωμέικο
	Κερασιά	Πετροκέρασο
	Μπουρνελιά	
	Ροδιά	Σκληρόσπερμο
	Συκιά	Αμπελόσυκο
		Ζαχαρόσυκο
		Κουλουρόσυκο (Συκιά Καλαμών)
Μαχάλας	Αμπέλι	Αετονύχι
		Βεριώτικο κόκκινο
		Κουτσαβίτικο
		Λιβανάκι
		Μαυρελιά
		Μελισσάκι
		Μοσχάτο
	Αχλαδιά	Αυγουστάπιδο
		Κοντούλα

	Βυσσινιά	
	Ελιά	Μάτσα
		Χοντρολιά
	Καρυδιά	
	Κερασιά	Καραμέλα
		Λαμπούδι
		Πετροκέρασο
		Πικροκέρασο
	Μουριά	
	Σκουριχιά	
	Συκιά	Αμπελόσυκο
		Ασπρόσυκο
		Μαυρόσυκο
		Σμυρνέικο
		Τσαπελόσυκο
Μεινιά	Αμπέλι	Αγούμιστος
		Αετονύχι
		Ελιά
		Νεμέας
		Πλατάνα
		Ροδίτης
	Αγλαδιά	Αυγουστάπιδο
		Θεριστάπιδο
		Κρυστάλι
	Αμυγδαλιά	Σκληροκέλυφο
	Βερικοκιά	Καϊσι
	Βυσσινιά	
	Ελιά	Κορωνέικη
		Μπουράκλα ή Καλαμών ή Χοντρολιά
	Καρυδιά	Αφράτο
	Κερασιά	Λαμπούδι
		Πετροκέρασο
	Κυδωνιά	
	Λεμονιά	Μεγάλο, χοντρόφλουδο.
	Μανταρινιά	Σκληρόφλουδι
	Μηλιά	Ξυνόμηλο
		Φιρίκι
	Μουσμουλιά	
	Νεραντζιά	
	Πορτοκαλιά	Κοινή
		Σαγκουίνι
		Ντόλτσα
	Ροδακινιά	Αφροδίτη
		Ξινό
	Συκιά	Ανώνυμο μαύρο
		Αυγόσυκο
		Ζαχαρόσυκο
		Κουλουρόσυκο ή τσαπελόσυκο ή ξερόσυκο

		Μαυρόσυκο
	Φραγκοσυκιά	
Νέδουσα	Αμπέλι	Αγούμιστος άσπρος
		Αγούσταβος
		Αετονύχι λευκό
		Αετονύχι μαύρο
		Άσπροστάφυλο
		Βαφούσα
		Βεριωτάκη
		Ελιά (φαγουλιάρικο)
		Καρβουνιάρης
		Κέρινο άσπρο
		Κουτσαβίτικο
		Λιβανάκι άσπρο
		Λιβανάκι μαύρο
		Φιλέρι
		Χειμωνιάτικο κόκκινο
	Αγλαδιά	Αυγουστάγλαδο
		Θεριστάπιδο
		Κοντοπαράδουσα
		Κρυστάλι
	Αμυγδαλιά	Σκληροκέλυφο
	Αγριοκερασιά	
	Αγριοκαστανιά	
	Βυσσινιά	
	Ελιά	Ματσολιά
	Καρυδιά	Αφράτο
	Μηλιά	Φιρίκι
		Μπελφόρ, ντελίσια, στάρκινκ (βελτιωμένες)
	Μουριά	
	Ροδακινιά	
	Σκουριχιάι	
	Συκιά	Άμπελόσυκο
		Αυγόσυκο
		Γκαργκανόσυκο
		Κοκκινόσυκο

Γ. 5 Τέως Δήμος Είρας

Πίνακας 11. Ονόματα ποικιλιών πολυετών ειδών που κατεγράφησαν σε χωριά του τ. δήμου Είρας

Χωριό	Είδος	Όνομα ποικιλίας και άλλες πληροφορίες
Σύριζο	Συκιά	Τσαπελόσυκο (τα περισσότερα)
		Βασιλικό
		Μαυρόσυκο
		Μελισσόσυκο

	Μηλιά	Φιρίκι (τα περισσότερα)
		Μεγάλου Αλεξάνδρου (μαλακό ποτιστικό)
		Ξινόμηλο
		Μπανανόμηλο (ποτιστικό)
		Ντελίσι
		Άσπρο
	Αχλαδιά	Κοντούλα
		Κρυστάλι
		Μαυράπιδο
		Ασπράπιδο
	Βερικοκιά	Όχι
	Κερασιά	Όχι (έφεραν δέντρα πριν 25 χρόνια από Αθήνα)
	Καρυδιά	Αφροκάρυδο
		Αμερικάνικο (εισαγωγή πριν 40 χρόνια, δίνει μεγάλη παραγωγή)
Διμάνδρα	Αχλαδιά	Θεριστάπιδο
		Βασιλάπιδο (σώζεται)
		Αυγουστάπιδο (χάθηκε)
		Ασπράπιδο (σώζεται)
		Μαυράπιδο (σώζεται)
		Κολοκυθάπιδο (μεγάλο) Χάθηκε
	Συκιά	Αρμαθερίτης-Αμπελόσυκο -του εμπορίου- Τσαπελόσυκο
		Ασπρόσυκο (φαγουλάρα)
		Μαυρόσυκο (φαγουλάρα)
		Βουβαλόσυκο (μεγάλα συκιά) Υπάρχουν. Μόνο χλωρά γιατί ήταν μεγάλα
	Ελιά	Κορωνέικη
		Καλαματιανή (φαγώσιμο για το σπίτι)
		Μαρτσολιά (φαι και λάδι το καλύτερο)
	Αμπέλι	Κολλιναίτικο (300 ετών αμπέλι), για ροζέ-κοκκίνο κρασί
		Άσπρο (λίγα παλιά κλήματα)
	Ροδιά	
	Κερασιά	Όχι
	Καρυδιά	Παλιά
	Καστανιά	Παλιά
	Αμυγδαλιά	Όχι
Μαρίνα	Αμπέλι	Κολλιναίτικο
		Φιλέρι
		Μαυρούδι
		Ασπρούδα
	Ελιά	Κορωνέικη
		Ντόπια χοντρή (χοντρολια)
	Αχλαδιά	Κοντούλα
		Κρυστάλι
		Αμπούχα
		Μαυράχλαδο

		Κοκκινάπιδο
	Μηλιά	Φιρίκι
		Κόκκινο ξυνόμηλο
	Ροδιά	
	Ροδακινιά	
	Βερικοκιά	
	Μπουρνελιά	
	Αμυγδαλιά	Αφράτο
	Κυδωνιά	
Στάσιμο	Μηλιά	Φιρίκι
	Αχλαδιά	Ασπράπιδο (στρογγυλό)
		Μαυράπιδο
		Σουσουνάπιδο
		Θεριστάπιδο
		Χειμωνιάτικο
		Καμπανάπιδο (σαν τα Φετελ) Συγκομιδή τον Οκτώβρη
	Ροδακινιά	Παλιό αρωματικό
	Ροδιά	
	Αμπέλι	Κολλινιάτικο
		Μοσχοστάφυλο
		Ασπρούδι
	Ελιά	Κορωνεϊκή
		Καλαμών
	Καρυδιά	Αφροκάρυδο
Κακαλέτρι	Αμπέλι	Κολλινιάτικο
		Ασπρούδα
		Μοσχούδι
		Κορινθιακή
		Σιδερίτης
		Ελιά
Πέτρα	Αμπέλι	Κολλινιάτικο
		Ασπρούδα
		Μοσχούδι
		Σταφύλι Κορινθιακό
		Σιδερίτης
		Ελιά
Σκληρού	Συκιά	Συκομαΐδα
		Μαυρόσυκο
		Ασπρόσυκο
		Αυγόσυκο
	Αμπέλι	Κολλινιάτικο
		Ασπρούδα
		Μαυρούδα
		Σκυλοπνίχτης πιο όψιμος
		Κληματαριά Σιδερίτης δεν νερούλιαζε
	Μηλιά	Εινόμηλο

		Γαϊδουρόμηλο
	Μουριά	Για διατροφή των ζώων
Αγ. Σώστης	Μηλιά	Ξινόμηλο (τέλος Σεπτεμβρη)
		Χαμόμηλο (νωρίς τον Αύγουστο)
		Φιρίκι (βολιωτικά)
		Τριπόλεως (ντελίσια)
	Βυssινιά	
	Κυδωνιά	
	Ροδιά	
	Κορομηλιά	(άγριο και ήμερο)
	Αχλαδιά	Αμπούχα (πράσινα και κόκκινα)
		Καμπάνα
		Ζαχαράτο
		Θεριστάπιδο
		Σοσόνι (καφέ όταν ωριμάσει) Τέλος Ιουνίου
		Βασιλάπιδο (αρωματικά)
		Ασπράπιδο
		Μαυράπιδο (Σεπτέμβρη)
		Αγιοδημητριάτικο
		Χειμωνάπιδο (Δεκέμβρη)
		Κοφτάπιδο
	Αμπέλι	Φιλέρι (ξανθό)
		Σκυλοπνίχτης
		Πρωμάδι (Τέλος Αυγούστου)
		Κρασούδι
		Μαύρο
		Βαβίζα (κατακόκκινο)
		Βοϊδομάτης προς το ροζε κοκκίνο
	Συκιά	Συκομαΐδα
	Καστανιά	Αγριοκάστανο
		Μαρώνεια
		Κρητικό
Αμπελιώνα	Μηλιά	Ξινόμηλο
		Φιρίκι (1936)
	Αχλαδιά	Βασιλάπιδοα (μοσχοβόλαγε κίτρινο)
		Μαυράπιδο
		Ασπράπιδο
		Καμπάνα
	Αμπέλι	Κολλι니아τικό
		Μαυρούδι
		Ασπρούδι
	Καστανιά	(ζούσαν απο το εμπόριο τους)
	Φουντουκιά	
	Βυssινιά	Πολύ λίγες
	Κερασιά	Πολύ λίγες
	Βελανιδιά	
	Μουριά	(για εκτροφή μεταξοσκώληκα)
	Καρυδιά	Αφροκάρυδο

		Πετροκάρυδο
	Αμυγδαλιά	

Γ. 6 Τέως Δήμος Τρίφυλλας

Πίνακας 12. Ονόματα ποικιλιών πολυετών ειδών που κατεγράφησαν σε χωριά του τ. δήμου Τρίφυλλας

Χωριό	Είδος	Όνομα ποικιλίας και άλλες πληροφορίες
Σελλάς	Ελιά	Για ελαιόλαδο
	Αμπέλι	Μαύρη σταφίδα. Έδιναν στον ΑΣΟ
		Νεροκοκκινέλα
		Κοκκινέλι
		Μοσχάτο
		Αγιωργίτικο
		Μοσχοφίλερο
		Γλυκερίθρα (άσπρη αραιώρωγη)
		Κρασούδι (ασπρόμαυρο χοντρορωγο)
		Ροζακί
		Ροδίτης
	Κερασιά	Όχι
	Καρυδιά	
	Αμυγδαλιά	Λίγες
	Συκιά	Τσαπελόσυκο, αρμαθερό (επιτραπέζιο)
		Μελισσά
		Άσπρο
		Μαύρο
	Κυδωνιά	
	Ροδιά	
	Καρυδιά	
	Αχλαδιά	Κοντούλα
		Αυγουστάπιδο
		Θεριστάπιδο
		Καμπανάπιδο
		Κολοκυθάπιδο
		Χειμωνάπιδο
		Γκορτσιά
	Μουσμουλιά	
	Μπουρνελιά	
Ανυδρο (Λεσοβίτι)	Αμπέλι	Κρασούδι
	Αχλαδιά	
	Ροδακινιά	
	Μηλιά	
	Καρυδιά	
	Αμυγδαλιά	
	Βελανιδιές	
Καλογερέσι	Αμπέλι	Σταφίδα

		Φιλέρι
		Κρασούδι
		Κολλιναίτικο (μαύρο, τσουπωτό)
		Μαυρούδι
		Κορίθι
		Ροδίτης (κόκκινη)
		Κοκκινέλα
	Αχλαδιά	Αυγουστάπιδο (κιτρίνιζε και είχε άρωμα)
		Τσιμάπιδο
		Κολοκυθάπιδο
		Τουρκάπιδο
		Κριθαράπιδο
	Μηλιά	Λίγες
	Μπουρνελιά	(χρυσάφι)
	Δαμασκηλιά	
	Κορομηλιά	Όχι
	Ροδακινιά	Όχι
	Βερικοκιά	Όχι
Λατζουνάτο	Ελιά	Όχι
		Αγριελιά
	Αμπέλι	Ασφάκα (χρώμα άσπρο)
		Σιδερίτης
		Κρασούδι (χοντρές ρώγες)
		Φιλέρι
		Μοσχοφίλερο
		Κοκκινέλι
	Κορομηλιά	
	Μπουρνελιά	Όχι
	Συκιά	Τσαπελόσυκο
		Μαυρόσυκο
	Κερασιά	Όχι
	Αχλαδιά	Δροσάπιδο
		Αλουλάπιδο
		Δροσεράπιδο
		Αυγουστάπιδο
	Μηλιά	Όχι
Τριπύλα	Αμπέλι	Σταφίδα
		Σαμιώτικο
		Ρετσίνα
	Αχλαδιά	Αυγουστάπιδο
		Στρομπουλάπιδο
		Χειμωνάπιδο
	Συκιά	Τσαπελόσυκο
Ασούτενα (Παλαια Βρύση)	Ελιά	Όχι
	Μπουρνελιά	
	Αχλαδιά	Ντόπιο αυγουστάπιδο κίτρινο
		Κόκκινο ζαχαράτο
		Μηλάπιδο

		Κολοκυθάπιδο	
		Θεριστάπιδο	
		Βαμπακάπιδο	
		Χειμωνάπιδο	
		Τουρκάπιδο	
	Μηλιά	Ντελίσι Τριπόλεως	
		Μπανανόμηλο	
	Κερασιά	Αγριοκέρασο	
		Πετροκέρασο	
	Καρυδιά		
	Αμυγδαλιά		
	Συκιά	Άσπρο	
		Μαύρο	
		Μελισσόσυκο	
		Τσαπελόσυκο	
Ραπτόπουλο (Καρυπούλα)	Αμπέλι	Βοϊδομάτης	
		Άσπρα	
		Κοκκινέλι	
		Κρασούδι	
	Κερασιά	Όχι	
	Καρυδιά	Αφράτο	
		Σκληρό	
	Μπουρνελιά	Ελάχιστα	
	Κυδωνιά		
	Ροδακινιά		
	Βερικοκιά	Όχι	
	Ξινά	Όχι	
	Συκιά	Τσαπελόσυκο	
		Μαύρο	
		Στρογγυλό	
	Αχλαδιά	Αυγουστιάτικο	
		Χειμερινάπιδο	
		Θεριστάπιδο	
		Κοκινάπιδο	
	Μηλιά	Μεγάλο στρογγυλό	
	Ροδιά	Πολλά (τα βρηκε απο τον πατερα του. δυ ποικιλίες)	
Λυκουδέσι	Αμπέλι	Φιλέρι	
		Κρασούδα	
		Γλυκερίθρα	
		Ασπρούδα (το πιο γλυκο σταφύλι)	
		Σαμιώτικο	
		Αχλαδιά	Κρυστάλι
			Ζαχαράπιδο
			Δροσάπιδο
			Κοντούλα
		Συκιά	Τσαπελόσυκο
			Βασιλικό της Αθήνας

		Ασπρόσυκα
		Αυγόσυκο
		Μαυρόσυκο
	Ροδακινιά	Όχι
	Κερασιά	Ελάχιστα
	Αμυγδαλιά	
	Καρυδιά	
Ροδιά Λεντεκάδα	Αχλαδιά	Στελλάκι
		Αυγουστάπιδο
		Κολοκυθάπιδο
		Χειμωνάπιδο
	Ροδακινιά	Όχι
	Βερικοκιά	Όχι
	Μπουρνελιά	Πολλές
	Αμυγδαλιά	Αφράτο
	Αμπέλι	Κοκκινέλι
		Μαυρούλα
		Βοϊδομάτι
		Φιλέρι
		Ροδίτης
		Αφτανύχι

Με βάση τις καταγραφές των πολυετών γεωργικών ειδών φαίνεται να υπάρχει πλούτος οπωροφόρων και ποικιλιών αμπέλου τουλάχιστον στο επίπεδο της ονοματολογίας. Στο αμπέλι καταγράφονται πάνω από 15 διαφορετικές ονομασίες ποικιλιών, πάνω από 10 αχλαδιάς 5, συκιάς και αρκετά ελιάς. Τα άλλα οπωροφόρα αναφέρονται μεμονωμένα αλλά δεν αποκλείεται να υπάρχουν διαφοροποιήσεις στις ποικιλίες από χωριό σε χωριό. Πρέπει να επισημανθεί και εδώ η αναφορά σε βελτιωμένες και εισαγόμενες ποικιλίες όπως στα Μηλιά και άλλα είδη. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον υπάρχει σε μια ποικιλία λεμονιάς που καρπός της ήταν άσπερμος (χωρίς κουκούτσια) που καταγράφηκε στο χωριό Μεταμόρφωση. Η ποικιλία αυτή με το συγκεκριμένο χαρακτηριστικό μπορεί να έχει μια καλή θέση στην αγορά θα πρέπει όμως να αξιολογηθεί από ειδικευμένους γεωπόνους στα εσπεριδοειδή.

Δ. Αποτελέσματα συλλογής σπερμάτων (σπόρων)

Στη διάρκεια της έρευνας πεδίου έγινε συλλογή δειγμάτων στα χωριά (Πίνακας 13). Η μεγαλύτερη ποικιλότητα σε επίπεδο είδους και ποικιλίας εντοπίζεται στα κηπευτικά και μετά στα όσπρια, ενώ υπάρχουν και κάποιες βελτιωμένες ποικιλίες (π.χ. Ντομάτα αντζέ)

Πίνακας 13. Δείγματα που συλλέχθηκαν κατά τ. δήμο και χωριό

τ. Δήμος	Χωριό	Οικογένεια	Γένος	Είδος	Κοινή ονομασία	Τοπική ονομασία	Ημ. συλλογής
Παπαφλέσσα	Μεταμόρφωση	Solanaceae	<i>Solanum</i>	<i>lycopersicum</i>	Ντομάτα	Χονδροκατσαρή	13/7/2013
	Παπαφλέσσα	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Γλυκιά κολοκύθα	14/7/2013
	Άγιοι Απόστολοι	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Μπομπόλα	14/7/2013
	Παπαφλέσσα	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Μπομπόλα	14/7/2013
	Μεταμόρφωση	Juglandaceae	<i>Juglans</i>	<i>regia</i>	Καρύδι		13/7/2013
	Μεταμόρφωση	Fabaceae	<i>Vigna</i>	<i>unquiculata</i>	Φασόλι	Μαυρομάτικα	13/7/2013
	Άγιοι Απόστολοι	Fabaceae	<i>Vigna</i>	<i>unquiculata</i>	Φασόλι	Πηχιάρικο	14/7/2013
	Άγιοι Απόστολοι	Fabaceae	<i>Vicia</i>	<i>faba</i>	Κουκί		14/7/2013
	Λεύκτρον	Κάτω Χώρα	Chenopodiaceae	<i>Spinacia</i>	<i>oleracea</i>	Σπανάκι	Αγκαθωτό
Μηλιά					Άγνωστο	Τσάμπρος	22/4/2013
Στούπα		Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Τρελή (γουρούνα)	23/4/2013
Στούπα		Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Κοντό	23/4/2013
Στούπα		Asteraceae	<i>Lactuca</i>	<i>sativa</i>	Μαρούλι		23/4/2013
Στούπα		Solanaceae	<i>Solanum</i>	<i>lycopersicum</i>	Ντομάτα	ΜηλοΝτομάτα	23/4/2013
Στούπα		Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Γλυκιά	23/4/2013
Ελαιοχώρι		Fabaceae	<i>Vicia</i>	<i>faba</i>	Κουκί		23/4/2013
Νεοχώρι					Άγνωστο	Γλυκούσα	22/4/2013
Νεοχώρι		Apiaceae	<i>Tordylium</i>	<i>apulium</i>	Αμυγδαλίθρα		22/4/2013
Νεοχώρι		Asteraceae	<i>Sonchus</i>	<i>oleraceous</i>	Ζωχός	Τσόχος	22/4/2013

Νεοχώρι	Asteraceae	<i>Lactuca</i>	<i>sativa</i>	Μαρούλι		22/4/2013
Νεοχώρι	Fabaceae	<i>Vicia</i>	<i>faba</i>	Κουκί	Μαυροκούκι	22/4/2013
Νεοχώρι	Fabaceae	<i>Vicia</i>	<i>faba</i>	Κουκί	Πλαγομάλια	22/4/2013
Σαιδόνα	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα		22/4/2013
Νεοχώρι				Άγνωστο	Γρίζες	22/4/2013
Αγ. Νίκων	Fabaceae	<i>Vicia</i>	<i>faba</i>	Κουκί	Μαυροκούκι	24/4/2013
Αγ. Νίκων	Fabaceae	<i>Lupinus</i>	<i>albus</i>	Λούπινο		24/4/2013
Αγ. Νίκων	Fabaceae	<i>Vicia</i>	<i>faba</i>	Κουκί	Χοντροκούκια;	24/4/2013
Θαλάμες	Fabaceae	<i>Vicia</i>	<i>faba</i>	Κουκί	Πλαγομάλια	24/4/2013
Κυβέλεια	Fabaceae	<i>Lupinus</i>	<i>albus</i>	Λούπινο		23/4/2013
Κάμπος	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>vulgaris</i>	Φασόλι	Μπαρμπούνια	20/4/2013
Κάμπος	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>vulgaris</i>	Φασόλι	Χαμηλό	20/4/2013
Κάμπος	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>vulgaris</i>	Φασόλι		20/4/2013
Κάμπος	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>vulgaris</i>	Φασόλι	καθιστά	20/4/2013
Κάμπος	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>vulgaris</i>	Φασόλι	τσαουλί	20/4/2013
Κάμπος	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>vulgaris</i>	Φασόλι		20/4/2013
Κάμπος	Cucurbitaceae	<i>Cucumis</i>	<i>melo</i>	Πεπόνι		20/4/2013
Κάμπος	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Ζουρλή	20/4/2013
Κάμπος	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	κομπολοκόλοκυθο	20/4/2013
Κάμπος	Malvaceae	<i>Abelmoschus</i>	<i>esculentus</i>	Μπάμια		20/4/2013
Κάμπος	Cucurbitaceae	<i>Citrullus</i>	<i>lanatus</i>	Καρπούζι		20/4/2013
Κάμπος	Cucurbitaceae	<i>Cucumis</i>	<i>melo</i>	Πεπόνι		20/4/2013
Κάμπος	Solanaceae	<i>Solanum</i>	<i>lycopersicum</i>	Ντομάτα	Κατσαρή	20/4/2013
Κάμπος	Solanaceae	<i>Solanum</i>	<i>lycopersicum</i>	Ντομάτα	Μηλιά	20/4/2013
Κάμπος	Solanaceae	<i>Solanum</i>	<i>lycopersicum</i>	Ντομάτα	ντόπια	20/4/2013
Κάμπος	Solanaceae	<i>Solanum</i>	<i>lycopersicum</i>	Ντομάτα		20/4/2013
Κάμπος	Solanaceae	<i>Solanum</i>	<i>melongena</i>	Μελιτζάνα		20/4/2013
Μηλιά	Fabaceae	<i>Lupinus</i>	<i>albus</i>	Λούπινο		22/4/2013

Κυβέλεια	Fabaceae	<i>Vicia</i>	<i>faba</i>	Κουκί	πλατοκούκια	22/4/2013
Καρυοβούνι	Apiaceae	<i>Anthriscus</i>	<i>cerefolium</i>	Μαϊντανός		22/4/2013
Καρυοβούνι	Brassicaceae	<i>Brassica</i>	<i>rapa</i>	Γογγύλι	άσπρο	22/4/2013
Καρυοβούνι	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Γουρουνοκουκούδες	22/4/2013
Καρυοβούνι	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Κουκούδες γλυκές	22/4/2013
Καρυοβούνι	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>Vulgaris</i>	Φασόλι	καθιστά	22/4/2013
Καρυοβούνι	Fabaceae	<i>Vicia</i>	<i>Faba</i>	Κουκί	Μπλέζες	22/4/2013
Καρυοβούνι	Apiaceae	<i>Apium</i>	<i>Graveolens</i>	Σέλινο		22/4/2013
Καρυοβούνι	Asteraceae	<i>Lactuca</i>	<i>Sativa</i>	Μαρούλι		22/4/2013
Καρυοβούνι	Cucurbitaceae	<i>Cucumis</i>	<i>Sativus</i>	Αγγούρι		22/4/2013
Καρυοβούνι	Brassicaceae	<i>Brassica</i>	<i>oleracea</i> var. <i>capitata</i>	Λάχανο	Κραμπιά ή γούλες	22/4/2013
Καρυοβούνι	Amaranthaceae	<i>Amaranthus</i>	sp.	Βλίτο	κόκκινο	22/4/2013
Σαιδόνα	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα		22/4/2013
Μηλιά	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Γλυκοκολόκυθο ή Πολίτικο	22/4/2013
Μηλιά	Amaranthaceae	<i>Amaranthus</i>	sp.	Βλίτο	κόκκινο	22/4/2013
Μηλιά	Brassicaceae	<i>Brassica</i>	<i>Rapa</i>	Γογγύλι	άσπρο	22/4/2013
Μηλιά	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>Vulgaris</i>	Φασόλι	αναρριχώμενο	22/4/2013
Μηλιά	Fabaceae	<i>Vicia</i>	<i>Faba</i>	Κουκί	Μπλέζες	22/4/2013
Μηλιά	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Γουρούνες	22/4/2013
Μηλιά	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>Vulgaris</i>	Φασόλι	Καθιστά ή χαμοτά	22/4/2013
Μηλιά	Crucifereae	<i>Sinapis</i>	<i>Alba</i>	Σινάπι		22/4/2013
Μηλιά	Brassicaceae	<i>Brassica</i>	<i>oleracea</i> var. <i>capitata</i>	Λάχανο	Κραμπιά ή γούλες	22/4/2013
Μηλιά	Poaceae	<i>Helianthus</i>	<i>Annum</i>	Ήλιος	διακοσμητικός	22/4/2013
Μηλιά	Amaranthaceae	<i>Amaranthus</i>	sp.	Βλίτο	πράσινο;	22/4/2013
Μηλιά	Asteraceae	<i>Lactuca</i>	<i>Sativa</i>	Μαρούλι		22/4/2013
Χώρα	Brassicaceae	<i>Brassica</i>	<i>Rapa</i>	Γογγύλι	.(1)	21/4/2013
Χώρα	Brassicaceae	<i>Brassica</i>	<i>Rapa</i>	Γογγύλι	.(2)	21/4/2013
Χώρα	Poaceae	<i>Secale</i>	<i>cereale</i>	Σίκαλη		21/4/2013

Χώρα	Fabaceae	<i>Vicia</i>	<i>Faba</i>	Κουκί		21/4/2013
Εξοχώρι	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Γλυκιά	21/4/2013
Χώρα	Solanaceae	<i>Capsicum</i>	<i>Annum</i>	Πιπεριά		21/4/2013
Κάτω Χώρα	Fabaceae	<i>Vicia</i>	<i>Faba</i>	Κουκί	Λουβίτσα	21/4/2013
Χώρα	Solanaceae	<i>Solanum</i>	<i>lycopersicum</i>	Ντομάτα	Κατσαρή;	21/4/2013
Χώρα	Crucifereae	<i>Sinapis</i>	<i>Alba</i>	Σινάπι		21/4/2013
Χώρα	Fabaceae	<i>Lupinus</i>	<i>Albus</i>	Λούπινο		21/4/2013
Λάκκος	Fabaceae	<i>Vicia</i>	<i>Faba</i>	Κουκί	Πλαγουμάλι;	21/4/2013
Λάκκος	Fabaceae	<i>Vicia</i>	<i>Faba</i>	Κουκί	Ψιλοκούκι	21/4/2013
Καρδαμύλη	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα		21/4/2013
Προσήλιο	Fabaceae	<i>Vicia</i>	<i>Faba</i>	Κουκί	Ψιλοκούκι	20/4/2013
Προσήλιο	Fabaceae	<i>Lupinus</i>	<i>Albus</i>	Λούπινο		20/4/2013
Ζαχαριά	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>Vulgaris</i>	Φασόλι	Μπαρμπούνι	20/4/2013
Ζαχαριά	Fabaceae	<i>Vigna</i>	<i>Unguiculata</i>	Φασόλι		20/4/2013
Ζαχαριά	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>Vulgaris</i>	Φασόλι	Άνευρο	20/4/2013
Ζαχαριά	Cucurbitaceae	<i>Cucumis</i>	<i>Melo</i>	Πεπόνι		20/4/2013
Ζαχαριά	Solanaceae	<i>Solanum</i>	<i>lycopersicum</i>	Ντομάτα	Άγρια	20/4/2013
Ζαχαριά	Solanaceae	<i>Solanum</i>	<i>lycopersicum</i>	Ντομάτα		20/4/2013
Ζαχαριά	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>Vulgaris</i>	Φασόλι		20/4/2013
Ζαχαριά	Solanaceae	<i>Solanum</i>	<i>lycopersicum</i>	Ντομάτα	Αχλαδιά	20/4/2013
Ζαχαριά	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Ζουρλή	20/4/2013
Ζαχαριά	Solanaceae	<i>Solanum</i>	<i>lycopersicum</i>	Ντομάτα	Κίτρινη	20/4/2013
Ζαχαριά	Amaranthaceae	<i>Amaranthus</i>	sp.	Βλίτο		20/4/2013
Ζαχαριά	Fabaceae	<i>Vicia</i>	<i>Faba</i>	Κουκί	Πλαγομάρι	20/4/2013
Ζαχαριά	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Γλυκιά	20/4/2013
Ζαχαριά	Apiaceae	<i>Anthriscus</i>	<i>Cerefolium</i>	Μαϊντανός		20/4/2013
Ζαχαριά	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Καλλοπιστικό;	20/4/2013
Ζαχαριά	Crucifereae	<i>Sinapis</i>	sp.	Σινάπι	Καλλοπιστικό;	20/4/2013

Λαγκάδα	Apiaceae	<i>Anthriscus</i>	<i>Cerefolium</i>	Μαϊντανός		25/4/2013
Λαγκάδα	Umbelifereae	<i>Anethum</i>	<i>Graveolens</i>	Άνιθος		25/4/2013
Άγιος Νικόλαος	Amaranthaceae	<i>Amaranthus</i>	sp.	Βλίτο	Σουσαμόβλητο	25/4/2013
Άγιος Νικόλαος	Amaranthaceae	<i>Amaranthus</i>	sp.	Βλίτο		25/4/2013
Λαγκάδα	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα		25/4/2013
Λαγκάδα	Chenopodiaceae	<i>Spinacia</i>	<i>Oleracea</i>	Σπανάκι		25/4/2013
Λαγκάδα	Apiaceae	<i>Apium</i>	<i>Graveolens</i>	Σέλινο		25/4/2013
Άγιος Νικόλαος	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Γλυκιά	25/4/2013
Άγιος Νικόλαος	Malvaceae	<i>Abelmoschus</i>	<i>Esculentus</i>	Μπάμια		25/4/2013
Λαγκάδα	Fabaceae	<i>Vicia</i>	<i>Faba</i>	Κουκί	Πλαγομάλι	25/4/2013
Λαγκάδα	Fabaceae	<i>Vicia</i>	<i>Faba</i>	Κουκί	Λιανοκούκι	25/4/2013
Λαγκάδα	Solanaceae	<i>Solanum</i>	<i>Melongena</i>	Μελιτζάνα	Φλάσκα	25/4/2013
Λαγκάδα	Fabaceae	<i>Vicia</i>	<i>Faba</i>	Κουκί	Λιανοκούκι	25/4/2013
Λαγκάδα	Asteraceae	<i>Cichorium</i>	<i>Intybus</i>	Ραδίκι		25/4/2013
Προαστίο	<i>Punicaceae</i>	<i>Punica</i>	<i>Granatum</i>	Ρόδι	(μικρό)	21/4/2013
Αγ.Σοφία	Alliaceae	<i>Allium</i>	<i>Sativum</i>	Σκόρδο		(21/4/2013)
Προαστίο	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	τρελλές	21/4/2013
Άνω Ρίγκλια	Amaranthaceae	<i>Amaranthus</i>	sp.	Βλίτο		(23/4/2013)
Άνω Ρίγκλια	Asteraceae	<i>Cichorium</i>	sp.	Αντίδι	κόκκινο	(23/4/2013)
Άνω Ρίγκλια	Brassicaceae	<i>Brassica</i>	<i>oleracea</i> var. <i>capitata</i>	Λάχανο	Χοντρολάχανο	(23/4/2013)
Άνω Ρίγκλια	Fabaceae	<i>Lupinus</i>	<i>Albus</i>	Λούπινο		(23/4/2013)
Άνω Ρίγκλια	Asteraceae	<i>Cichorium</i>	<i>Intybus</i>	Ραδίκι	άσπρο	(23/4/2013)
Νομιτσί	Fabaceae	<i>Cicer</i>	<i>Arietinum</i>	Ρεβίθι		23/4/2013
Νομιτσί	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Ζαχαροκολόκυθο	23/4/2013
Άνω Ρίγκλια	Chenopodiaceae	<i>Spinacia</i>	<i>Oleracea</i>	Σπανάκι		(23/4/2013)
Προαστίο	Solanaceae	<i>Capsicum</i>	<i>Annum</i>	Πιπεριά	Καυτερή	21/4/2013
Προαστίο	Poaceae	<i>Zea</i>	<i>Mays</i>	Αραβόσιτος	άσπρο	21/4/2013
Προαστίο	Poaceae	<i>Zea</i>	<i>Mays</i>	Αραβόσιτος	κίτρινο	21/4/2013

	Προαστίο	Brassicaceae	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>capitata</i>	Λάχανο	Κραμπιά ή γούλες	21/4/2013
	Προαστίο	Apiaceae	<i>Anthriscus Cerefolium</i>	Μαϊντανός		21/4/2013
	Προαστίο	Amaranthaceae	<i>Amaranthus</i> sp.	Βλίτο	κόκκινο	21/4/2013
	Προαστίο	Alliaceae	<i>Allium Sativum</i>	Σκόρδο	μανιάτικο	21/4/2013
	Προαστίο	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i> sp.	Κολοκύθα		21/4/2013
	Προαστίο	Fabaceae	<i>Phaseolus Vulgaris</i>	Φασόλι		21/4/2013
	Προαστίο	Fabaceae	<i>Phaseolus Vulgaris</i>	Φασόλι	Καθιστό	21/4/2013
	Προαστίο	Rosaceae	<i>Prunus Dulcis</i>	Αμύγδαλα		21/4/2013
	Καρδαμύλη	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i> sp.	Κολοκύθα	τρελλές	21/4/2013
	Καρδαμύλη	Solanaceae	<i>Solanum lycopersicum</i>	Ντομάτα	κατσαρή	21/4/2013
	Καρδαμύλη	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i> sp.	Κολοκύθα	κόκκινες	21/4/2013
	Καρδαμύλη	Solanaceae	<i>Solanum lycopersicum</i>	Ντομάτα		21/4/2013
	Καρδαμύλη	Fabaceae	<i>Vicia Faba</i>	Κουκί	Πλαγιοκούκι, πλαγομάρι	21/4/2013
	Αγία Σοφία	Rosaceae	<i>Prunus Dulcis</i>	Αμύγδαλα	αφράτο	21/4/2013
	Χωριό	Οικογένεια	Γένος	Είδος	Κοινή ονομασία	Τοπική ονομασία
Ιθώμης	Βαλύρα	Solanaceae	<i>Solanum lycopersicum</i>	Ντομάτα	Χοντροκατσαρή	3/8/2013
	Χρυσότοπος	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i> sp.	Κολοκύθα	.(4)	5/8/2013
	Χρυσότοπος	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i> sp.	Κολοκύθα	.(1)	5/8/2013
	Βαλύρα	Solanaceae	<i>Solanum lycopersicum</i>	Ντομάτα	Ατζέ	3/8/2013
	Βαλύρα	Solanaceae	<i>Solanum lycopersicum</i>	Ντομάτα	Ρόμα	3/8/2013
	Βαλύρα	Fabaceae	<i>Lab Lab</i>	Φασόλι	Τσικούρα	3/8/2013
	Μαυρομάτι	Fabaceae	<i>Vicia Faba</i>	Κουκί		6/8/2013
	Ζερμπίσι	Fabaceae	<i>Vicia Faba</i>	Κουκί		4/8/2013
	Βαλύρα	Fabaceae	<i>Vigna Unguiculata</i>	Φασόλι	Μαυρομάτικα	3/8/2013
	Βαλύρα	Fabaceae	<i>Vigna Unguiculata</i>	Φασόλι	Πηχιάρικο	3/8/2013
	Βαλύρα	Fabaceae	<i>Vicia Faba</i>	Κουκί		3/8/2013
	Χρυσότοπος	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i> sp.	Κολοκύθα	.(3)	5/8/2013
	Βαλύρα	Fabaceae	<i>Lupinus Albus</i>	Λούπινο		2/8/2013

	Χρυσότοπος	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	.(2)	5/8/2013
	Χρυσότοπος	Malvaceae	<i>Abelmoschus</i>	<i>Esculentus</i>	Μπάμια	Σαλιάρα	5/8/2013
	Μαυρομάτι	Malvaceae	<i>Abelmoschus</i>	<i>Esculentus</i>	Μπάμια	Σαλιάρα	6/8/2013
	Ζερμπίσι	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Γλυκό	5/8/2013
	Βαλύρα	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>Vulgaris</i>	Φασόλι	Άνευρο	3/8/2013
	Ζερμπίσι	Poaceae	<i>Zea</i>	<i>Mays</i>	Αραβόσιτος	.(1)	5/8/2013
	Ζερμπίσι	Poaceae	<i>Zea</i>	<i>Mays</i>	Αραβόσιτος	.(2)	5/8/2013
	Ζερμπίσι	Alliaceae	<i>Allium</i>	<i>Sativum</i>	Σκόρδο		5/8/2013
	Ζερμπίσι	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα		5/8/2013
	Ζερμπίσι	Poaceae	<i>Zea</i>	<i>Mays</i>	Αραβόσιτος		4/8/2013
	Ζερμπίσι	Fabaceae	<i>Vigna</i>	<i>Unguiculata</i>	Φασόλι	Μαυρομάτικα	5/8/2013
	Ζερμπίσι	Fabaceae	<i>Vigna</i>	<i>Unguiculata</i>	Φασόλι	Μπαρμπούνη	5/8/2013
	Ζερμπίσι	Fabaceae	<i>Vigna</i>	<i>Unguiculata</i>	Φασόλι	Πηχάτικο	5/8/2013
	Ζερμπίσι	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>Vulgaris</i>	Φασόλι	Άνευρο	5/8/2013
	Ζερμπίσι	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>Vulgaris</i>	Φασόλι	Τσαουλί	5/8/2013
	Βαλύρα	Cucurbitaceae	<i>Lagenaria</i>	<i>siceraria</i>	Νεροκολοκύθη		3/8/2013
	Ζερμπίσι	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	στρογγυλή	7/12/2013
	Ζερμπίσι	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	κομποκολόκυθο	7/12/2013
	Ζερμπίσι	Cucurbitaceae	<i>Lagenaria</i>	<i>siceraria</i>	Νεροκολοκύθη		7/12/2013
	Ζερμπίσι	Solanaceae	<i>Capsicum</i>	<i>Annum</i>	Πιπεριά	καυτερή	7/12/2013
	Ζερμπίσι	Alliaceae	<i>Allium</i>	<i>sativum</i>	Σκόρδο		7/12/2013
	Χωριό	Οικογένεια	Γένος	Είδος	Κοινή ονομασία	Τοπική ονομασία	
Είρα	Συρριζο	Poaceae	<i>Zea</i>	<i>Mays</i>	Αραβόσιτος	άσπρο	21/9/2013
	Συρριζο	Poaceae	<i>Zea</i>	<i>Mays</i>	Αραβόσιτος	Καλαμποκι κοκκινο	21/9/2013
	Διμάνδρα	Solanaceae	<i>Solanum</i>	<i>lycopersicum</i>	Ντομάτα	κατσαρή;	21/9/2013
	Μαρίνα	Fabaceae	<i>Cicer</i>	<i>arietinum</i>	Ρεβίθι		21/9/2013
	Μαρίνα	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>Vulgaris</i>	Φασόλι	ασπρο	21/9/2013
	Μαρίνα	Fabaceae	<i>Vigna</i>	<i>Unguiculata</i>	Φασόλι		21/9/2013

Μαρίνα	Fabaceae	<i>Vigna</i>	<i>unguiculata</i>	Φασόλι		21/9/2013
Στάσιμο	Solanaceae	<i>Solanum</i>	<i>lycopersicum</i>	Ντομάτα	κόκκινη	21/9/2013
Στάσιμο	Solanaceae	<i>Solanum</i>	<i>lycopersicum</i>	Ντομάτα	ροζέ	21/9/2013
Μαρίνα	Brassicaceae	<i>Brassica</i>	<i>oleracea</i> var. <i>capitata</i>	Λάχανο	Κραμβολάχανο	21/9/2013
Μαρίνα	Solanaceae	<i>Solanum</i>	<i>lycopersicum</i>	Ντομάτα	ροζέ	21/9/2013
Κακαλέτρι	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>vulgaris</i>	Φασόλι	λευκό	21/9/2013
Κακαλέτρι	Cucurbitaceae	<i>Lagenaria</i>	<i>siceraria</i>	Νεροκολοκύθι		21/9/2013
Κακαλέτρι	Poaceae	<i>Zea</i>	<i>mays</i>	Αραβόσιτος		21/9/2013
Κακαλέτρι	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	πράσινο	21/9/2013
Κακαλέτρι	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	διακοσμητική	21/9/2013
Κακαλέτρι	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>vulgaris</i>	Φασόλι	καφε	21/9/2013
Κακαλέτρι	Brassicaceae	<i>Brassica</i>	<i>oleracea</i> var. <i>capitata</i>	Λάχανο	Κραμβολάχανο	21/9/2013
Κακαλέτρι	Alliaceae	<i>Allium</i>	<i>sativum</i>	Σκόρδο		21/9/2013
Κακαλέτρι	Alliaceae	<i>Allium</i>	<i>ampeloprasum</i>	Πράσσο		21/9/2013
Μαρίνα	Solanaceae	<i>Solanum</i>	<i>lycopersicum</i>	Ντομάτα	κόκκινη	21/9/2013
Κακαλέτρι	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	ντοπιο κολοκυθι	21/9/2013
Κακαλέτρι	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>vulgaris</i>	Φασόλι	λευκα	21/9/2013
Κακαλέτρι	Poaceae	<i>Zea</i>	<i>mays</i>	Αραβόσιτος	Αραβόσιτος κουκλα	21/9/2013
Πέτρα	Poaceae	<i>Zea</i>	<i>mays</i>	Αραβόσιτος	Αραβόσιτος κουκλα	21/9/2013
Πέτρα	Fabaceae	<i>Vicia</i>	<i>faba</i>	Κουκί		21/9/2013
Αγ. Σώστης	Juglandaceae	<i>Juglans</i>	<i>regia</i>	Καρύδι		22/9/2013
Κακαλέτρι	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	ντοπιο κολοκυθι	21/9/2013
Νέδα	Chenopodiaceae	<i>Atriplex</i>	sp.	Λεποδιά		22/9/2013
Νέδα	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>vulgaris</i>	Φασόλι	φασολι μπαρμπούνι	22/9/2013
Νέδα	Fabaceae	<i>Vigna</i>	<i>unguiculata</i>	Φασόλι	Μαυρομάτικα	22/9/2013
Νέδα	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>vulgaris</i>	Φασόλι	πλατια/ψιλα φασολια	22/9/2013
Νέδα	Fabaceae	<i>Vicia</i>	<i>faba</i>	Κουκί		22/9/2013
Νέδα	Asteraceae	<i>Lactuca</i>	<i>sativa</i>	Μαρούλι		22/9/2013

	Νέδα	Solanaceae	<i>Capsicum</i>	<i>annum</i>	Πιπεριά	(κόκκινη/ψιλη)	22/9/2013
	Νέδα	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>vulgaris</i>	Φασόλι	τσαουλι	22/9/2013
	Νέδα	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	μακριά	22/9/2013
	Νέδα	Fabaceae	<i>Vigna</i>	<i>unguiculata</i>	Φασόλι	Πηχιάρικο	22/9/2013
	Νέδα	Brasicaeae	<i>Brassica</i>	<i>oleracea</i>	Λάχανο	Λαχανίδες	22/9/2013
	Νέδα	Solanaceae	<i>Solanum</i>	<i>lycopersicum</i>	Ντομάτα	ροζέ	22/9/2013
	Χωριό	Οικογένεια	Γένος	Είδος	Κοινή ονομασία	Τοπική ονομασία	
Τριπύλα	Λυκουδέσι	Solanaceae	<i>Solanum</i>	<i>lycopersicum</i>	Ντομάτα	Κυδώνι	29/6/2013
	Λυκουδέσι	Cucurbitaceae	<i>Cucumis</i>	<i>melo</i>	Πεπόνι	Σαγκρί	29/6/2013
	Λυκουδέσι	Alliaceae	<i>Allium</i>	<i>sativum</i>	Σκόρδο		29/6/2013
	Λυκουδέσι	Solanaceae	<i>Solanum</i>	<i>lycopersicum</i>	Ντομάτα	Χοντρή	29/6/2013
	Σέλλας	Cucurbitaceae	<i>Cucumis</i>	<i>melo</i>	Πεπόνι	Χειμωνιάτικο	28/6/2013
	Λατζουνάτου	Poaceae	<i>Zea</i>	<i>mays</i>	Αραβόσιτος	Κούκλα	29/6/2013
	Σέλλας	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Μπομπόλα	28/6/2013
		Alliaceae	<i>Allium</i>	<i>sativum</i>	Σκόρδο		
		Fabaceae	<i>Lupinus</i>	<i>albus</i>	Λούπινο		
	Λατζουνάτο	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Μπομπόλα	29/6/2014
	Χωριό	Οικογένεια	Γένος	Είδος	Κοινή ονομασία	Τοπική ονομασία	
Αλαγονία	Αλαγονία				Άγνωστο		26/4/2013
	Περιβολάκια	Cucurbitaceae	<i>Cucumis</i>	<i>sativus</i>	Αγγούρι		28/4/2013
	Αλαγονία	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Κουκούδες, Μακριές(στρογγυλο), Τρελες	28/4/2013
	Αλαγονία	Solanaceae	<i>Solanum</i>	<i>lycopersicum</i>	Ντομάτα	Κατσαρή	28/4/2013
	Αλαγονία	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>vulgaris</i>	Φασόλι	Μπαρμπούνη, Κοντό	28/4/2013
	Μενινά	Alliaceae	<i>Allium</i>	<i>cepa</i>	Κρεμμυδι	Κόκκινα	28/4/2013
	Μενινά	Fabaceae	<i>Pisum</i>	<i>sativum</i>	Αρακάς		28/4/2013
	Μενινά	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>vulgaris</i>	Φασόλι	Μπαρμπούνια Κόκκινα Καλαμιού	28/4/2013
	Μενινά	Crucifereae	<i>Sinapis</i>	<i>alba</i>	Σινάπι		28/4/2013

	Μενινά	Linaceae	<i>Linum</i>	<i>usitatissimum</i>	Λινάρι	Μεσσηνίας	28/4/2013
	Αλαγονία	Brassicaceae	<i>Brassica</i>	<i>oleracea</i> var. <i>capitata</i>	Λάχανο		26/4/2013
	Αλαγονία	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>vulgaris</i>	Φασόλι	Γίγαντες	27/4/2013
	Νέδουσα	Brassicaceae	<i>Brassica</i>	<i>oleracea</i> var. <i>capitata</i>	Λάχανο	Ημερολάχανο	27/4/2013
	Νέδουσα	Solanaceae	<i>Solanum</i>	<i>lycopersicum</i>	Ντομάτα	Στρογγυλή	27/4/2013
	Νέδουσα	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Τρελες (Στρογγυλές)	27/4/2013
	Αλαγονία	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>vulgaris</i>	Φασόλι	Μπαρμπούνι, άνευρο, στυλιές	27/4/2013
	Αλαγονία	Asteraceae	<i>Lactuca</i>	<i>sativa</i>	Μαρούλι		27/4/2013
	Αλαγονία	Brassicaceae	<i>Brassica</i>	<i>oleracea</i> var. <i>capitata</i>	Λάχανο	Κραμβολάχανο	27/4/201
	Αλαγονία	Alliaceae	<i>Allium</i>	<i>sativum</i>	Σκόρδο		27/4/2013
	Αλαγονία	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Κολοκύθι τρελλό	26/4/2013
	Καρβέλι	Brassicaceae	<i>Brassica</i>	<i>oleracea</i> var. <i>capitata</i>	Λάχανο	Κραμβολάχανο	27/4/2013
	Λαδά	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Τρελλή	26/4/2013
	Λαδά	Brassicaceae	<i>Brassica</i>	<i>oleracea</i> var. <i>capitata</i>	Λάχανο	Κραμβολάχανο	26/4/2013
	Νέδουσα	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	στρογγυλά-μακριά	26/4/2013
	Εμιαλοί	Brassicaceae	<i>Brassica</i>	<i>oleracea</i> var. <i>capitata</i>	Λάχανο	Κραμβολάχανο	27/4/2013
	Εμιαλοί	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα		27/4/2013
	Λαδά	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>vulgaris</i>	Φασόλι	Μπαρμπούνια κόκκινα καλαμιού	26/4/2013
	Καρβέλι	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Ζουρλή	27/4/2013
	Αλαγονία	Poaceae	<i>Avena</i>	<i>sativa</i>	Βρώμη		27/4/2013
	Χωριό	Οικογένεια	Γένος	Είδος	Κοινή ονομασία	Τοπική ονομασία	
Χωριά εκτός Σύμβασης	Χώρα Γαϊτσών	Solanaceae	<i>Solanum</i>	<i>lycopersicum</i>	Ντομάτα	Χοντροκατσαρή	26/4/2013
	Χώρα Γαϊτσών	Solanaceae	<i>Solanum</i>	<i>lycopersicum</i>	Ντομάτα	Ντομάτα Μηλιά	26/4/2013
	Αν. Γαϊτσιές	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Ζουρλή	26/4/2013
	Αν. Γαϊτσιές	Cucurbitaceae	<i>Curcubita</i>	sp.	Κολοκύθα	Γλυκοκολόκυθο	26/4/2013
	Αν. Γαϊτσιές	Fabaceae	<i>Phaseolus</i>	<i>vulgaris</i>	Φασόλι	Μπαρμπούνι	25/4/2013
	Τρίκορφο	Poaceae	<i>Triticum</i>	<i>durum</i>	Σιτάρι	Λέβεντης	7/12/2013
	Μεσσήνη	Fabaceae	<i>Vigna</i>	<i>radiata</i>	Φασόλι	Ρουβίτσα	7/12/2013

Στον Πίνακα 14 φαίνεται ότι τα περισσότερα δείγματα συγκεντρώθηκαν στον τ. δήμο Λεύκτρου, το οποίο ήταν αναμενόμενο λόγω των περισσότερων χωριών. Οι τοπικές ποικιλίες κηπευτικών διασώζονται σε μεγάλο βαθμό, επειδή έχουν την δυνατότητα να καλλιεργούνται σε κήπους σε αντίθεση με τις τοπικές ποικιλίες σιτηρών που η γενετική διάβρωση είναι σχεδόν καθολική. Διασώζεται κυρίως ο αραβόσιτος. Σε ενδιάμεση φάση είναι τα όσπρια από τα οποία αυτά που καλλιεργούνται σε κήπους, όπως διάφορες ποικιλίες φασολιών, κουκιών και το λούπινο, διασώζονται σε αντίθεση με άλλα που καλλιεργούνταν στους αγρούς, όπως οι Φακή. Όμως και από τα δείγματα που συλλέχθηκαν και είναι σπάνια, ορισμένων ο σπόρος είναι πολύ παλιός, όπως το λινάρι και η σικάλη, οπότε δεν αναμένεται να έχει βλαστικότητα.

Πίνακας 14. Συνοπτική παρουσίαση δειγμάτων κατά τ. Δήμο και ομάδων ειδών

τ. Δήμος	Σιτηρά	Όσπρια	Κηπευτικά	Δενδρ/η	Άλλα	Σύνολο
Είρα	5	14	20	1	0	40
Αρχαία Μεσσήνη	3	13	16	0	2	34
Τριπύλα	0	1	9	0	0	10
Αλαγονία	1	7	24	0	2	34
Λεύκτρου	3	41	84	3	1	137
Παπαφλέσσα	0	3	4	1	0	8
Εκτός περιοχής έρευνας	1	2	4	0	0	7
Σύνολο	13	81	161	5	5	265

Ο αριθμός των δειγμάτων που συγκεντρώθηκαν εκπροσωπούν σε αρκετές περιπτώσεις ποικιλίες και διαφορετικούς πληθυσμούς εντός της ποικιλίας. Το τελευταίο πρέπει να θεωρείται ιδιαίτερα θετικό γιατί αυξάνει την ποικιλομορφία και την γενετική βάση κάθε ποικιλίας. Στον Πίνακα 15 αναφέρονται τα ονόματα ποικιλιών στα είδη που βρέθηκαν να έχουν περισσότερες από μία ποικιλία. Όμως αυτή η παρουσίαση πρέπει να θεωρείται ενδεικτική γιατί υπάρχει η πιθανότητα των συνωνυμιών ή της παρουσίας βελτιωμένων ποικιλιών που οι δωρητές αγνοούσαν. Η Ντομάτα, το φασόλι και η κολοκυθιά έχουν τα περισσότερα ονόματα. Η διάκριση μεταξύ των ποικιλιών απαιτεί ειδική έρευνα.

Πίνακας 15. Ονόματα ποικιλιών με βάση την έρευνα πεδίου

Κολοκύθα	Ντομάτα	Φασόλι (γένος)	
κομπολοκολόκυθο	Αχλαδιά	<i>Vigna</i>	<i>Phaseolus</i>
μπομπόλα	κατσαρή	μαυρομάτικο	αναρριχώμενο
τρελή (γουρούνα)	κίτρινη	πηχιάρικο	άνευρο
γλυκιά	κόκκινη	ή κατσικάντερο	άσπρο
κόκκινη	κυδώνι	ρουβίτσα	γίγαντες
	Μηλιά		καθιστό
Αραβόσιτος	ντόπια	<i>Lab</i>	καφέ
(χρώμα σπόρου)	ροζέ	τσικούρα	παρμπούνι
άσπρο	χοντρή		παρμπούνι κοντό
κίτρινο	χοντροκατσαρή		παρμπούνι κόκκινο καλαμιού
κόκκινο			τσαουλί
Κουκί	Βλίτο	Πεπόνι	
πλαγομάλι	κόκκινο	σαγκρί	
λιανοκούκι	πράσινο; σουσαμόβλητο	χειμωνιάτικο	

Ε. Εκτίμηση του ενδιαφέροντός τους για καλλιέργεια των τοπικών ποικιλιών

Με βάση τις συζητήσεις που έγιναν με τους κατοίκους των χωριών, τις υπάρχουσες τοπικές ποικιλίες και την αντίληψη που σχημάτισαν οι ερευνητές φαίνεται ότι οι άμεσα αξιοποιήσιμες ποικιλίες σε εμπορικό επίπεδο είναι για τον τ. δήμο Λεύκτρου το λούπινο και το μικρόσπερμο κουκί, για τον τ. δήμο Αλαγονίας το Κραμβολάχανο και την Ντομάτα κατσαρή ή χοντροκατσαρή. Η τελευταία συγκεντρώνει το ενδιαφέρον και στον τ. δήμο Παπαφλέσσα και ήδη την εμπορεύονται στη λαϊκή αγορά. Από τον τ. δήμο Τρίφυλλας ενδιαφέρον έχουν η χοντροκατσαρή Ντομάτα, η μπομπόλα (κολοκύθα), ένα πεπόνι που ονομάζεται σαγκρί και στην Ειρα τα λόπια (Φασόλι), η ροζέ Ντομάτα και το πεπόνι που είναι μικρό - κατάλληλο για την αγορά - και είχε μεγάλη εμπορευσιμότητα.

ΣΤ. Προτάσεις της Ερευνητικής Ομάδας προς το Ίδρυμα Καπετάν-Βασίλη

Οι προτάσεις προσφέρουν ένα πλαίσιο για την ολοκληρωμένη καταγραφή και αξιοποίηση των τοπικών ποικιλιών της Μεσσηνίας και μπορούν να αποτελέσουν βάση για την ανάπτυξη δράσεων είτε διαδοχικά είτε παράλληλα, αφού οι περισσότερες παρουσιάζουν σχετική αυτονομία μεταξύ τους. Θα πρέπει να τονιστεί ότι η υλοποίηση τους θα αποτελεί μια πιλοτική εφαρμογή με διεθνή πρωτοτυπία.

1. Ολοκλήρωση συλλογής και καταγραφής τοπικών ποικιλιών της υπόλοιπης Μεσσηνίας

Να συνεχιστεί η συλλογή και καταγραφή τοπικών ποικιλιών στα χωριά/οικισμούς της υπόλοιπης Μεσσηνίας. Τα μέχρι τώρα αποτελέσματα της σχετικής έρευνας σε 110 χωριά και οικισμούς είναι πολύ ενθαρρυντικά και πρέπει να θεωρείται βέβαιο ότι κάθε άλλο παρά έχει εξαντληθεί ο πλούτος των τοπικών ποικιλιών της Μεσσηνίας. Η ολοκλήρωση της έρευνας σε όλα τα χωριά θα αποκαλύψει όλο το δυναμικό του νομού και θα αποτελεί ένα διεθνές υπόδειγμα συστηματικής συλλογής γενετικών πόρων. Τα χωριά-οικισμοί που μένουν να καλυφθούν είναι 448 (Πίνακας 16).

Πίνακας 16. Αριθμός χωριών ανά τέως Δήμο

τέως Δήμος	Αρ. χωριών	τέως Δήμος	Αρ. χωριών
1 -- Δήμος Καλαμάτας	26	16 -- Δήμος Ιθώμης --	Έγινε
Πλαγιές Ταυγέτου (Αλαγονία)	Έγινε	17 -- Δήμος Κορώνης --	24
2 -- Δήμος Αβίας --	25	18 -- Δήμος Κυπαρισσίας -	18
3 -- Δήμος Αετού --	14	19 -- Δήμος Λεύκτρου --	Έγινε
4 -- Δήμος Αιπείας --	12	20 -- Δήμος Μεθώνης --	19
5 -- Δήμος Ανδανίας --	21	21 -- Δήμος Μελιγαλά --	14
6 -- Δήμος Ανδρούσας --	10	22 -- Δήμος Μεσσήνης --	22
7 -- Δήμος Άριος --	6	23 -- Δήμος Νέστορος --	13
8 -- Δήμος Αριστομένους --	60	24 -- Δήμος Οιχαλίας --	13
9 -- Δήμος Αρφαρών --	9	25 -- Δήμος Παπαφλέσσα	Έγινε
10 -- Δήμος Αυλώνα --	22	26 -- Δήμος Πεταλιδίου --	24
11 -- Δήμος Βουφράδων --	7	27 -- Δήμος Πύλου --	20
12 -- Δήμος Γαργαλιάνων -	15	28 -- Δήμος Φιλιατρών --	15
13 -- Δήμος Δωρίου --	16	29 -- Δήμος Χιλιοχωριών --	7
14 -- Δήμος Είρας --	Έγινε	30 -- Κοινότητα Τρικόρφου	7
15 -- Δήμος Θουρίας --	9	31 -- Κοινότητα Τριπύλας -	Έγινε
		Σύνολο	448

Η έρευνα πεδίου στα χωριά/οικισμούς μπορεί να υλοποιηθεί με τις παρακάτω τρόπους:

- Με ετήσια ανεξάρτητα προγράμματα που θα καλύπτουν γύρω στα 112 χωριά-οικισμούς το χρόνο.
- Με ένα τετραετές πρόγραμμα που θα καλύψει τα 448 χωριά/οικισμούς.
- Με πρόγραμμα που θα καλύψει όλα τα χωριά οικισμούς εντός ενός έτους και προϋποθέτει την εκπαίδευση ερευνητών ώστε να δημιουργηθούν πολλές ομάδες έρευνας.

2. Έρευνα για τις τοπικές ποικιλίες οπωροφόρων της Μεσσηνίας

Με βάση τις καταγραφές που έγιναν ως τώρα θα ακολουθήσει έρευνα δενδροκόμων προκειμένου να αποσαφηνίσουν ποια από τα οπωροφόρα που επισημάνθηκαν είναι τοπικές ποικιλίες, τα χαρακτηριστικά τους, τη μοναδικότητα τους και τις δυνατότητες αξιοποίησής τους.

Διάρκεια: 1 και μισός χρόνος.

3. Επαναπατρισμός τοπικών ποικιλιών από την Γερμανική Τράπεζα Γενετικού Υλικού

Το 1942 Γερμανοί ερευνητές οργάνωσαν εξερευνητική αποστολή συλλογής τοπικών ποικιλιών στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένης της Πελοποννήσου. Στην Μεσσηνία συλλέχθηκε πάνω από 100 δείγματα τοπικών ποικιλιών. Αυτά τα δείγματα διατηρήθηκαν με κάποιες απώλειες στη Γερμανική Τράπεζα Γενετικού Υλικού (Genebank Department, Leibniz Institute of Plant Genetics and Crop Plant Research -IPK) στο Gatersleben. Η Τράπεζα από τότε αναπαράγει αυτά τα δείγματα προκειμένου να τα διατηρήσει. Σήμερα φυλάσσονται 98 δείγματα τοπικών ποικιλιών της Μεσσηνίας (Πίνακας 17).

Πίνακας 17. Αριθμός δείγματα ανά περιοχή που διατηρούνται στη Τράπεζα Γενετικού Υλικού IPK-Γερμανία και έχουν συλλεχθεί στη Μεσσηνία το 1942

Είδος	Περιοχή Μεσσηνίας									
	Ανάληψη	Βαλύρα	Χριστοφιλική	Καλαμάτα	Ιθώμη	Λογγά	Μαγούλα	Μεσσήνη	Μουζάκι	Βρωμόβρυση
Βρώμη	4		1		2	1				
Κριθάρι	5	1	3		7	1	4	2		
Αγγούρι	1						1			
Λαθούρι	2					1		1		
Φακή	4									1
Λινάρι		1	1							1
Λούπινο		1				1				1
Φασόλι	3			5		6	1	1		1
Μπιζέλι	2	2		1	3	3				1
Ρεπάνι						1				
Σιτάρι μαλακό	3				1	1		1	1	3
Σιτάρι σκληρό	2									
Σιτάρι υβώδες	4									
Κουκί (μικρά)	2									
Ρόβη									1	
Βίκος										3
Αραβόσιτος	1									

Με βάση τη διεθνή πρακτική ανταλλαγής γενετικού υλικού το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών μπορεί να ζητήσει αυτά τα δείγματα και να αποσταλούν από τη Γερμανία στην Ελλάδα. Αυτή η ενέργεια έχει νόημα μόνο αν τα δείγματα αυτά αναπαραχθούν στη χώρα μας,

κατά προτίμηση στη Μεσσηνία, και αξιοποιηθούν στη γεωργική πράξη. Σημειώνεται ότι οι περισσότερες από αυτές (πχ. φακή, σιτηρά, λινάρι κ.ά.) δεν καλλιεργούνται και έχουν χαθεί οριστικά από τα χωριά. Οπότε η παραγωγή Μεσσηνιακών προϊόντων από τοπικές ποικιλίες που είναι σίγουρα αυθεντικές μπορεί να προσφέρει ένα σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα στους αγρότες που θα τις καλλιεργήσουν.

Διάρκεια: 1 χρόνος.

4. Έρευνα για τις τοπικές ποικιλίες αμπέλου της Μεσσηνίας

Με βάση τις καταγραφές που έγιναν ως τώρα θα ακολουθήσει έρευνα αμπελολόγων προκειμένου να αποσαφηνίσουν ποια από τα κλήματα είναι τοπικές ποικιλίες, τα χαρακτηριστικά τους, τη μοναδικότητα τους και τις δυνατότητες αξιοποίησής τους.

Διάρκεια: 1 και μισός χρόνος.

5. Ντοκιμαντέρ

A. Προσωρινός τίτλος: «Επαναπατρισμός των τοπικών ποικιλιών της Μεσσηνίας από τη Γερμανία»

Αποτελεί συμπληρωματική δράση του επαναπατρισμού των τοπικών ποικιλιών της Μεσσηνίας από Τράπεζα Γενετικού Υλικού της Γερμανίας. Είναι μία καταγραφή και παρακολούθηση του "ταξιδιού" των σπόρων από την Ελλάδα στη Γερμανία με λήψη χωριών που έγινε συλλογή το 1942, χρήση βιβλιογραφικών και άλλων πηγών στο βαθμό που αυτό είναι εφικτό και κυρίως παρακολούθηση της επιστροφής των δειγμάτων από τη Γερμανία. Με ότι συμβολισμούς μπορεί να έχει αυτή η επιστροφή. Στο γεωπονικό μέρος θα παρακολουθείται η επανακαλλιέργεια των σπόρων στην πατρίδα τους, τη γη της Μεσσηνίας. Έμφαση θα δοθεί στη σημασία των τοπικών ποικιλιών και τις παραδόσεις της Μεσσηνίας κυρίως ως προς τις καλλιεργητικές πρακτικές και τις διατροφικές συνήθειες που σχετίζονται με τις τοπικές ποικιλίες.

Διάρκεια: περίπου 45'

Χρονοδιάγραμμα: 1 - 1,5 χρόνος

B. Τίτλος (προσωρινός): «Το Μεσσηνιακό οδοιπορικό των τοπικών ποικιλιών»

Θα συνδυάζονται ανασκαφικά (πχ. Πύλος) και ιστορικά στοιχεία, λαογραφία, η εργασία συλλογής (συνεντεύξεις από αγρότες και επιστήμονες), η καλλιέργεια τους σήμερα με παραδείγματα από διάφορες καλλιέργειες (χοντροκατσαρή, λούπινο, Συκιά, Ελιά κ.ά.) και η προοπτική που έχουν για την οικονομία και το περιβάλλον της Μεσσηνίας.

Διάρκεια: περίπου 30'

Χρονοδιάγραμμα: 1 χρόνος

6. Έρευνα για την τοπική ποικιλία κατσαρή-χοντροκατσαρή

Θα γίνει συγκέντρωση δειγμάτων σπόρων χοντροκατσαρής, τοπικών ποικιλιών που συλλέχθηκαν κατά το παρελθόν (1942) και παρόμοιας μορφολογίας εμπορικών ποικιλιών προκειμένου να συγκριθούν μεταξύ τους και να αξιολογηθεί η ποικιλομορφία τους με τη χρήση περιγραφητών των μορφολογικών χαρακτηριστικών και επιλεγμένων μοριακών δεικτών, θα αξιολογηθούν τα παραγωγικά

χαρακτηριστικά τους σε 2 τοποθεσίες
Διάρκεια: 2,5 χρόνια

Επιπλέον μπορεί να γίνουν:

- Καταγραφή ιολογικών προσβολών

Η ντομάτα προσβάλλεται παγκοσμίως από πληθώρα ιών και ιοειδών, που μπορεί να προκαλέσουν ακόμη και καθολική κατάρρευση της καλλιέργειας. Παράλληλα, τα συμπτώματα μιας ιολογικής/ιοειδικής προσβολής αλλοιώνουν τα μορφολογικά χαρακτηριστικά της ποικιλίας, ενώ η παρουσία των παθογόνων αυτών στο σπόρο της θέτει σε κίνδυνο την επιτυχή αναπαραγωγή και τη διατήρησή του. Για το λόγο αυτό είναι αναγκαία η καταγραφή της παρουσίας ιών η/και ιοειδών κατά την εκτίμηση των διαθέσιμων πληθυσμών στον αγρό. Καθώς το «ιολογικό-ιοειδικό φορτίο» στο υλικό είναι άγνωστο, προτείνεται και μια προκαταρκτική αξιολόγηση στο εργαστήριο για την παρουσία ιών/ιοειδών καραντίνας στους πληθυσμούς που θα επιλεγούν, ώστε να αξιολογηθούν οι ανάγκες σε εξυγίανση και οι οποίες θα μπορούν να προταθούν σε μια εξειδικευμένη μελλοντική πρόταση. Την εργασία αυτή θα αναλάβει ιολόγος του Εργαστηρίου Φυτοπαθολογίας του Γ.Π.Α.

- Μετρήσεις που θα αφορούν τη ποιότητα των καρπών (θρεπτικά συστατικά, πχ. λυκοπένιο).

7. Χαρακτηρισμός και εγγραφή 10 τοπικών ποικιλιών

Επιλογή 10 τοπικών ποικιλιών με κριτήρια μοναδικότητας και εμπορικότητας για τις οποίες θα γίνει περιγραφή των χαρακτηριστικών τους και μετά θα ακολουθήσει εγγραφή τους στον Εθνικό Κατάλογο ποικιλιών

Διάρκεια: 2 χρόνια

8. Αναπαραγωγή δειγμάτων που συλλέχθηκαν

Τα 270 δείγματα που έχουν συλλεχθεί δωρίθηκαν σε μικρές ποσότητες και με άγνωστη βλαστικότητα. Χρειάζεται να φυτευτούν ώστε να ανανεωθεί ο σπόρος τους και να αυξηθεί. Απαιτούμενη έκταση περίπου 1 στρέμμα. Παράλληλα θα διαπιστωθεί η κατάσταση των σπόρων.

Διάρκεια: 2 χρόνια

9. Μεσσηνιακός γεωργικός κήπος πολλαπλών χρήσεων

Δημιουργία επισκέψιμου γεωργικού κήπου που θα φυτευτούν οι τοπικές ποικιλίες οπωροφόρων και αμπέλου καθώς και μέρος των ετήσιων. Οι πολυετείς ποικιλίες θα απαλλαγούν πριν τη φύτευση τους από ιώσεις, όπως επίσης και όσες ετήσιες παρουσιάζουν αντίστοιχα προβλήματα. Η φυτεία θα έχει πολλαπλό ρόλο: Διάσωσης πολυετών τοπικών ποικιλιών, πηγή υγιούς πολλαπλασιαστικού υλικού για την αναπαραγωγή τοπικών ποικιλιών, ερευνητικό, εκπαιδευτικό, τουριστικό. Παράλληλα μπορεί να καλλιεργούνται και ετήσιες τοπικές ποικιλίες. Η διαρρύθμιση των τοπικών ποικιλιών στον κήπο θα γίνει με «όρους» αρχιτεκτονικής τοπίου. Ένα καλαίσθητος χώρος θα περιλαμβάνει αίθουσα προβολής (ντοκιμαντέρ), εκθεσιακό χώρο και πωλητήριο τοπικών προϊόντων.

Φάση Α': Εύρεση κατάλληλης έκτασης, εκπόνηση μελέτης χώρου, κοστολόγηση υλοποίησης έργου.
Διάρκεια: 1 χρόνος.

10. Δημιουργία φυλλάδιου και ιστοσελίδας με πληροφορίες για τις τοπικές ποικιλίες της Μεσσηνίας

Το ενημερωτικό φυλλάδιο και η ιστοσελίδα για τις τοπικές ποικιλίες της Μεσσηνίας θα περιλαμβάνουν γενικές πληροφορίες για τις τοπικές ποικιλίες και ειδικές πληροφορίες και περιγραφή των τοπικών ποικιλιών της Μεσσηνίας και των ιδιοτήτων τους. Θα απευθύνονται στους παραγωγούς αλλά και σε κάθε ενδιαφερόμενο και θα λειτουργούν θετικά στην διάδοση της σημασίας των τοπικών ποικιλιών και της αξίας που έχουν στη διατήρηση του φυτογενετικού πλούτου της Μεσσηνίας αλλά και της χώρας γενικότερα. Επιπλέον θα βοηθήσουν στη δημιουργία μια δυναμικής που αφενός θα διευκολύνει το έργο της συλλογής σπόρων και αφετέρου θα βοηθήσει στην καλλιέργεια και διατήρηση των τοπικών ποικιλιών στην περιοχή. Επιπρόσθετα θα ενημερώσουν το ευρύτερο κοινό για τις δράσεις του Ιδρύματος Καπετάν Βασίλη ως προς τον πρωτογενή τομέα στη Μεσσηνία. Η ιστοσελίδα και το φυλλάδιο μπορεί να είναι και στα αγγλικά και το τελευταίο να διακινείται σε σημεία εισόδου και ενημέρωσης τουριστών (αεροδρόμιο, κέντρα πληροφόρησης κλπ.)
Μέγεθος φυλλάδιου: δεκαεξασέλιδο μικρού μεγέθους
Ποσότητα: 1.000 αντίτυπα
Χρονοδιάγραμμα: 6 μήνες

11. Εκπόνηση σημάτων πιστοποίησης

Η εμπορική διακίνηση προϊόντων Μεσσηνιακών τοπικών ποικιλιών απαιτεί την εξασφάλιση του καταναλωτή ότι αγοράζει, πιθανά σε αυξημένη τιμή, αυτό που αναγράφει η ετικέτα. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσα από ένα σύστημα πιστοποίησης που θα εκπονήσει Οργανισμός Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων (Ο.Π.Ε.ΓΕ.Π.), με τίτλο AGROCERT του Ελληνικού Γεωργικού Οργανισμού «Δήμητρα» ή άλλος φορέας. Το σύστημα πιστοποίησης θα περιλαμβάνει όλη την παραγωγική διαδικασία και θα είναι το πρώτο που θα εκπονηθεί στην χώρα μας και θα αφορά δύο κατηγορίες προϊόντων, ξηρά (σιτηρά, όσπρια) και νωπά (κηπευτικά).
Διάρκεια: 6 μήνες.

12. Έρευνα για την τοπική ποικιλία «μικρό κουκί» της Μεσσηνιακής Μάνης

Το κουκί, που είναι ιδιαίτερο και διακριτό από τα άλλα Κουκί λόγω του μικρού μεγέθους του, της Μεσσηνιακής Μάνης χρησιμοποιείται για την παρασκευή φάβας διαφορετικής από εκείνης του εμπορίου (http://www.mani.org.gr/ithi/erg_ginaikon/erg_gin.htm).

Οι Μανιάτες διατήρησαν την διατροφική τους συνήθεια και η ομάδα μας συνέλεξε αρκετά δείγματα και πληροφορίες για τον τρόπο παρασκευής της. Θα γίνει συγκέντρωση δειγμάτων σπόρων κουκιού (ψιλοκούκι, λιανοκούκι) τοπικών ποικιλιών

που συλλέχθηκαν κατά το παρελθόν (1942) και παρόμοιας μορφολογίας εμπορικών ποικιλιών προκειμένου να συγκριθούν μεταξύ τους και να αξιολογηθεί η ποικιλομορφία τους με τη χρήση περιγραφητών των μορφολογικών χαρακτηριστικών και επιλεγμένων μοριακών δεικτών, θα αξιολογηθούν τα παραγωγικά χαρακτηριστικά τους σε 2 τοποθεσίες

Διάρκεια: 2,5 χρόνια

13. Έρευνα για την τοπική ποικιλία λούπινο της Μάνης και Μεσσηνίας

Το λούπινο χρησιμοποιήθηκε από τους Μανιάτες για την διατροφή των χοιρινών που σύμφωνα με μαρτυρίες έδινε γευστικό κρέας αλλά και ως επ'Οχιακός καρπός για ανθρώπινη κατανάλωση. Θα γίνει συγκέντρωση δειγμάτων σπόρων λούπινου, τοπικών ποικιλιών που συλλέχθηκαν κατά το παρελθόν (1942) και παρόμοιας μορφολογίας εμπορικών ποικιλιών προκειμένου να συγκριθούν μεταξύ τους και να αξιολογηθεί η ποικιλομορφία τους με τη χρήση περιγραφητών των μορφολογικών χαρακτηριστικών και επιλεγμένων μοριακών δεικτών, θα αξιολογηθούν τα παραγωγικά χαρακτηριστικά τους σε 2 τοποθεσίες.

Διάρκεια: 2,5 χρόνια

- Μετρήσεις που θα αφορούν τη διατροφική τους αξία από το Εργαστήριο Διατροφής Ζώων του Γ.Π.Α..

Σημειώσεις:

1. Η υλοποίηση των παραπάνω προτάσεων θα μπορούσε να γίνει και με την συμμετοχή ερευνητών και ιδρυμάτων εκτός του ΓΠΑ με προτεραιότητα στα Μεσσηνιακά (π.χ. ΤΕΙ, ΕΘΙΑΓΕ-αν το επιθυμούν επίσης).

2. Γενική παρατήρηση για τις προτάσεις 3, 7, 8, 9, 12 και 13:

Οι τοπικές ποικιλίες οπωροκηπευτικών και οσπρίων αποτελούν έναν σημαντικό φυτογενετικό πόρο, ο οποίος υποβαθμίζεται ιδιαίτερα από την παρουσία φυτικών ιών και ιοειδών. Η απουσία συστηματικής αναπαραγωγής οδηγεί στη συνεχή συσσώρευση ιολογικών/ιοειδικών ασθενειών, στο αγενές πολλαπλασιαστικό υλικό (μοσχεύματα, εμβόλια) των δενδρωδών καλλιεργειών και του αμπελιού, αλλά και στο εγγενές (σπόρος) πολλών ετήσιων καλλιεργειών. Η εξυγίανση και/ή η αναπαραγωγή των τοπικών ποικιλιών σε συνθήκες που διασφαλίζουν την απουσία ιών και ιοειδών, αποτελεί από τις βασικότερες προϋποθέσεις για τη διάσωση και την καλύτερη αξιοποίησή τους.

Για το λόγο και σε όλες τις παραπάνω δράσεις, η καταγραφή της φυτοϋγείας του υλικού που θα συλλεχθεί και η ενδεχόμενη εξυγίανσή του είναι απαραίτητα ως μελλοντικές δράσεις.